

**Departamento de
Lingua Galega e Literatura**

IES FÉLIX MURIEL – RIANXO

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
1ºESO**

2019 - 2020

ÍNDICE

1. Introdución e Contextualización (páx.4)
 - a. Introdución (páx. 4)
 - i. Finalidade da ESO
 - ii. Obxectivos da etapa e de 1º ESO
 - b. Contextualización (páx. 12)
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. (páx. 14)
 - a. Concreción que recolle a relación entre os Estándares de aprendizaxe avaliáveis e as Competencias Clave (páx. 19)
3. Concreción, de ser o caso, dos obxectivos para o curso. (páx. 34)
4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliábel de: (páx. 37)
 - a. Temporalización (páx. 66).
 - i. Programa de Aula / 1º trimestre
 - ii. Programa de Aula / 2º trimestre
 - iii. Programa de Aula / 3º trimestre
 - b. Grao mínimo de consecución para superar a materia (TIL) (páx. 77).
 - c. Procedementos e instrumentos de avaliación (páx. 78).
 - i. Cadros para a Avaliación de Coloquios e Debates
 - ii. Rúbricas para a Avaliación de Exposicións Oraís
 - iii. Rúbricas para a Avaliación de Traballos ou Tarefas Escritos
 - iv. Rúbricas para a Avaliación do Traballo de Investigación
 - v. Rúbrica para a Exposición Oral en Grupo
 - vi. Rúbrica para a Avliación da Lectura na Aula
 - vii. Modelo de Exame ou Proba Escrita
 - viii. Criterios de Corrección para a Proba Escrita

5. [Concrecións metodolóxicas que require a materia.](#) (páx. 95)
6. [Materiais e recursos didácticos que se vaian utilizar.](#) (páx. 90)
7. [Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.](#) (páx. 101)
8. [Indicadores de logro para avaliar a práctica docente.](#) (páx. 104)
9. Organización das actividades para as materias pendentas.
10. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.
11. [Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.](#) (páx. 107)
 - a. [Modelo de Avaliación Inicial](#)
 - b. [Concreción dos estándares para a Avaliación Inicial](#)
 - c. [Cadro para a Avaliación Inicial](#)
 - d. [Medidas que se poidan adoptar como consecuencia dos resultados](#)
12. [Medidas de atención á diversidade.](#) (páx. 119)
13. [Concreción dos elementos transversais](#) (páx. 120)
14. [Actividades complementarias e extraescolares.](#) (páx. 123)
 - a. [Actividades Complementarias](#)
 - b. [Actividades Extraescolares](#)
15. [Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.](#) (páx. 125)
16. [Integrantes do Departamento, acordo e sinatura da Programación](#) (páx. 128)

ANEXO

[Acordos para o Tratamento Integrado de Linguas \(TIL\)](#)

1. INTRODUCCIÓN e CONTEXTUALIZACIÓN

A materia de Lingua Galega e Literatura na ESO ten como finalidade fundamental o desenvolvemento da **competencia comunicativa** do alumnado. O seu obxectivo primordial é garantir que, ao final desta etapa educativa, o alumnado sexa capaz de interaccionar adecuadamente nas situacións de comunicación fundamentais dos ámbitos escolar, social, cultural e profesional; que comprenda a diversidade de mensaxes orais e escritas con que se vai atopar ao longo da súa vida adulta e que sexa quen de producilas coa debida corrección lingüística, con creatividade e adecuación ao contexto en que se realiza a comunicación.

Segundo o [Decreto 86/2015](#), polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato: *A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.*

A lingua é, en consecuencia, unha das ferramentas fundamentais que vai utilizar o alumno/a:

- para relacionarse en sociedade e achegarse a outros pobos e culturas
- para adquirir novos coñecementos e entender a realidade
- para analizar criticamente a información
- para xerar e difundir ideas e opinións
- para expresar a súa afectividade e regular as súas emocións

Por todo isto a nosa materia organízase en cinco Bloques de Contidos que deben atender á aprendizaxe instrumental da lingua, mais tamén ao seu coñecemento formal, así como á comprensión e valoración da realidade plurilingüe en que nos movemos e, finalmente, ao fomento da lectura, a través do estudo da Literatura, como fonte de pracer e enriquecemento persoal.

Seguindo o [Decreto 86/2015](#), antes citado: A situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos demanda un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe e intercultural, cuxa finalidade sexa retirar as barreiras artificiais entre as linguas, polo que este enfoque metodolóxico considera a aprendizaxe de todas as linguas e culturas de xeito transversal e integrador no seu ensino e na súa aprendizaxe. É o que entendemos por [Tratamento Integrado das Linguas](#) (TIL). No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio e diferentes situacións de partida para cada lingua. *Non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuizos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.*

Non esquezamos que si aínda somos galegos é por obra e gracia do idioma, dicía Castelao. A lingua é a creación colectiva máis importante do pobo galego. Por iso, a súa normalización e preservación, é unha responsabilidade común. Desde a escola pódese facer moito para conservar ese ben cultural pero non podemos esquecer que é a sociedade, no seu conxunto, a que decide sobre as linguas que quere usar. A normalización lingüística é un proxecto de gran complexidade que excede o ámbito docente e, por suposto, a responsabilidade da materia de lingua galega e literatura; pero desde a nosa materia, como docentes dunha lingua minorizada, temos a obriga de insistir no “por que” da situación social da lingua propia de Galicia e non só no “como” funciona esa lingua.

Mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son:

- o recoñecemento do outro como lexítimo,
- o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas,
- a aceptación da diversidade persoal, social e cultural,
- o respecto dos dereitos fundamentais.

Partindo das aprendizaxes adquiridas a través de operacións e percepcións concretas na Educación Primaria, a ESO debe favorecer o desenvolvemento de operacións formais, de razoamentos lóxicos e conceptuais, e dicir, debe favorecer o uso funcional da lingua como instrumento de comunicación; mais tamén como instrumento de representación, a través da conciencia crítica sobre a situación do idioma e a súa permanencia histórica; así como a conciencia da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Agora ben, o fomento do uso (procedementos) e do aprecio (actitudes) deberá constatarase, obxectivamente, na práctica e nos coñecementos teóricos (conceptos) dos alumnos e alumnas. Se ben, a variedade de contidos que o alumnado debe adquirir non son mais que un instrumento ao servizo do desenvolvemento das competencias clave e do logro dos obxectivos xerais da etapa.

En consecuencia , a aprendizaxe de Lingua e Literatura Galegas na ESO estará orientada a un triple obxectivo:

- 1) o progreso do alumnado no dominio das destrezas instrumentais (escoitar, falar, ler e escribir) e dos coñecementos teóricos xa adquiridos na Educación Primaria;
- 2) o coñecemento histórico e a comprensión crítica da evolución e da realidade actual da lingua propia de Galicia, nun contexto multicultural e plurilingüe, posto que a identidade propia refórzase no recoñecemento da identidade das demais persoas;
- 3) o coñecemento da Literatura Galega (etapas, autores e obras), como

manifestación dunha cultura diferenciada e como referente para as súas propias producións.

A formación lingüística ten un carácter continuo ao longo das diversas etapas educativas e non existen tanto diferenzas de contidos, como diferenzas na intensidade coa que se traballan eses contidos. Polo tanto, **a secuenciación dos contidos non implica unha selección dos que se dan en cada curso, senón que pretende sinalar a atención e o grao maior ou menor de profundidade con que se han abordar.** Do mesmo xeito **os criterios de avaliación dos distintos cursos só se distinguirán na autonomía que os alumnos/as deberán demostrar na asimilación e uso práctico dos contidos, en función da súa madureza e de que se trate de avaliar a adquisición de novas habilidades ou a activación das vellas.**

Tendo en conta o parágrafo anterior e seguindo a [LOMCE](#), entendemos os tres primeiros cursos da ESO como un único ciclo, no que os obxectivos, os contidos, os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe e a metodoloxía serán os mesmos, só se diferenciarán en cada curso, como acabamos de sinalar, no grao de profundidade con que sexan abordados. Isto implica unha estreita colaboración entre os membros do Departamento para poder lograr unha coordinación adecuada.

Consideramos que a aprendizaxe da lingua oral e da lingua escrita débense realizar conxuntamente, xa que se apoian mutuamente, e as deficiencias na primeira (mala entoación, pobreza léxica, incoherencia,...) aparecen reflectidas na segunda (faltas de ortografía, falta de recursos para expresar o que se sabe, problemas de construción sintáctica e redacción...). Por isto, o traballo basearase na comprensión e expresión-produción de textos orais e escritos, ou o que é o mesmo, *priorizaremos a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos*, seguindo o [Decreto 85/2015](#), xa citado.

Todas as materias do currículo de ESO precisan da linguaxe, tanto para seren transmitidas como para seren adquiridas. En consecuencia, desenvolver as capacidades lingüísticas e os obxectivos desta materia non debe ser responsabilidade exclusiva do profesorado de Lingua Galega e Literatura, senón preocupación compartida por todo o equipo educativo. De aí a necesidade de

traballar mediante proxectos que impliquen varias disciplinas, especialmente é preciso asegurar a coordinación do profesorado que imparte as linguas no centro, buscando sempre o fomento do plurilingüismo propio da sociedade na que vivimos. Ou, como xa sinalamos máis arriba, seguindo as indicacións do [Decreto 85/2015](#), *a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas.*

Esta Introducción, así como a presente Programación Didáctica, ten como marco legal de referencia o [cap.III da LOE 2/2006](#), modificado pola [LOMCE 8/2013](#); o [Decreto 85/2015](#), polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato; o [cap.V da Resolución do 27 de xullo de 2015](#), da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia; así como a [Orde ECD/65/2015](#) por la que se describen las relaciones entre las competencias, los contenidos y los criterios de evaluación de la educación primaria, la educación secundaria obrigatoria y el bachillerato.

Desde este marco legislativo queremos abordar, antes de dar remate a esta parte introdutoria, a finalidade e os obxectivos da Educación Secundaria Obrigatoria, tal e como aparecen recollidos no [punto 2 do artigo 22 e no artigo 23 do cap.III da LOE 2/2006](#), así como no [título I, capítulo I, artigos 8 e 9 do Decreto 85/2015](#).

a. Finalidade da ESO

A finalidade da ESO consiste en lograr que os alumnos/as adquiran os elementos básicos da cultura, especialmente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles hábitos de estudo e de traballo; preparalos para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa

inserción laboral e formalos para o exercicio dos seus dereitos e obrigas na vida como cidadáns e cidadás.

A ESO organizarase de acordo cos principios de educación común e de atención á diversidade do alumnado (adaptacións de currículo, integración de materias en ámbitos, agrupamentos flexíbeis, desdobramentos dos grupos, oferta de materias optativas, programas de reforzo e programas de tratamento personalizado).

Todas estas medidas estarán orientadas á consecución dos obxectivos da ESO e á adquisición das competencias correspondentes por parte de todo o alumnado e non poderán supoñer unha discriminación que lles impida alcanzar os devanditos obxectivos e a titulación correspondente.

b. Obxectivos da etapa e de 1ºESO

ESO	1ºESO
1. <i>Asumir responsabilmente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade..., exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.</i>	Empezar a asumir responsabilmente os seus deberes, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade..., exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural.
2. <i>Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo...</i>	Empezar a desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo...
3. <i>Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera</i>	Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que

	<i>outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.</i>	supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4.	<i>Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.</i>	Fortalecer as súas capacidades afectivas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
5.	<i>Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.</i>	Empezar a desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información.
6.	<i>Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias...</i>	
7.	<i>Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.</i>	Empezar a desenvolver a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8.	<i>Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da Literatura.</i>	Comprender e expresar dun xeito adecuado para o seu nivel educativo, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes de distintos tipos, e iniciarse no coñecemento da Literatura.

9.	<i>Comprender e expresarse nunha ou en máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.</i>	
10.	<i>Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.</i>	Empezar a coñecer e valorar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11.	<i>Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.</i>	Empezar a comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas.
12.	<i>Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, co consumo, co coidado dos seres vivos e o ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.</i>	Empezar a coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, desenvolver hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer a dimensión humana da sexualidade e a súa diversidade. Apreciar os hábitos sociais relacionados coa saúde, co coidado dos seres vivos e o ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
13.	<i>Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo</i>	Empezar a coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo

	<i>actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.</i>	actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14.	<i>Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.</i>	Empezar a coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

CONTEXTUALIZACIÓN

O IES Félix Muriel é o único centro de ensino secundario e postobrigatorio do concello de Rianxo. A el están adscritos, polo tanto, todos os Colexios de Educación Infantil e Primaria do termo municipal. Dada esta situación, sería de esperar que a oferta do noso centro educativo fora plural e diversa, para poder atender ás necesidades e expectativas do alumnado deste concello. A pesar diso, o noso centro só ofrece as ensinanzas regradas obrigatorias na ESO, cunha atención á diversidade e ás necesidades educativas do alumnado cada vez máis raquítica por falta de recursos materiais e humanos, debido á implantación da LOMCE (desaparición do PDC e dos PCPI) e aos recortes impostos desde o [Real Decreto de 2012](#), así como unha oferta no ensino postobrigatorio que non dá cabida ás necesidades da contorna, pois só oferta dúas liñas no Bacharelato e un Ciclo Formativo de Atención Sociosanitaria. Tendo en conta que no noso centro abunda o alumnado que realiza estudos musicais, non é doado para eles combinalos cun Bacharelato que non se corresponde cos seus intereses, polo que moitas veces deben trasladarse a outros centros. Por outra banda, o noso Ciclo Formativo precisaría dunha FP Básica acorde cos seus módulos e dunha continuidade a través dun Ciclo Superior. Ademais, ao carecer dunha oferta diversa na formación profesional, obtido o título da ESO, moitos alumnos e algunhas alumnas cursan estudos de Bacharelato sen estaren interesados en realizar estudos universitarios. Parece evidente que falta algún outro tipo de oferta formativa relacionada cos

intereses económicos e produtivos da contorna, dado que Rianxo é unha vila que segue a vivir do mar.

Con respecto á situación social que vive aquí a nosa lingua, é esta unha vila moito menos castelanizada que as da súa contorna (A Pobra, Boiro ou Ribeira). Se ben, nos últimos catro anos detectamos actitudes negativas cara a lingua por parte do alumnado, consideramos que forman parte do elenco de prexuízos sobre a viabilidade do galego na nosa sociedade en xeral. Estes prexuízos medran curso a curso, fornecidos pola falta de apoio institucional para impulsar medidas serias que freen a sangría de falantes, que apoiem o labor dos Equipos de Normalización Lingüística ou que visibilicen a lingua a través dos medios de comunicación de masas.

O contexto sociolingüístico do noso centro é galegófono no rexistro coloquial, pero atopámonos cunha maior corrección na expresión escrita en español e unha maior preferencia por realizar lecturas tamén nesa lingua. O argumento que o alumnado emprega para explicar esta situación diglósica é que aprenderon a ler e a escribir en castelán.

Dado este contexto, consideramos un obxectivo fundamental para o noso Departamento Didáctico a loita contra os prexuízos lingüísticos desde unha óptica *proactiva* que sitúe ao alumnado como aprendices plurilingües, para que sexan quen de ver a riqueza que supón a aceptación da diversidade como un reforzamento da propia identidade. Ser competente na lingua propia significa saber utilizar esa lingua en todos os ámbitos e situacións de xeito adecuado, e isto implica derrubar prexuízos lingüísticos.

En consecuencia, deberemos prestar unha atención especial aos contidos relacionados coa Historia da Lingua e a Sociolingüística, para un mellor desenvolvemento da competencia plurilingüe. Para isto, buscaremos unha adecuada coordinación cos outros Departamentos Lingüísticos na procura de estratexias que nos permitan abordar determinados contidos desde a óptica da Lingua Galega como lingua minorizada no seu propio territorio; non perderemos de vista o obxectivo común que é impulsar a necesaria normalización lingüística para vencer as dificultades da menor presenza e repercusión social do galego, motivadas en moitos casos por eses prexuízos que, como docentes de linguas, nun mundo multicultural e plurilingüe, temos a obriga de desmontar e derrubar.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

No marco das orientacións realizadas pola Unión Europea, insístease na necesidade da adquisición das **competencias clave**. Nos últimos anos definíronse oito competencias clave esenciais, que se consideran necesarias para todas as persoas na sociedade do coñecemento e que se deben traballar en todas as materias do currículo. Foran incorporadas ao sistema educativo español coa LOE 2/2006 baixo o nome de competencias básicas. Agora a LOMCE 8/2013 pon o seu empeño nun modelo curricular baseado no desenvolvemento das competencias do alumnado.

Tal e como aparece definida na Orde ministerial [ECD/65/2015](#), *a competencia clave é a capacidade de responder a demandas complexas e levar a cabo tarefas diversas de forma adecuada. A competencia supón unha combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións, ademais doutros compoñentes sociais. Trátase dun coñecemento adquirido a través da participación activa en practicas sociais. É un “saber facer”.*

A inclusión das competencias básicas no currículo ten tres finalidades:

- Integrar as diferentes aprendizaxes, tanto as formais (as diferentes áreas do currículo) como as informais.
- Facer que os estudantes poñan as súas aprendizaxes en relación con distintos tipos de contidos e que as utilicen de maneira efectiva cando lles resulten necesarias en diferentes situacións e contextos.
- Orientar a ensinanza, ao permitir identificar os contidos e os criterios de avaliación imprescindíbeis.

A área de Lingua Galega e Literatura contribúe dun xeito decisivo ao desenvolvemento de todos os aspectos que conforman a **competencia en comunicación lingüística (CCL)**. Esta competencia refírese *á utilización da*

linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, das emocións e da conduta. Ademais de ser a vía de coñecemento e contacto coa diversidade cultural.

As habilidades e estratexias para o uso dunha lingua determinada (escoitar, expoñer, dialogar, ler, escribir, comprender, saber comunicar) e a capacidade para tomar a lingua como obxecto de observación son capacidades que se transfiren e aplican á aprendizaxe doutras linguas, o cal contribúe á súa vez a acrecentar a competencia sobre o uso da linguaxe en xeral.

En Galiza, recollendo as normas do Estatuto de Autonomía, todos estes elementos que configuran a competencia lingüística estarán referidos ás dúas linguas oficiais: o galego, como lingua propia de Galiza, e o castelán, así como, polo menos, a unha lingua estranxeira.

Ademais de contribuír dun xeito decisivo ao desenvolvemento da competencia comunicativa, a área de Lingua e Literatura Galega garda unha relación moi estreita con outras competencias básicas:

- **Competencia para aprender a aprender (CAA).** A lingua é un instrumento de comunicación, pero tamén é un instrumento de acceso a novos coñecementos. O acceso ao saber e á construción de coñecementos mediante a linguaxe relaciónase directamente con esta competencia. Esta competencia debe desenvolverse a través dunha actitude de curiosidade, interese e creatividade cara ao propio proceso de aprendizaxe. As seguintes actividades contribúen a desenvolver esta competencia para estruturar o pensamento e o control da aprendizaxe e para valorar a correcta expresión oral e escrita, así como a lectura, como fonte de enriquecemento persoal:

- Lectura comprensiva
- Conversación reflexiva
- Composición de resumos e de esquemas que organicen as ideas
- Interpretación das informacións lingüísticas dos dicionarios

- Exposición e conclusións sobre tarefas académicas
- Interese pola autocorrección
- Capacidade de auto e coavaliación

No desenvolvemento práctico do currículo da materia prestarase especial atención á asunción do erro como parte do proceso de aprendizaxe, así como á necesidade de desenvolver a capacidade de autocorrección como unha maneira de aprender. Especialmente á hora de expresarnos oralmente.

• **Competencia para o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor (CSIEE).** A adquisición de habilidades lingüísticas contribúe a progresar nesta competencia e na regulación da propia actividade con progresiva autonomía, porque aprender a usar a lingua é tamén aprender a analizar e resolver problemas, trazar plans e tomar decisións. As seguintes actividades contribúen a desenvolver esta competencia para aprender a manter unha actitude crítica ante as mensaxes recibidas, a localizar a información e a fomentar a autoestima lingüística:

- Obradoiros de escrita
- Lectura dramatizada de obras literarias
- Uso dos medios de comunicación social (lectura do xornal)
- Uso das TIC
- Uso da Biblioteca

Dentro do currículo da materia préstase atención á iniciativa persoal e á propia autonomía do alumno/a, así como á súa capacidade para traballar en equipo, a través da investigación arredor de temas dados e a creación de novos contidos partindo dos datos obtidos nesa investigación, realizando ao finalizar o proceso unha posta en común na aula.

• **Competencia dixital (CD).** A nosa materia tamén contribúe a progresar nesta competencia posto que unha das súas metas é proporcionar coñecementos e destrezas para a busca e selección de información relevante, así como para a súa

reutilización na elaboración de textos orais e escritos propios. Por outra banda, a diversidade de modalidades e soportes textuais ou informativos require hoxe dunha alfabetización máis complexa. As seguintes actividades contribúen a desenvolver esta competencia para transformar a información en coñecemento:

- Uso de dicionarios dixitais
- Uso de correctores ortográficos
- Uso de enciclopedias virtuais
- Uso de xornais dixitais
- Produción de textos propios tras a selección, análise crítica, esquematización e síntese da información.

Dentro do currículo da materia inclúese o uso de soportes electrónicos para a exposición dos contidos por parte do docente, para a presentación de traballos de investigación por parte do alumnado e para o desenvolvemento do Proxecto Lector por ambas partes.

- **Competencias sociais e cívicas (CSC).** A aprendizaxe da lingua concibida como desenvolvemento da competencia comunicativa contribúe decisivamente ao desenvolvemento desta competencia, entendida como un conxunto de habilidades e destrezas para as relacións, a convivencia, o respecto e o entendemento entre persoas. Aprender lingua é aprender a comunicarse cos outros, a comprender o que estes transmiten e a aproximarse a outras realidades. Trátase polo tanto dun instrumento fundamental para a socialización e o respecto polas normas de convivencia. Un elemento do currículo de Lingua moi relacionado con esta competencia é a variedade dos usos da lingua e a diversidade lingüística, e de aí a valoración de todas as linguas como igualmente aptas para desempeñar as funcións de comunicación e representación. As seguintes actividades contribúen a desenvolver esta competencia para analizar criticamente os usos discriminatorios da linguaxe mediante os cales se transmiten prexuízos e imaxes estereotipadas do mundo:

- Comentario crítico de distintos tipos de textos (especialmente xornalísticos ou procedentes dos medios de comunicación, orais ou escritos).
- Exercicio dos valores democráticos e dos dereitos civís, avaliable a través da observación directa do comportamento cotiá do alumno/a.
- Capacidade de diálogo.

Dentro do currículo da materia inclúese o desenvolvemento na aula de conversas reflexivas, charlas literarias, debates, así como a asunción das normas de convivencia na aula que levan aparelladas o respecto polo turno de palabra como mostra de civismo e respecto polo outro.

• **Competencia para a conciencia e as expresións culturais (CCEC).** Na nosa materia, a lectura e a valoración das obras literarias contribúen de forma relevante ao desenvolvemento desta competencia, entendida como aproximación a un patrimonio literario e a uns temas recorrentes que son expresión de preocupacións esenciais do ser humano. Esta competencia sairá reforzada se se relacionan as manifestacións literarias con outras manifestacións artísticas: pintura, música, cinema... As seguintes actividades contribúen a desenvolver esta competencia para valorar a riqueza cultural, a diversidade lingüística e a expresividade popular:

- Visita a museos
- Participación en concertos
- Asistencia a representacións teatrais
- Proxeccións de filmes e documentais na Sala de Audiovisuais
- Realización de roteiros literarios

Dentro do currículo da materia inclúese saídas didácticas para a aprendizaxe en contextos informais. Ademais da lectura permanente na aula de textos literarios.

• **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).** A lingua non se aprende só para falar sobre a lingua, senón para expresar o que sabemos ou o que pensamos en relación con calquera asunto. É imprescindible a lingua para explicar unha gráfica, para ler un mapa ou para

entender as estatísticas que inzan os xornais. As seguintes actividades contribúen a desenvolver esta competencia para desenvolver o pensamento científico:

- Lectura de mapas
- Comentario de gráficas
- Interpretación de estatísticas

Dentro do currículo da materia inclúense todas estas tarefas relacionadas ou vinculadas aos contidos de Sociolingüística e Historia da Lingua.

a) Concreción que recolla a relación dos estándares de aprendizaxe avaliados da materia que forman parte dos perfís competenciais

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAJES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAJES
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar		28			12	
CCL	LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade). LGB1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos. LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía. LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal. LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa,	21	75%	1. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e é quen de elaborar un resumo respectando a coherencia e a corrección gramatical. 2. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (instrucións, charlas, exposicións, explicacións...) e é quen de seguir as indicacións para realizar as tarefas. 3. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as normas de cortesía (escoita activa,	10	83%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso					
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº PORCENTAXES
	<p>as ideas principais e as secundarias de programas informativos.</p> <p>LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.</p> <p>LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, reconece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas.</p> <p>LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.</p> <p>LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.</p> <p>LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).</p> <p>LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).</p> <p>LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.</p> <p>LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.</p> <p>LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.</p> <p>LGB1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.</p> <p>LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.</p> <p>LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.</p> <p>LGB1.9.6. Reconece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.</p> <p>LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.</p>			<p>interese e respecto) e é quen de aplicalas nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>4. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e é quen de aplicalos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>5. Interpreta (con escasos erros) as ideas principais e secundarias de programas informativos e é quen de expresalas oralmente e de defendelas nun coloquio ou debate.</p> <p>6. Interpreta (con escasos erros) a intención dunha mesma noticia en distintos medios e é quen de desenvolver oralmente un sinxelo comentario.</p> <p>8. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os medios de información dixitais e é quen de obter información e servirse das TIC para as súas presentacións.</p> <p>9. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as pronuncias correctas e é quen de autocorrixirse.</p> <p>10. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos nos usos das variedades do galego e é quen de rexeitalos e usar a variante dialectal da súa contorna nas súas intervencións espontáneas.</p> <p>11. Produce (con escasos erros) textos orais e é quen de realizar intervencións planificadas e/ou espontáneas, adecuadas ao contexto, respectando as regras de interacción, cínxíndose ao tema e empregando expresións propias do galego, dun xeito cada vez máis rico e variado no uso do léxico.</p>	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
				12. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.		
CAA	<p>LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade).</p> <p>LGB1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.</p> <p>LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.</p> <p>LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.</p> <p>LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.</p> <p>LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.</p> <p>LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.</p> <p>LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas.</p> <p>LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega.</p> <p>LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.</p> <p>LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.</p> <p>LGB1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.</p> <p>LGB1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.</p>	13	46%	<p>1. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e é quen de elaborar un resumo respectando a coherencia e a corrección gramatical.</p> <p>2. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (instrucións, charlas, exposicións, explicacións...) e é quen de seguir as indicacións para realizar as tarefas.</p> <p>4. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e é quen de aplicarlos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>6. Interpreta (con escasos erros) a intención dunha mesma noticia en distintos medios e é quen de desenvolver oralmente un sinxelo comentario.</p> <p>8. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os medios de información dixitais e é quen de obter información e servirse das TIC para as súas presentacións.</p> <p>9. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as pronuncias correctas e é quen de autocorrixirse.</p> <p>10. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos nos usos das variedades do galego e é quen de rexeitalos e usar a variante</p>	8	66%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
				<p>dialectal da súa contorna nas súas intervencións espontáneas.</p> <p>12. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.</p>		
CSC	<p>LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).</p> <p>LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.</p> <p>LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.</p> <p>LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.</p> <p>LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.</p> <p>LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.</p> <p>LGB1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.</p> <p>LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.</p> <p>LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.</p> <p>LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo.</p>	10	35%	<p>3. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as normas de cortesía (escoita activa, interese e respecto) e é quen de aplicalas nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>4. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e é quen de aplicalos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>7. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos sexistas e machistas nos usos lingüísticos e é quen de rexeitalos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>11. Produce (con escasos erros) textos orais e é quen de realizar intervencións planificadas e/ou espontáneas, adecuadas ao contexto, respectando as regras de interacción, cínxíndose ao tema e empregando expresións propias do galego, dun xeito cada vez máis rico e variado no uso do léxico.</p> <p>12. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.</p>	5	41%
CSIEE	<p>LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.</p> <p>LGB1.5.1. Consulta os medios de</p>	6	21%	<p>4. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e é quen</p>	3	25%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
	<p>información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.</p> <p>LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.</p> <p>LG1B1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e dirixese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.</p> <p>LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.</p> <p>LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo.</p>			<p>de aplicarlos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>8. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os medios de información dixitais e é quen de obter información e servirse das TIC para as súas presentacións.</p> <p>12. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.</p>		
CD	<p>LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.</p> <p>LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.</p>	2	7%	<p>8. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os medios de información dixitais e é quen de obter información e servirse das TIC para as súas presentacións.</p>	1	8%
CCEC	<p>LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.</p> <p>LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.</p>	2	7%	<p>10. Coñece (con escasas dúbidas) estimulad@ pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos nos usos das variedades do galego e é quen de rexeitalos e usar a variante dialectal da súa contorna nas súas intervencións espontáneas.</p> <p>12. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.</p>	2	16%
CMCCT						
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir		31			14	
CCL	<p>LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.</p> <p>LGB2.1.2. Recoñece a intencionalidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos.</p> <p>LGB2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas.</p> <p>LGB2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou</p>	31	100%	<p>13. Utiliza (con escasos erros) técnicas de análise e síntese do contido e é quen de seleccionar as ideas fundamentais dun texto, xerarquizarlas e elaborar un resumo.</p> <p>14. Coñece (con escasas dúbidas) e utiliza as distintas fontes para obter información sobre o significado das palabras e é quen de servirse delas</p>	14	100%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso					
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº PORCENTAXES
	<p>deduce o significado polo contexto.</p> <p>LGB2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etc.).</p> <p>LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet.</p> <p>LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.</p> <p>LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.</p> <p>LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.</p> <p>LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.</p> <p>LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.</p> <p>LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.</p> <p>LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.</p> <p>LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas.</p> <p>LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.</p> <p>LGB2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego.</p> <p>LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.</p> <p>LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.</p> <p>LGB2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa.</p> <p>LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, e concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal.</p>			<p>para a realización das súas tarefas académicas (procurar información nun dicionario, interpretar símbolos, ampliar información en xornais e medios audiovisuais...</p> <p>15. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos propios da vida cotiá e é quen de responder a correos electrónicos, mensaxes de móbil...</p> <p>16. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos propios dos medios de comunicación é quen de ler adecuadamente un xornal.</p> <p>17. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos académicos e é quen de servirse deles para a realización de tarefas escolares.</p> <p>18. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as indicacións para a realización de tarefas e é quen de realizalas dun xeito progresivamente máis autónomo servíndose especialmente das TIC.</p> <p>19. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos racistas, sexistas e machistas nos usos lingüísticos e é quen de rexeitalos nas súas producións escritas.</p> <p>20. Realiza en voz alta (con escasos erros) unha lectura con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.</p> <p>21. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos escritos que cumpren coas propiedades textuais e é quen de servirse de esquemas, de adecuar o texto á situación comunicativa e de cometer escasos erros ortográficos ou de puntuación. Aplicando a autocorrección antes e despois de entregar a súa tarefa.</p> <p>22. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios das relacións sociais e é quen de</p>	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
	<p>LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas).</p> <p>LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.</p> <p>LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.</p> <p>LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.</p> <p>LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.</p> <p>LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.</p> <p>LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.</p> <p>LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación.</p> <p>LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e revisar a ortografía.</p> <p>LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.</p> <p>LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.</p>			<p>elaborar notas, cartas e correos electrónicos.</p> <p>23. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios dos medios de comunicación e é quen de distinguir as seccións dun xornal e elaborar noticias a partir dun modelo.</p> <p>24. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos narrativos, descritivos e expositivos e é quen de crear relatos e redactar temas para as súas tarefas escolares.</p> <p>25. Coñece (con escasas dúbidas) estimulad@ pola persoa docente ou polos compañeiros/as o procesador de textos e é quen de servirse dun editor, dun corrector ortográfico ou de distintas aplicacións web para as súas producións textuais.</p> <p>26. Participa (de modo guiado) nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas e é quen de aceptar o erro como parte da aprendizaxe.</p>		
CAA	<p>LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.</p> <p>LGB2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto.</p> <p>LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet.</p> <p>LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.</p> <p>LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.</p>	8	25%	<p>13. Utiliza (con escasos erros) técnicas de análise e síntese do contido e é quen de seleccionar as ideas fundamentais dun texto, xerarquizarlas e elaborar un resumo.</p> <p>14. Coñece (con escasas dúbidas) e utiliza as distintas fontes para obter información sobre o significado das palabras e é quen de servirse delas para a realización das súas tarefas académicas (procurar información nun dicionario, interpretar símbolos, ampliar información en xornais e medios audiovisuais...</p> <p>17. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos académicos e é quen de servirse</p>	5	35%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAJES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAJES
	<p>LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.</p> <p>LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.</p> <p>LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.</p>			<p>deles para a realización de tarefas escolares.</p> <p>18. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as indicacións para a realización de tarefas e é quen de realizalas dun xeito progresivamente máis autónomo servíndose especialmente das TIC.</p> <p>26. Participa (de modo guiado) nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas e é quen de aceptar o erro como parte da aprendizaxe.</p>		
CSC	<p>LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.</p> <p>LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.</p> <p>LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.</p> <p>LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.</p> <p>LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas.</p> <p>LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.</p> <p>LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.</p>	7	22%	<p>15. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos propios da vida cotiá e é quen de responder a correos electrónicos, mensaxes de móbil...</p> <p>22. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios das relacións sociais e é quen de elaborar notas, cartas e correos electrónicos.</p> <p>16. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos propios dos medios de comunicación e é quen de ler adecuadamente un xornal.</p> <p>17. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos académicos e é quen de servirse deles para a realización de tarefas escolares.</p> <p>19. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos racistas, sexistas e machistas nos usos lingüísticos e é quen de rexeitalos nas súas producións escritas.</p> <p>23. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios dos medios de comunicación e é quen de distinguir as seccións dun xornal e elaborar noticias a partir dun modelo.</p>	6	42%
CSIEE						
CD	LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas,	10	32%	14. Coñece (con escasas dúbidas) e utiliza as distintas fontes para obter información sobre o significado das	9	64%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
	<p>libros, enciclopedias, buscadores de internet.</p> <p>LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.</p> <p>LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.</p> <p>LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.</p> <p>LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.</p> <p>LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.</p> <p>LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.</p> <p>LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.</p> <p>LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación.</p> <p>LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e revisar a ortografía.</p>			<p>palabras e é quen de servirse delas para a realización das súas tarefas académicas (procurar información nun dicionario, interpretar símbolos, ampliar información en xornais e medios audiovisuais...</p> <p>17. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos académicos e é quen de servirse deles para a realización de tarefas escolares.</p> <p>18. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as indicacións para a realización de tarefas e é quen de realizalas dun xeito progresivamente máis autónomo servíndose especialmente das TIC.</p> <p>20. Realiza en voz alta (con escasos erros) unha lectura con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.</p> <p>21. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos escritos que cumpren coas propiedades textuais e é quen de servirse de esquemas, de adecuar o texto á situación comunicativa e de cometer escasos erros ortográficos ou de puntuación. Aplicando a autocorrección antes e despois de entregar a súa tarefa.</p> <p>22. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios das relacións sociais e é quen de elaborar notas, cartas e correos electrónicos.</p> <p>23. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios dos medios de comunicación e é quen de distinguir as seccións dun xornal e elaborar noticias a partir dun modelo.</p> <p>24. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos narrativos, descritivos e expositivos e é quen de crear relatos e redactar temas para as súas tarefas escolares.</p> <p>25. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as o procesador de</p>		

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
				textos e é quen de servirse dun editor, dun corrector ortográfico ou de distintas aplicacións web para as súas producións textuais.		
CCEC				24. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos narrativos, descritivos e expositivos e é quen de crear relatos e redactar temas para as súas tarefas escolares.		
CMCCT						
Bloque 3. Funcionamento da lingua		15			9	
CCL	<p>LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.</p> <p>LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.</p> <p>LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e á normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.</p> <p>LGB3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.</p> <p>LGB3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.</p> <p>LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.</p> <p>LGB3.6.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.</p> <p>LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.</p> <p>LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.</p> <p>LGB3.9.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia.</p> <p>LGB3.9.2. Identifica as funcións sintácticas no seo da oración.</p> <p>LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.</p> <p>LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.</p> <p>LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se</p>	15	100%	<p>27. Coñece (con escasas dúbidas) un léxico adecuado e é quen de servirse del para as súas producións textuais (con progresiva autonomía) en distintos contextos e rexistros.</p> <p>28. Coñece (con escasas dúbidas) os fonemas galegos e é quen de utilízalos.</p> <p>29. Procura (con axuda) información lingüística e é quen de servirse dela para as súas producións textuais (con progresiva autonomía).</p> <p>30. Coñece e aplica (con axuda) as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega e é quen de servirse delas para as súas producións textuais (con progresiva autonomía).</p> <p>31. Recoñece (con escasas dúbidas) as clases de palabras e é quen de diferenciar as variables das non variables (con progresiva autonomía).</p> <p>32. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e escritos e é quen de respectar a concordancia.</p> <p>33. Identifica (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) as modalidades oracionais e é quen de producilas.</p> <p>34. Recoñece (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) erros nas producións textuais orais e escritas e é quen de autocorrixirse e autoavaliarse.</p> <p>35. Participa (de xeito guiado) en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionalas lingüística e culturalmente,</p>	9	100%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
	utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais , evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.			desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.		
CAA	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega. LGB3.6.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas. LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais. LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos. LGB3.9.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia. LGB3.9.2. Identifica as funcións sintácticas no seo da oración. LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor. LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación. LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais , evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	10	66%	28. Coñece (con escasas dúbidas) os fonemas galegos e é quen de utilízalos. 31. Recoñece (con escasas dúbidas) as clases de palabras e é quen de diferenciar as variables das non variables (con progresiva autonomía). 32. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e escritos e é quen de respectar a concordancia. 33. Identifica (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) as modalidades oracionais e é quen de producilas. 34. Recoñece (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) erros nas producións textuais orais e escritas e é quen de autocorrixirse e autoavaliarse. 35. Participa (de xeito guiado) en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionalas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.	6	66%
CSC						
CSIEE						
CD	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e á normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de	2	13%	29. Procura (con axuda) información lingüística e é quen de servirse dela para as súas producións textuais (con	2	22%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº PORCENTAXES	
	<p>consulta.</p> <p>LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.</p>			<p>progresiva autonomía).</p> <p>35. Participa (de xeito guiado) en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionadas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.</p>		
CCEC						
CMCCT						
Bloque 4. Lingua e sociedade		12			9	
CCL	<p>LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico.</p> <p>LGB4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia.</p> <p>LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona.</p> <p>LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.</p> <p>LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contexto familiar e a do resto do alumnado.</p> <p>LGB4.2.2. Coñece e valora os antropónimos galegos.</p> <p>LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuir individual e socialmente á normalización da lingua galega.</p> <p>LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.</p> <p>LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.</p> <p>LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.</p> <p>LGB4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.</p> <p>LGB4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen.</p>	12	100%	<p>36. Valora a propia lingua como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo a través da literatura de tradición oral e é quen de interpretar manifestacións do xénero humorístico para desenvolver esta actitude e loitar contra os prexuízos.</p> <p>37. Coñece as linguas que se falan en Galicia é quen de utilízalas indistintamente.</p> <p>38. Coñece (de xeito guiado) a Lusofonía e (con axuda) é quen de situar os seus territorios nun mapa.</p> <p>39. Coñece (a través do ENDLG) recursos en rede de lecer en lingua galega e é quen de achegarse a eles dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>40. Interpreta (a través do seu contexto familiar e con axuda da persoa docente) a situación sociolingüística de Galiza e é quen de analizala criticamente dun xeito cada vez máis autónomo .</p> <p>41. Coñece (con axuda da persoa docente) os antropónimos e topónimos galegos e é quen de analizar criticamente a súa desgaleguización e colaborar (por medio do ENDLG) na súa regaleguización sendo consciente dun xeito cada vez máis autónomo da necesidade de normalización da lingua galega.</p> <p>42. Coñece (con axuda da persoa docente) a lexislación que regula os dereitos lingüísticos e é quen de analizar criticamente a situación de</p>	9	100%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
				<p>minorización do idioma galego.</p> <p>43. Coñece (con axuda da persoa docente) os prexuízos lingüísticos e é quen de identificalos e analízalos criticamente dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>44. Coñece (case sen dúbidas) as variedades diatópicas do galego e é quen de identificalas en distintos textos, ademais de rexeitar os prexuízos xerados arredor delas dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>0. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.</p>		
CAA						
CSC	<p>LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.</p> <p>LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.</p> <p>LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.</p>	3	25%	<p>41. Coñece (con axuda da persoa docente) os antropónimos e topónimos galegos e é quen de analizar criticamente a súa desgaleguización e colaborar (por medio do ENDLG) na súa regaleguización sendo consciente dun xeito cada vez máis autónomo da necesidade de normalización da lingua galega.</p> <p>42. Coñece (con axuda da persoa docente) a lexislación que regula os dereitos lingüísticos e é quen de analizar criticamente a situación de minorización do idioma galego.</p> <p>43. Coñece (con axuda da persoa docente) os prexuízos lingüísticos e é quen de identificalos e analízalos criticamente dun xeito cada vez máis autónomo.</p>	2	22%
CSIEE						
CD	LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.	1	8%	39. Coñece (a través do ENDLG) recursos en rede de lecer en lingua galega e é quen de achegarse a eles dun xeito cada vez máis autónomo.	1	11%
CCEC	<p>LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.</p> <p>LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.</p>	2	16%	<p>39. Coñece (a través do ENDLG) recursos en rede de lecer en lingua galega e é quen de achegarse a eles dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>40. Interpreta (a través do seu contexto familiar e con axuda da persoa docente) a situación sociolingüística de</p>	4	44%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
				<p>Galiza e é quen de analizala criticamente dun xeito cada vez máis autónomo .</p> <p>41. Coñece (con axuda da persoa docente) os antropónimos e topónimos galegos e é quen de analizar criticamente a súa desgaleguización e colaborar (por medio do ENDLG) na súa regaleguización sendo consciente dun xeito cada vez máis autónomo da necesidade de normalización da lingua galega.</p> <p>44. Coñece (case sen dúbidas) as variedades diatópicas do galego e é quen de identificalas en distintos textos, ademais de rexeitar os prexuízos xerados arredor delas dun xeito cada vez máis autónomo.</p>		
CMCCT				38. Coñece (de xeito guiado) a Lusofonía e (con axuda) é quen de situar os seus territorios nun mapa.	1	11%
Bloque 5. Educación literaria		12			6	
CCL	<p>LGLB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.</p> <p>LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.</p> <p>LGLB5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.</p> <p>LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.</p> <p>LGLB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e reconece a funcionalidade dos elementos formais básicos.</p> <p>LGLB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.</p> <p>LGLB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p> <p>LGLB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos</p>	12	100%	<p>45. Realiza lecturas dentro e fóra aula (de xeito guiado) de poemas, relatos ou novelas e é quen de comprendelas e comentalas dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>46. Coñece as diferenzas (case sen dúbidas) entre os textos literarios (narrativos, poéticos e teatrais) e non literarios e é quen de explicalas dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>47. Le comprensiva e expresivamente (de xeito guiado) poemas, relatos ou novelas e é quen de comentalas dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>48. Produce (de xeito guiado) poemas ou relatos sinxelos e é quen de servirse de recursos literarios dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>49. Coñece (de xeito guiado) os trazos básicos da banda deseñada e da canción e é quen de imitar modelos reproducindo as súas características dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>50. Coñece (de xeito guiado) as bibliotecas escolares e as virtuais e é quen de procurar información nelas dun xeito cada vez máis autónomo.</p>	6	100%

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso						
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Nº	PORCENTAXES	Concreción estándares	Nº	PORCENTAXES
	<p>definitorios básicos do cómic como linguaxe artística.</p> <p>LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios.</p> <p>LGLB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística.</p> <p>LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.</p> <p>LGLB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.</p>					
CAA						
CSC						
CSIEE						
CD	LGLB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	1	8%	50. Coñece (de xeito guiado) as bibliotecas escolares e as virtuais e é quen de procurar información nelas dun xeito cada vez máis autónomo.	1	16%
CCEC	<p>LGLB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.</p> <p>LGLB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos do cómic como linguaxe artística.</p> <p>LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios.</p> <p>LGLB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística.</p> <p>LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.</p>	5	41%	<p>48. Produce (de xeito guiado) poemas ou relatos sinxelos e é quen de servirse de recursos literarios dun xeito cada vez máis autónomo.</p> <p>49. Coñece (de xeito guiado) os trazos básicos da banda deseñada e da canción e é quen de imitar modelos reproducindo as súas características dun xeito cada vez máis autónomo.</p>	2	33%
CMCCT						

No [Decreto 85/2015](#) atopamos **98 estándares avaliados** para o nivel de 1ºESO, así como un número determinado de estándares vinculados a cada competencia clave. En consecuencia, atopamos no conxunto da materia as seguintes porcentaxes:

Competencias clave	Número de Estándares de aprendizaxe vinculados a cada competencia clave (98)	PORCENTAXES (peso de cada competencia no conxunto da materia)
CCL	91	92,8%
CAA	31	31,6%
CSC	20	20,4%
CSIEE	6	6,1%
CD	16	16,3%
CCEC	9	9,1%
CMCCT	0	0%

Despois de realizar a **concreción dos estándares avaliados**, os 98 estándares de partida quedan organizados arredor de **50 estándares vinculados ás distintas competencias clave**. En consecuencia, as porcentaxes das que nos serviremos para a avaliación das competencias clave na materia de LGL para o nivel de 1ºESO serán as que seguen:

Competencias clave	Número de Estándares de aprendizaxe concretos vinculados a cada competencia clave (50)	PORCENTAXES (peso de cada competencia no conxunto da materia)
CCL	48	96%
CAA	19	38%
CSC	13	26%
CSIEE	3	6%
CD	19	38%
CCEC	9	18%
CMCCT	1	2%

3. OBXECTIVOS PARA O CURSO

Tal e como se enumeraban no [Anexo II do Decreto 133/2007](#), así presentamos os obxectivos xerais da área, que serán os mesmos para cada un dos cursos do primeiro ciclo de ESO, se ben deberán ser acadados en distintos graos segundo o curso no que se atope o alumno/a:

1. Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social, cultural e académica. Centrando a comprensión e produción textual de textos sinxelos narrativos e descritivos, así como de cancións e cómics.

2. *Expresarse oralmente de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e de colaboración cos demais.* Desenvolvendo correcta e adecuadamente a escoita activa.

3. *Expresarse por escrito de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural.* Producindo especialmente textos relacionados con narracións literarias.

4. *Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para buscar, procesar e analizar información e máis para redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.* Seleccionando as ideas principais das distintas fontes de información, elaborando esquemas e resumos, para dotar de contidos textos expositivos.

5. *Utilizar criticamente e con progresiva autonomía as Bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC, para obter, interpretar, elaborar e valorar informacións de diversos tipos e opinións diferentes.* Seleccionando adecuadamente a información para convertela en coñecemento.

6. *Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e máis para escribir e falar con adecuación, coherencia e corrección.* Respectando basicamente as propiedades textuais, así como as normas ortográficas e gramaticais; sabendo diferenciar as clases de palabras (especialmente substantivos e adxectivos) e aplicar as regras de concordancia entre elas.

7. *Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, afirmándoa como propia de Galiza, así como as que hoxe condicionan o seu uso, de xeito que se estea en disposición de superar as que supoñen obstáculos para a súa utilización en calquera contexto e situación.* Rexeitando todos os prexuízos lingüísticos.

8. *Coñecer e respectar a realidade plurilingüe e pluricultural do Estado Español, de Europa e do mundo actual, facerse consciente da riqueza que representa e entender as situacións que provoca o contacto de linguas.* Defendendo o plurilingüismo inclusivo a partir da lingua propia de Galicia.

9. *Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos que supoñan xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas. Mantendo unha actitude contraria aos prexuízos e procurando a súa erradicación.*

10. *Ler con fluidez, consolidar o hábito lector e facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo. Practicando a lectura como hábito cotiá.*

11. *Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos. Elaborando comentarios moi rudimentarios.*

12. *Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais. Relacionándoo coas restantes manifestacións artísticas e culturais.*

**Relación dos Obxectivos cos Contidos,
os Criterios de Avaliación, os
Estándares de Aprendizaxe e as
Competencias Clave ([Decreto 85/2015](#))**

4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar								
d e h l ñ	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de calquera texto oral ou daqueles propios dos medios de comunicación, especialmente noticias de actualidade, próximas aos intereses do alumnado.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e elaborar un resumo.	LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade). LGB1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Procura de información na rede seguindo unhas pautas dadas ✓ Lectura de xornais impresos e dixitais 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Observación directa (OD) 	1. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e é quen de elaborar un resumo respectando a coherencia e a corrección gramatical.
d e h	B1.2. Comprensión e interpretación de textos orais utilizados no ámbito social e educativo (instrucións, presentacións de	As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades	B1.2. Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Intervencións para preguntar o que non se entende ✓ Intervencións para responder ao que se lle pregunta 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD 	2. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	tarefas e breves exposicións orais de temáticas variadas).	prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso .	dos ámbitos social e educativo, e seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL CAA	✓ Escucha activa ✓ Seguimento do cumprimento das indicacións dadas a través das tarefas realizadas	✓ OD	orais (instrucións, charlas, exposicións, explicacións...) e é quen de seguir as indicacións para realizar as tarefas.
a c d h	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa con actitude de interese, de cooperación e de respecto.	As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso .	B1.3. Coñecer e apreciar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	CCL CSC	✓ Intervención en conversas espontáneas ✓ Intervención en conversas reflexivas ✓ Intervención en debates	✓ OD ✓ Rúbricas (R)	3. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as normas de cortesía (escoita activa, interese e respecto) e é quen de aplicalas nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
				LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.	CCL CAA CSC CSIEE	✓ Sesións de gravacións de textos preparados, así como de conversas espontáneas	✓ OD ✓ R	4. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e é quen de aplicalos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.
a c d e h	B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 3º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o trimestre. De xeito interdisciplinar e transversal, abordarase a linguaxe sexista arredor das tarefas deseñadas 	B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, as ideas principais e as secundarias de programas informativos.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Escoita activa durante a proxección dun programa informativo ✓ Intervencións para responder ao que se lle pregunta en relación á proxección emitida ✓ Coloquio ou Debate arredor dun asunto de actualidade 	✓ OD ✓ R	5. Interpreta (con escasos erros) as ideas principais e secundarias de programas informativos e é quen de expresalas oralmente e de defendelas nun coloquio ou debate.
				LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Intervencións para responder ao que se lle pregunta en relación á proxección emitida ✓ Coloquio ou Debate arredor dun asunto de actualidade ✓ Elaboración de sinxelos comentarios 	✓ R ✓ C	6. Interpreta (con escasos erros) a intención dunha mesma noticia en distintos medios e é quen de desenvolver oralmente un sinxelo comentario.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		para o 25N e para 8M		LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Intervencións cotiás na aula ✓ Coloquio ou Debate arredor das tarefas domésticas, da publicidade sexista e da violencia machista. ✓ Recollida de datos no entorno familiar e nos medios de comunicación. ✓ Participación nas tarefas deseñadas para o 25N e para o 8M ✓ Colaboración co ENDLG 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R ✓ Tarefa Voluntaria (TV) 	7. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos sexistas e machistas nos usos lingüísticos e é quen de rexeitalos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.
ho	B1.5. Coñecemento e aplicación, con axuda das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC), de estratexias	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Para a procura de información na rede as pautas serán dadas no inicio do 1º 	B1.5. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias	LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Procura de información na rede seguindo unhas pautas dadas ✓ Lectura de xornais dixitais 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD 	8. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os medios de información

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.	<ul style="list-style-type: none"> trimestre Para a elaboración dunha presentación informática as pautas serán dadas no inicio do 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	para realizar exposicións orais planificadas e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas	LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.	CD CCL CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Seguimento das indicacións dadas para a elaboración dunha presentación informática ✓ Apoio nunha presentación informática para a exposición oral do Proxecto 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (PI) ✓ R (EO) 	dixitais e é quen de obter información e servirse das TIC para as súas presentacións.
ho	B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao 	B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan	LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, reconece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas. LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega.	CCL CAA CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Intervención en conversas espontáneas ✓ Intervención en conversas reflexivas ✓ Intervención en debates 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ R 	<p>9. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as pronuncias correctas e é quen de autocorrixirse.</p> <p>10. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos nos usos das</p>

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		longo de todo o curso .	asociar a ela.	LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL CCEC			variedades do galego e é quen de rexeitalos e usar a variante dialectal da súa contorna nas súas intervencións espontáneas.
b e g h	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	<p>LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.</p> <p>LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).</p> <p>LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).</p>	CCL CSC	<p>✓ Intervención en conversas espontáneas</p>	<p>✓ OD</p>	<p>11. Produce (con escasos erros) textos orais e é quen de realizar intervencións planificadas e/ou espontáneas, adecuadas ao contexto, respectando as regras de interacción, cinxíndose ao tema e empregando expresións propias do galego, dun xeito cada vez máis rico e variado no uso do léxico.</p>

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
				LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL			
a c d h	B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expor conclusións).	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.	CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Intervención en conversas reflexivas ✓ Intervención en debates ✓ Escoita activa ✓ Seguimento do cumprimento das indicacións dadas a través das intervencións realizadas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ R 	
				LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL CSC			
a b c g h o	B1.9. Coñecemento e aplicación de estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración de resumos orais e escritos 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ C 	NON
				LG1B1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade	CCL CSC CSIEE			

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
				LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.	CCL CSC	✓ Intervención en conversas espontáneas, en conversas reflexivas, en debates e en exposicións orais na aula	✓ OD ✓ R ✓ R (EO)	formal do coloquial e autocorrixíndose.
				LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.	CCL CAA	✓ escoita activa	✓ OD	
				LGB1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CAA	✓ Intervención en conversas espontáneas, en conversas reflexivas, en debates e en exposicións orais na aula	✓ OD ✓ R ✓ R (EO)	
				LGB1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CAA CCL	✓ Autocorrección e a corrección dos demais	✓ OD	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
adhiñ	B1.10. Construción de discursos adecuados, cohesionados e coherentes desde o punto de vista comunicativo, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativa.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles sobre temas da vida cotiá, de interese persoal ou social.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL CSC CSIEE CCEC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Intervencións para preguntar o que non se entende ✓ Participación en conversas informais 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C 	
				LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	CSC CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cumprimento de indicacións dadas para a procura de información ou a realización dunha tarefa ✓ Participación en conversas informais 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C 	
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir								
bfh	B2.1. Aplicación de técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao 	B2.1. Aplicar técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración de esquemas ✓ Elaboración de resumos ✓ Lectura comprensiva 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C ✓ Informe 2ª Lect (IL) ✓ Proba Escrita Final de Trimestre (PE) 	13. Utiliza (con escasos erros) técnicas de análise e síntese do contido e é quen de seleccionar as ideas fundamentais dun texto, xerarquizalas e elaborar un resumo.
				LGB2.1.2. Recoñece a intencionalidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura comprensiva 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura na Aula (LA) ✓ PE 	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		longo de todo o curso .		LGB2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas.	CCL	✓ Elaboración de esquemas	✓ C ✓ IL ✓ PE	14. Coñece (con escasas dúbidas) e utiliza as distintas fontes para obter información sobre o significado das palabras e é quen de servirse delas para a realización das súas tarefas académicas (procurar información nun dicionario, interpretar símbolos, ampliar información en xornais e medios audiovisuais...
			LGB2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto.	CCL CAA	✓ Cumprimento de indicacións dadas para a procura de información ou a realización dunha tarefa.	✓ OD ✓ LA		
			LGB2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etc.).	CCL	✓ Lectura comprensiva	✓ OD ✓ LA ✓ PE		
			LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet.	CCL CAA CD	✓ Cumprimento de indicacións dadas para a procura de información ou a realización dunha tarefa.	✓ OD ✓ LA		
			LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL CAA	✓ Participación en conversas informais	✓ OD		
d e h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades 	B2.2. Comprender, interpretar e sintetizar textos da vida cotiá e das	LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil,	CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura comprensiva ✓ Elaboración de esquemas ✓ Elaboración de resumos 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C ✓ PE 	15. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos propios da vida cotiá e é quen de

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil, normas e instrucións de uso.	prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso .	relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil e normas e instrucións de uso.	de correo electrónico, normas e instrucións de uso.		✓ Comunicación coa persoa docente a través do correo electrónico do grupo e da Aula Virtual		responder a correos electrónicos, mensaxes de móbil...
d e h	B2.3. Comprensión, interpretación e síntese de textos dos medios de comunicación, fundamentalmente textos narrativos.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse ao longo do 2º e 3º trimestres. 	B2.3. Comprender, interpretar e sintetizar escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura comprensiva ✓ Elaboración de esquemas ✓ Elaboración de resumos ✓ Producción de textos narrativos ✓ Exposicións de temas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C ✓ EO ✓ PE 	16. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos propios dos medios de comunicación é quen de ler adecuadamente un xornal.
d e h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos do ámbito educativo, especialmente, descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre 	B2.4. Comprender, interpretar e sintetizar escritos do ámbito educativo do alumnado, especialmente	LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.	CCL CAA CD CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura comprensiva ✓ Elaboración de esquemas ✓ Elaboración de definicións adecuadas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C ✓ PE 	17. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos académicos e é quen de servirse deles para a realización de tarefas escolares.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	curriculares: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes.	<ul style="list-style-type: none"> As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	e, textos descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, e información de dicionarios e enciclopedias en distintos soportes.	LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.	CCL CAA CD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cumprimento de indicacións dadas para a procura de información ou a realización dunha tarefa. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ PE 	18. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as indicacións para a realización de tarefas e é quen de realizalas dun xeito progresivamente máis autónomo servíndose especialmente das TIC.
b e h	B2.5. Utilización guiada da biblioteca e das TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B2.5. Utilizar de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	CCL CAA CD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cumprimento de indicacións dadas para a procura de información ou a realización dunha tarefa. ✓ Realización de tarefas a través da Aula Virtual, ou o blogue do proxecto. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ LdA 	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
c d h	B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmitan prexuízos ou usos lingüísticos discriminatorios, especialmente, os que aparecen nos medios de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexionar sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación en tarefas e actividades transversais, destinadas á educación en valores. ✓ Participación nas tarefas programadas para o 25N e para o 8M ✓ Colaboración co ENDLG ✓ Intervencións espontáneas na aula, no centro e nas saídas didácticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ TV 	19. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos racistas, sexistas e machistas nos usos lingüísticos e é quen de rexeitalos nas súas producións escritas.
				LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas.	CCL CSC			
h ñ	B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa, aos patróns fonéticos do galego e aos signos de puntuación.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo 	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Desenvolvemento da lectura na aula ✓ Participación en tarefas de lectura convocadas polo ENDLG e/ou pola Biblioteca do Centro ✓ Participación no Proxecto de Radio Escolar desenvolvido polo ENDLG 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ TV ✓ LA 	20. Realiza en voz alta (con escasos erros) unha lectura con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.
				LGB2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego.	CCL			

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		o curso.		LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.	CCL CD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gravación da voz con móbiles ou co propio ordenador ✓ Participación no Proxecto de Radio Escolar do ENDLG 		
b e h	B2.8. Planificación e revisión do escrito, de forma guiada, para producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As pautas serán dadas no 1º trimestre ▪ As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B2.8. Planificar, producir e revisar o escrito co fin de producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración de esquemas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ PE 	21. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos escritos que cumpren coas propiedades textuais e é quen de servirse de esquemas, de adecuar o texto á situación comunicativa e de cometer escasos erros ortográficos ou de puntuación. Aplicando a autocorrección antes e despois de entregar a súa tarefa.
				LG2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura comprensiva de distintos tipos de texto 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ LA 	
				LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, e concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración de textos ben cohesionados e con corrección gramatical. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C ✓ PE 	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
				LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas).	CCL	✓ Elaboración de textos ben cohesionados e con corrección gramatical e ortográfica.	✓ OD ✓ C ✓ IL ✓ PE	
				LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	CCL CD	✓ Corrección na aula dos textos elaborados ou producidos seguindo unhas pautas dadas.	✓ OD	
b e h	B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As pautas serán dadas no 1º trimestre ▪ As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	CCL CD CSC	✓ Comunicación coa persoa docente a través do correo electrónico do grupo e da Aula Virtual.	✓ OD	22. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios das relacións sociais e é quen de elaborar notas, cartas e correos electrónicos.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
b e h	B2.10. Produción, a partir dun modelo, de textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 3º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo do 3º trimestre. 	B2.10. Producir, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.	LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.	CCL CD CSC	✓ Produción de noticias dentro do Proxecto Xoves Xornalistas	✓ C ✓ IL ✓ PE	23. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios dos medios de comunicación e é quen de distinguir as seccións dun xornal e elaborar noticias a partir dun modelo.
				LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.	CCL	✓ Produción dun xornal como produto final do Proxecto Xoves Xornalistas	✓ C ✓ IL ✓ PE ✓ Proxecto (Pro)	
b e h	B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas para a descrición serán dadas no 1º trimestre As pautas para a narración serán dadas no 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso, agás no caso da 	B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.	CCL CD	✓ Produción de textos descritivos, narrativos e expositivos no marco do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas.	✓ C ✓ IL ✓ PE ✓ Proxecto (Pro)	24. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos narrativos, descritivos e expositivos e é quen de crear relatos e redactar temas para as súas tarefas escolares.
b e h	B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos de distintos xéneros: descricións,		B2.12. Producir textos de distintos xéneros: descricións,	LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descricións, narracións de feitos e exposicións	CCL			

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	narración, que non se realizarán até despois de iniciar o 2º trimestre.	narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	de ideas e conceptos.				
b e h f	B2.13. Uso, con progresiva autonomía, das TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) na planificación, revisión e presentación dos escritos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As pautas serán dadas no 2º trimestre ▪ As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo do 2º e 3º trimestre. 	B2.13. Usar, con progresiva autonomía, as TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) para planificar, revisar e mellorar a presentación dos escritos.	LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación. LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e revisar a ortografía.	CCL CD CCL CD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Comunicación coa persoa docente a través do correo electrónico do grupo e da Aula Virtual. ✓ Realización de tarefas a través da Aula Virtual, ou o blogue do proxecto. ✓ Elaboración de Fichas de Investigación para o desenvolvemento do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C ✓ Proxecto (Pro) 	25. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as o procesador de textos e é quen de servirse dun editor, dun corrector ortográfico ou de distintas aplicacións web para as súas producións textuais.
b f h	B2.14. Autoavaliación da aprendizaxe da lingua cunha actitude activa e de confianza.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As pautas serán dadas no 1º trimestre ▪ As actividades 	B2.14. Avaliar o seu proceso de aprendizaxe cunha	LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Corrección na aula dos textos elaborados ou producidos seguindo unhas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD 	26. Participa (de modo guiado) nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas e é quen de

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso .	actitude activa e de confianza.	LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.	CCL CAA	pautas dadas.		aceptar o erro como parte da aprendizaxe.
Bloque 3. Funcionamento da lingua								
b e l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	<ul style="list-style-type: none"> As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.	CCL	✓ Elaboración de textos cuxo asunto xire arredor de determinados campos semánticos.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ C ✓ IL ✓ PE 	27. Coñece (con escasas dúbidas) un léxico adecuado e é quen de servirse del para as súas producións textuais (con progresiva autonomía) en distintos contextos e rexistros.
a d e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 2º trimestre 	B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL CAA	✓ Intervencións na aula	✓ OD	28. Coñece (con escasas dúbidas) os fonemas galegos e é quen de utilizalos.
b e n l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre clases de palabras e normativa.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao 	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta en calquera soporte, para resolver dúbidas e	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e a normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL CD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cumprimento de indicacións dadas para a procura de información ou a realización dunha tarefa. ✓ Procura e selección de información en todo tipo de soportes. 	✓ OD	29. Procura (con axuda) información lingüística e é quen de servirse dela para as súas producións textuais (con progresiva autonomía).

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		longo de todo o curso .	para progresar na aprendizaxe autónoma.					
b e	B3.4. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas ao longo de todo o curso. As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B3.4. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración de textos ben cohesionados e con corrección gramatical e ortográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ C ✓ IL ✓ PE ✓ TV ✓ Proxecto (Pro) 	30. Coñece e aplica (con axuda) as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega e é quen de servirse delas para as súas producións textuais (con progresiva autonomía).
			LGB3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Corrección na aula dos textos elaborados ou producidos seguindo unhas pautas dadas. 			
e	B3.5. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.		B3.5. Analizar e usar correctamente e a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.	CCL			
b e	B3.6. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio, etc.) así como a diferenza entre palabras flexivas e non flexivas para a creación e comprensión de textos.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas para sustantivos e adxectivos no 1º trimestre As pautas serán dadas para pronomes, verbos e adverbios no 	B3.6. Recoñecer e explicar o uso das distintas categorías gramaticais, utilizar este coñecemento para distinguir erros e diferenciar as flexivas das non flexivas.	LGB3.6.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Análise na aula de textos nos que identificar cada clase de palabra. ✓ Corrección na aula dos textos elaborados ou producidos seguindo unhas pautas dadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ PE 	31. Recoñece (con escasas dúbidas) as clases de palabras e é quen de diferenciar as variables das non variables (con progresiva autonomía).

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		<p>2º trimestre</p> <ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas para artigos, demostrativos, numerais, indefinidos, posesivos, preposicións e conxuncións no 3º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 						
e l n	B3.7. Recoñecemento, uso e reflexión dos mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo do 2º e 3º trimestres. 	B3.7. Recoñecer, usar e reflexionar sobre os mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.	LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración de textos ben cohesionados e con corrección gramatical e ortográfica. ✓ Corrección na aula dos textos elaborados ou producidos seguindo unhas pautas dadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ C ✓ IL ✓ PE ✓ TV ▪ Proxec-to (Pro) 	
e h	B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais máis comúns, en particular os		B3.8. Recoñecer, usar e explicar os conectores textuais máis	LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	CCL CAA			

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	temporais e explicativos.		comúns (sobre todos os temporais e os explicativos).					
eh	B3.9. Coñecemento das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo do 2º e 3º trimestres. 	B3.9. Coñecer as regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	LGB3.9.1. Producir textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración de textos coherentes e con corrección gramatical. ✓ Corrección na aula dos textos elaborados ou producidos seguindo unhas pautas dadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ C ✓ IL ✓ PE ✓ TV ✓ Proxecto (Pro) 	32. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e escritos e é quen de respectar a concordancia.
				LGB3.9.2. Identificar as funcións sintácticas no seo da oración.	CCL CAA			TIL. Acordo polo cal as funcións sintácticas non serán abordadas en 1ºESO.
eh	B3.10. Recoñecemento das modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.		B3.10. Recoñecer as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	CCL CAA			33. Identifica (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) as modalidades oracionais e é quen de producilas.
e	B3.11. Coñecemento, uso e aplicación das	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas 	B3.11. Aplicar progresivame	LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Corrección na aula dos textos elaborados 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD 	34. Recoñece (con escasas dúbidas e

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	<p>no 1º trimestre</p> <ul style="list-style-type: none"> As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	<p>n te o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.</p>	<p>orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.</p>	CAA	<p>ou producidos seguindo unhas pautas dadas.</p>		<p>autonomía progresiva) erros nas producións textuais orais e escritas e é quen de autocorrixirse e autoavaliarse.</p>
b e h	<p>B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	<p>B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten</p>	<p>LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.</p>	CCL CAA CD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación no desenvolvemento do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. ✓ Participación nos Proxectos do ENDLG ✓ Seguemento das indicacións dadas nas tarefas deseñadas para o Tratamento Integrado de Linguas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Proxecto ✓ TV 	<p>35. Participa (de xeito guiado) en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionadas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra.</p>

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
			estereotipos lingüísticos ou culturais.					
b e	B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As pautas serán dadas no 1º trimestre ▪ As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo de todo o curso. 	B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL CAA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación no Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. ✓ Seguemento das indicacións dadas nas tarefas deseñadas para o Tratamento Integrado de Linguas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Proxecto ✓ OD ✓ TV ✓ C 	
Bloque 4. Lingua e sociedade								

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
ñ o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. B4.3. A lusofonía.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As pautas serán dadas no 1º trimestre ▪ As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo do 1º e 2º trimestre. 	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, valorar positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	GB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación no desenvolvemento do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. ✓ Elaboración dun traballo arredor da situación do galego no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (Deba-te) ✓ OD ✓ R (PI) ✓ R (EO) ✓ Proxecto 	36. Valora a propia lingua como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo a través da literatura de tradición oral e é quen de interpretar manifestacións do xénero humorístico para desenvolver esta actitude e loitar contra os prexuízos.
	LGB4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia.			CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación no desenvolvemento do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. ✓ Elaboración dun traballo arredor das linguas do Estado Español. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (Deba-te) ✓ OD ✓ R (PI) ✓ R (EO) ✓ Proxecto 	37. Coñece as linguas que se falan en Galicia é quen de utilízalas indistintamente.	
	GB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona.			CCL CMCCT	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación no desenvolvemento do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. ✓ Elaboración dun traballo arredor de 80 linguas do Mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (Deba-te) ✓ OD ✓ R (PI) ✓ R (EO) ✓ Proxecto 	38. Coñece (de xeito guiado) a Lusofonía e (con axuda) é quen de situar os seus territorios nun mapa.	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
				GB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.	CCL CD CCEC	✓ Participación nos dous proxectos do ENDLG relacionados coa música e co cinema galegos (Music.gal e Curtas.gal)	✓ OD ✓ TV	39. Coñece (a través do ENDLG) recursos en rede de lecer en lingua galega e é quen de achegarse a eles dun xeito cada vez máis autónomo.
ñ o	B4.4. Análise da situación sociolingüística, a partir do contexto familiar do alumnado.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo do 2º trimestre. 	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo dos contextos familiares do alumnado.	GB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contexto familiar e a do resto do alumnado.	CCL CCEC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación no desenvolvemento do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. ✓ Elaboración dun traballo arredor da situación do galego en Rianxo. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (Debate) ✓ OD ✓ R (PI) ✓ R (EO) ✓ Proxecto 	40. Interpreta (a través do seu contexto familiar e con axuda da persoa docente) a situación sociolingüística de Galiza e é quen de analizarla criticamente dun xeito cada vez máis autónomo
				LGB4.2.2. Coñece e valora os antropónimos galegos.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elaboración dunha Ficha de investigación arredor dos antropónimos galegos que se conservan na súa contorna. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C 	41. Coñece (con axuda da persoa docente) os topónimos galegos e é quen de analizar criticamente a súa desgaleguización e colaborar (por medio do ENDLG) na súa regaleguización sendo consciente dun xeito cada vez máis autónomo
ñ o	B4.5. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 1º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e 	B4.3. Adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución	GB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL CSC CCEC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participación no desenvolvemento do Proxecto A volta ao mundo en 80 linguas. ✓ Elaboración dun traballo arredor da situación do galego sociedade actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (Debate) ✓ OD ✓ R (PI) ✓ R (EO) ✓ Proxecto 	0. Analiza a súa propia práctica lingüística e

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	xeraranse ao longo de todo o curso .	individual no desenvolvemento da lingua galega.			✓ Participación e/ou colaboración cos proxectos do ENDLG		<i>valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.</i>
ñ o	B4.6. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 2º trimestre As actividades prácticas ou situacións de aprendizaxe realizaranse e xeraranse ao longo do 2º trimestre. 	B4.4. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.	CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Procura en internet de información arredor deste tema ✓ Debate na aula arredor do “deber” de aprender o castelán pero non o galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (Deba-te) ✓ OD 	42. Coñece (con axuda da persoa docente) a lexislación que regula os dereitos lingüísticos e é quen de analizar criticamente a situación de minorización do idioma galego.
ñ o	B4.7. Prexuízos lingüísticos.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 2º trimestre As actividades prácticas realizaranse no final do 2º trimestre. 	B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tarefa arredor de En galego, por que non? 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ R (Coloquio) ✓ OD 	43. Coñece (con axuda da persoa docente) os prexuízos lingüísticos e é quen de identificalos e analízalos criticamente dun xeito cada vez máis autónomo.
h ñ o	B4.8. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades diatópicas	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 2º trimestre As actividades 	B4.6. Recoñecer e apreciar as variantes diatópicas do galego.	LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.	CCL CCEC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Procura en internet de audios dos distintos territorios galegos. ✓ Escoita activa 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD ✓ C ✓ PE 	44. Coñece (case sen dúbidas) as variedades diatópicas do galego e é quen de identificalas en distintos textos, ademais

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
	do galego.	prácticas realizaranse no final do 2º trimestre .		LGB4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	CCL	✓ Elaboración dun esquema cos bloques lingüísticos e os seus trazos máis salientables.		de rexeitar os prexuízos xerados arredor delas dun xeito cada vez máis autónomo.
				LGB4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen.	CCL	✓ Comentario espontáneo no bloque de aula arredor dalgunha proxección que mostre prexuízos lingüísticos referidos á gheada ou ao seseo.		
Bloque 5. Educación literaria								
h l	B5.1. Lectura, con regularidade e de maneira guiada, de obras literarias para desenvolver o criterio lector; exposición da opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e asimilación dos trazos estéticos xerais que definen cada texto.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas para a lectura que se realizará na aula ao longo do 1º e 2º trimestre serán dadas no inicio do 1º trimestre. As pautas para a lectura do 3º trimestre serán dadas no inicio do 3º trimestre. As actividades prácticas realizaranse ao longo do 1º e 2º trimestre 	B5.1. Ler, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos,	LGLB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realización da lectura na aula de A volta ao mundo en 80 días (1º e 2º trimestre) e Un saquiño de contos (3º trimestre). ✓ Lectura diaria na casa durante 1h. doutra obra distinta á da aula, escollida polo alumno/a das que figuran no Proxecto Lector do Departamento. ✓ Elaboración de informes, presentacións, exposicións ou diversos produtos artísticos que ilustren 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ IL ✓ EO ✓ LA ✓ Proxecto ✓ TV 	45. Realiza lecturas dentro e fóra aula (de xeito guiado) de poemas, relatos ou novelas e é quen de comprendelas e comentalas dun xeito cada vez máis autónomo.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		nun caso e ao longo do 3º trimestre no outro.	procurando assimilar os trazos estéticos xerais que definen cada texto.			a interpretación desas lecturas.		
h l	B5.2. Comparación de textos literarios e non literarios e diferenciación de textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 3º trimestre As actividades prácticas realizaranse ao longo do 3º trimestre. 	B5.2. Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes. LGLB5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Conversión dun relato nunha noticia xornalística ✓ Conversión dun poema nunha narración ou nunha descrición ✓ Desenvolvemento do Proxecto Xoves Xornalistas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ IL ✓ C ✓ EO ✓ PE ✓ LA ✓ Proxecto 	46. Coñece as diferenzas (case sen dúbidas) entre os textos literarios (narrativos, poéticos e teatrais) e non literarios e é quen de explicalas dun xeito cada vez máis autónomo.
h l	B5.3. Lectura expresiva e comprensiva, audicións de poemas recitados ou cantados, determinación da temática ou temáticas abordadas e descrición dos valores estilísticos dos textos.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no inicio do 1º trimestre As actividades prácticas realizaranse ao longo de todo o curso. 	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de poemas recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.	CCL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura na aula ✓ Lectura na casa ✓ Produción de textos seguindo modelos dados ✓ Participación en lecturas, recitados e dramatizacións públicas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ IL ✓ EO ✓ LA ✓ TV ✓ PE 	47. Le comprensiva e expresivamente (de xeito guiado) poemas, relatos ou novelas e é quen de comentalas dun xeito cada vez máis autónomo.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
			dos textos.					
h l	B5.4. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e recoñecemento da funcionalidade dos elementos formais básicos.		B5.4. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñecer a funcionalidade e dos elementos formais básicos.	LGLB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos.	CCL			
h l	B5.5. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e apreciación dos seus compoñentes e procedementos máis relevantes.		B5.5. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e apreciar os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	LGLB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	CCL			
h l n	B5.6. Produción de textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As pautas serán dadas no inicio do 3º trimestre ▪ As actividades prácticas 	B5.6. Escribir textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL CCEC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Produción de noticias e contos breves. ✓ Desenvolvemento do Proxecto Xoves Xornalistas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ C ✓ TV ✓ Proxecto 	48. Produce (de xeito guiado) poemas ou relatos sinxelos e é quen de servirse de recursos literarios dun xeito cada vez máis autónomo.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
		realizaranse ao longo do 3º trimestre.	s literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.					
h l n	B5.7. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 3º trimestre As actividades prácticas realizaranse ao longo do 3º trimestre. 	B5.7. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	LGLB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos do cómic como linguaxe artística. LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios. LGLB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística. LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.	CCL CCEC CCL CCEC CCL CCEC CCL CCEC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lectura e análise dunha tira cómica. ✓ Creación dunha viñeta. ✓ Desenvolvemento do Proxecto Xoves Xornalistas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ LA ✓ C ✓ TV ✓ Proxecto 	49. Coñece (de xeito guiado) os trazos básicos da banda deseñada e da canción e é quen de imitar modelos reproducindo as súas características dun xeito cada vez máis autónomo.
e h	B5.8. Familiarización, seguindo unhas pautas orientadoras,	<ul style="list-style-type: none"> As pautas serán dadas no 1º 	B5.8. Familiarizarse, seguindo	LGLB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co	CCL CD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cumprimento de indicacións dadas para a procura de 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ OD 	50. Coñece (de xeito guiado) as bibliotecas escolares e as virtuais e

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso								
Obxectivos	Contidos	Temporalización	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Concreción dos estándares de aprendizaxe
I	co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	<p>trimestre</p> <ul style="list-style-type: none"> As actividades prácticas realizaranse ao longo de todo o curso. 	unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.		información ou a realización dalgunha das tarefas que nos permitan desenvolver os dous proxectos do curso.	✓ Proxecto	é quen de procurar información nelas dun xeito cada vez máis autónomo.

De todos os estándares avaliábeis consideramos un absolutamente fundamental, dada a situación social na que se atopa a lingua propia de Galicia. Este estándar avaliábeis consideramos que debe estar presente en todo momento, de xeito transversal, como marco e contexto para o resto dos estándares. Por iso o extraemos do cadro e lle damos unha importancia maior, cun peso do 10% no conxunto da materia. Trátase do estándar **LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.**

Este estándar concretarase en situacións de aprendizaxe real, nas que o alumno/a deberá demostrar o seu compromiso coa normalización e dinamización da lingua galega mediante o uso habitual do galego, oral e escrito, fóra da aula, tamén no mundo virtual, na súa relación co profesorado de LGL e nas actividades do EDLG. Este estándar avaliarase por **Observación Directa** e suporá un **10% da nota da materia**, pois trataríase de desenvolver as competencias clave (especialmente a CCL) en lingua

galega en situacións de aprendizaxe real. Ningún alumno/a está obrigado/a a realizar esta tarefa e calquera alumno/a que non a realice poderá obter igualmente un Sobresaliente na materia, se ben non poderá obter un 10, pois non cumpriría co estándar avaliable de maior importancia para a supervivencia da nosa lingua.

a) Temporalización

O [Decreto 85/2015](#) que desenvolve o currículo para a ESO sinala os contidos da materia de Lingua Galega e Literatura e distribúe eses contidos en cinco bloques, como xa recolleemos máis arriba. Á hora de organizar eses contidos e levalos á práctica docente cotiá resulta imprescindible que o alumnado encontre sentido ao traballo que debe realizar. Para iniciar o proceso de ensino-aprendizaxe será necesario presentarlle ao alumnado os contidos que se van traballar, as actividades que se van realizar, os obxectivos que se perseguen e os criterios de avaliación de que se servirá a persoa docente. Isto levarase a cabo a través das **Programacións de Aula**, que serán entregadas ao alumnado no inicio de cada trimestre e que conterán os **Estándares mínimos** para ese trimestre.

Os contidos serán levados á aula a través de dous Proxectos:

- ✚ [**A volta ao mundo en 80 linguas**](#), de elaboración propia.
- ✚ **Proxecto 2019**, que seguirá o modelo dos proxectos anteriores ([Rianxo 2016](#), [Alimentación Diver-Sá 2017](#), [Un mundo de Entroidos](#) e [Finais novos para contos vellos](#) de 2018) elaborados polo grupo de traballo creado no propio centro para desenvolver proxectos interdisciplinares ao servizo do tratamento integrado de linguas (TIL) e da normalización da lingua galega (ENL). O proxecto será deseñado e elaborado ao longo do curso e desenvolvido no 3º trimestre nun dos grupos de 1º ESO en que coincidamos impartindo docencia o profesorado implicado neste grupo de traballo.

No inicio do curso, a persoa docente entregará un **Caderno** co **Proxecto [A volta ao mundo en 80 linguas](#)**, que recollerá as Guías e as Actividades que forman parte do Proxecto, pero tamén servirá para marcar o camiño a seguir, sinalar os contidos, indicar as actividades e tarefas que servirán como instrumentos de avaliación, así como os criterios de avaliación e cualificación.

Tanto os **Programas de Aula** como o **Caderno** perseguen os mesmos

obxectivos:

- que o alumnado organice mellor o seu proceso de aprendizaxe e distribúa mellor o seu tempo
- que o alumnado saiba o que o profesor/a espera del en cada momento
- que o alumnado entenda que está a aprender e para que o ten que aprender
- que o alumnado se sinta guiado no seu proceso de aprendizaxe

Con esta finalidade elabóranse as tres programacións de aula de 1ºESO (unha para cada trimestre). Hai que ter en conta que deberán ser explicadas pola persoa docente na aula no momento da súa presentación.

Programa de Aula / 1º trimestre

0. Avaliación Inicial.

1. Comunicación oral: escoita activa e intervencións adecuadas. (40%)

- Atención para unha correcta interpretación das indicacións e pautas dadas para o labor de aula.
- Atención para unha correcta comprensión das explicacións dadas arredor dos contidos conceptuais relativos ao Funcionamento da Lingua, así como á Lingua en sociedade e á Literatura.
- Participación adecuada, respectando as quendas de palabra e solicitando permiso para intervir.
- Participación coidada, procurando un uso correcto da lingua galega así como o respecto polas súas variedades dialectais.

Os 4 apartados anteriores avaliaranse a través dos seguintes Instrumentos e Procedementos:

- a. **Observación directa das intervencións espontáneas na aula ou das intervencións preparadas para participar en coloquios e/ou debates. (10%)**
- b. **Rúbrica para a Exposición oral do Traballo de Investigación. (10%)**
- c. **Rúbrica para a Lectura na aula de *A volta ao mundo...* (10%)**
- d. **Rúbrica para o comentario na aula de *A volta ao mundo...* (10%)**

2. Comunicación escrita: Comprensión e produción de textos. (40%)

- Comprensión das **Guías e Actividades** recollidas no **Caderno** destinadas á produción de textos centrados nas técnicas de estudo e aprendizaxe (esquemas, resumos, definicións, informes...).
- Comprensión da **Tipoloxía textual (texto argumentativo e narracións)** dos diversos textos sobre os que se traballe academicamente (especialmente novas dos xornais, relatos, poemas, cancións, cómics).
- Utilización práctica nas tarefas académicas cotiás das técnicas de estudo aprendidas.

Os 3 apartados anteriores avaliaranse a través dos seguintes Instrumentos e Procedementos:

- a. **Criterios de Corrección para a Produción de textos de diversa tipoloxía. (10%)**
- b. **Rúbrica para a avaliación do Traballo de Investigación. (10%)**
- c. **Realización das Tarefas e Actividades do Proxecto. (10%)**
- d. **Criterios de Corrección para a Proba escrita. (10%)**

3. Funcionamento da lingua: Aprendizaxe ortográfica, léxica e gramatical, partindo da lectura de ***A volta ao mundo en oitenta días***, Jules Verne.

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos de avaliación sinalados nos dous primeiros apartados.

4. Lingua e sociedade: Proxecto ***A volta ao mundo en 80 linguas***.

- Investigación, servíndose das TICs, arredor do multilingüismo da nosa sociedade, seguindo os pasos polo mundo do protagonista da obra.
- Elaboración, servíndose das TICs, dun **Traballo de Investigación** arredor de: ***Un mundo de linguas e A Europa plurilingüe***

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos sinalados nos dous primeiros apartados. Pero, ademais da realización das tarefas e actividades nel incluídas, o proxecto avaliarase a través dun **Produto final**. Elaboración dun mural que recolla un ***Mapamundi de Estados e Linguas (10%)***

PROXECTO TIL. O traballo de investigación pode xurdir dun proxecto elaborado polo equipo TIL, en lugar do asunto aquí proposto. Nese caso informarase puntualmente ao alumnado e substituirase un traballo polo outro. Para o 1º trimestre podería ser ***Familias diversas, familias divertidas***, no marco do **Día Internacional da Familia (20 de setembro)** e co obxectivo de educar en igualdade e na procura da inclusión LGTBIQ+

5. Educación literaria:

- Lectura e comentario na aula da obra de Jules Verne que dá título ao proxecto: ***A volta ao mundo ...***
- Traballo na aula arredor dun autor/a rianxeir@ (Castelao) e dos xéneros literarios (**a prosa e a narración**).

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos de avaliación sinalados nos dous primeiros apartados.

TAREFAS VOLUNTARIAS (para subir nota, unha vez acadado o 5)

- Lectura fóra da aula de obras escollidas polo alumno/a.
- Investigación fóra da aula arredor da cultura, da lingua, da literatura e da sociedade galega proposta polo alumnado.
- Colaboración co ENL
- Compromiso coa normalización da lingua galega en situacións de aprendizaxe real. Trátase de realizar un uso habitual, oral e escrito, fóra da aula, tamén no mundo virtual; coa fin de dar cumprimento ao estándar avaliable que consideramos básico para a nosa materia: **LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuir**

individual e socialmente á normalización da lingua galega. (10%)

As dúas primeiras tarefas poderán avaliarse a través de: **Exposición oral** na aula, **Informe, Presentación Informática, Creación Artística** ou **Cuestionario na Aula Virtual**. A última tarefa avaliarase por **Observación Directa** e a través das imaxes e/ou audios que @ alumn@ envíe por medios dixitais á persoa docente.

Estándares avaliados / 1º trimestre

0. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
1. Valora a lingua propia de Galicia como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo a través da literatura e é quen de interpretar manifestacións do xénero humorístico para desenvolver esta actitude e loitar contra os prexuízos.
2. Comprende (con escasos erros) e interpreta (con axuda) a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais e escritos (noticias, instrucións, charlas, explicacións... textos da vida cotiá e textos académicos).
3. Selecciona as ideas fundamentais dun texto, é quen de xerarquizalas e de elaborar un resumo respectando a coherencia e a corrección gramatical.
4. Segue as indicacións para realizar as tarefas, responder a correos electrónicos, mensaxes de móbil..., elaborar notas, cartas e correos electrónicos.
5. Coñece (con escasas dúbidas) e respecta as normas de cortesía (escoita activa, interese e respecto), así como os aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume). É quen de aplicarlos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas, adecuadas ao contexto, respectando as regras de interacción, cinxíndose ao tema e empregando expresións propias do galego, dun xeito cada vez máis rico e variado no uso do léxico.
6. Interpreta (con escasos erros) as ideas principais e secundarias de programas informativos e a intención dunha mesma noticia en distintos medios. É quen de expresalas oralmente e de defendelas nun coloquio ou debate ou desenvolver oralmente un sinxelo comentario.
7. Coñece (con escasas dúbidas) os prexuízos sexistas e machistas nos usos lingüísticos e é quen de rexeitalos nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.
8. Coñece (con escasas dúbidas) os medios de información dixitais e é quen de obter información e servirse das TIC para as súas presentacións. para procurar o significado das palabras e para a realización das súas tarefas académicas (procurar información nun dicionario, ampliar información en xornais e medios audiovisuais...)
9. Realiza en voz alta (con escasos erros) unha lectura con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.
10. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos narrativos, descritivos e argumentativos e é quen de crear relatos e elaborar argumentacións para as súas tarefas escolares.
11. Coñece e aplica (con axuda) as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega e é quen de servirse delas para as súas producións textuais (con progresiva autonomía).
12. Participa (de modo guiado) nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas e é quen de aceptar o erro como parte da aprendizaxe.
13. Recoñece (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) erros nas producións textuais orais e escritas e é quen de autocorrixirse e autoavaliarse.
14. Participa (de xeito guiado) en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionalas culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe.
15. Coñece (con axuda da persoa docente) a lexislación que regula os dereitos lingüísticos e é quen de analizar criticamente a situación de minorización do galego.
16. Le comprensiva e expresivamente (de xeito guiado) relatos ou novelas e é quen de comprendelas e comentalas dun xeito cada vez máis autónomo.

17. Produce (de xeito guiado) relatos sinxelos e é quen de servirse de recursos literarios dun xeito cada vez máis autónomo.

Programa de Aula / 2º trimestre

0. Avaliación do labor realizado. (Tamén do [labor docente](#))

1. Comunicación oral: Escoita activa e intervencións adecuadas. (40%)

- Atención para unha correcta interpretación das indicacións e pautas dadas para o labor de aula.
- Atención para unha correcta comprensión das explicacións dadas arredor dos contidos conceptuais relativos ao Funcionamento da Lingua, así como á Lingua en sociedade e á Literatura.
- Participación adecuada, respectando as quendas de palabra e solicitando permiso para intervir.
- Participación coidada, procurando un uso correcto da lingua galega así como o respecto polas súas variedades dialectais.

Os 4 apartados anteriores avaliaranse a través dos seguintes Instrumentos e Procedementos:

- a. **Observación directa das intervencións espontáneas na aula ou das intervencións preparadas para participar en coloquios e/ou debates. (10%)**
- b. **Rúbrica para a Exposición do Traballo de Investigación. (10%)**
- c. **Rúbrica para a Lectura na aula de *A volta ao mundo...* (10%)**
- d. **Rúbrica para o comentario na aula de *A volta ao mundo...* (10%)**

2. Comunicación escrita: Comprensión e produción de textos. (40%)

- Comprensión das **Guías** dadas para o labor académico semanal para a produción de textos centrados nas técnicas de estudo e aprendizaxe (esquemas, resumos, definicións, informes...).
- Comprensión da **Tipoloxía textual (texto expositivo e dramatizacións)** dos diversos textos sobre os que se traballe academicamente (especialmente novas dos xornais, relatos, poemas, cancións, cómics).
- Utilización práctica nas tarefas académicas cotiás das técnicas de estudo aprendidas.

Os 3 apartados anteriores avaliaranse a través dos seguintes Instrumentos e Procedementos:

- a. **Criterios de Corrección para a Produción de textos de diversa tipoloxía seguindo modelos dados. (10%)**
- b. **Rúbrica para a avaliación do Traballo de Investigación. (10%)**
- c. **Realización das Tarefas e Actividades do Proxecto. (10%)**

d. **Criterios de Corrección para a Proba escrita. (10%)**

3. Funcionamento da lingua: Aprendizaxe ortográfica, léxica e gramatical, partindo da lectura de ***A volta ao mundo en oitenta días***, Jules Verne.

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos de avaliación sinalados nos dous primeiros apartados.

4. Lingua e sociedade: Proxecto ***A volta ao mundo en 80 linguas***.

- Investigación, servíndose das TICs, arredor do multilingüismo da nosa sociedade, seguindo os pasos polo mundo do protagonista da obra de Verne.
- Elaboración, servíndose das TICs, dun **Traballo de Investigación** arredor de: ***As linguas da Península Ibérica***.

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos sinalados nos dous primeiros apartados. Pero, ademais da realización das tarefas e actividades nel incluídas, o proxecto avaliarase a través dun **Tríptico, que sirva de guía para a saída didáctica ao Porto. (10%)**

PROXECTO TIL. O traballo de investigación pode xurdir dun proxecto elaborado polo equipo TIL, en lugar do asunto aquí proposto. Nese caso informarase puntualmente ao alumnado e substituirase un traballo polo outro. Para o 2º trimestre podería ser ***Finais novos para contos vellos***, no marco do **Día Internacional da Muller (8 de marzo)** co obxectivo de educar en igualdade, na procura da inclusión LGTBIQ+.

5. Educación literaria:

- Lectura e comentario na aula da obra de Jules Verne que dá título ao proxecto: ***A volta ao mundo ...***
- Traballo na aula arredor dun autor/a rianxeir@ (**R. Dieste**) e dos xéneros literarios (**a narración, a prensa e o cómic**).

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos de avaliación sinalados nos dous primeiros apartados.

TAREFAS VOLUNTARIAS (para subir nota, unha vez acadado o 5)

- Lectura fóra da aula de obras escollidas polo alumno/a.
- Investigación fóra da aula arredor de distintos aspectos da cultura, da lingua, da literatura e da sociedade galega proposta polo alumno/a.
- Colaboración co ENL
- Compromiso coa normalización da lingua galega en situacións de aprendizaxe real. Trátase de realizar un uso habitual, oral e escrito, fóra da aula, tamén no mundo virtual; coa fin de dar cumprimento ao estándar

avaliable que consideramos básico para a nosa materia: **LGB4.3.1. *Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuir individual e socialmente á normalización da lingua galega.* (10%)**

As dúas primeiras tarefas poderán avaliarse a través de: **Exposición oral** na aula, **Informe**, **Presentación Informática**, **Creación Artística** ou **Cuestionario na Aula Virtual**. A última tarefa avaliarase por **Observación Directa** e a través das imaxes e/ou audios que @ alumn@ envíe por medios dixitais á persoa docente.

Estándares mínimos / 2º trimestre (ADEMAIS DOS XA INDICADOS PARA O 1º TRIMESTRE)

1. Coñece as linguas que se falan en Galicia e quen de utilizalas indistintamente.
2. Coñece (con escasas dúbidas) e respecta as pronuncias correctas e é quen de autocorrixirse.
3. Coñece (con escasas dúbidas) os prexuízos nos usos das variedades do galego e é quen de rexeitalos e usar a variante dialectal da súa contorna nas súas intervencións espontáneas.
4. Coñece (con axuda da persoa docente) os prexuízos lingüísticos e é quen de identificalos e analízalos criticamente dun xeito cada vez máis autónomo.
5. Coñece (con escasas dúbidas) os prexuízos racistas, sexistas e machistas nos usos lingüísticos e é quen de rexeitalos nas súas producións escritas.
6. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.
7. Coñece (con escasas dúbidas) un léxico adecuado e é quen de servirse del para as súas producións textuais (con progresiva autonomía) en distintos contextos e rexistros.
8. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos propios dos medios de comunicación e é quen de ler adecuadamente un xornal.
9. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos propios dos medios de comunicación e é quen de distinguir as seccións dun xornal e elaborar noticias a partir dun modelo.
10. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos escritos que compren coas propiedades textuais e é quen de servirse de esquemas, de adecuar o texto á situación comunicativa e de cometer escasos erros ortográficos ou de puntuación. Aplicando a autocorrección antes e despois de entregar a súa tarefa.
11. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos narrativos, descritivos, argumentativos e expositivos e é quen de crear relatos e elaborar argumentacións para as súas tarefas escolares.

12. Coñece (con escasas dúbidas) o procesador de textos e é quen de servirse dun editor, dun corrector ortográfico ou de distintas aplicacións web para as súas producións textuais.

Programa de Aula / 3º trimestre

0. **Avaliación do labor realizado.** (Seguindo o modelo das Avaliacións [oficiais](#))

1. **Comunicación oral:** escoita activa e intervencións adecuadas. **(40%)**

- Atención para unha correcta interpretación das indicacións e pautas dadas para o labor de aula.
- Atención para unha correcta comprensión das explicacións dadas arredor dos contidos conceptuais relativos ao Funcionamento da Lingua, así como á Lingua en sociedade e á Literatura.
- Participación adecuada, respectando as quendas de palabra e solicitando permiso para intervir.
- Participación coidada, procurando un uso correcto da lingua e o respecto polas súas variedades dialectais.

Os 4 apartados anteriores avaliaranse a través dos seguintes Instrumentos e Procedementos:

- a. **Observación directa das intervencións espontáneas na aula ou das intervencións preparadas para participar en coloquios e/ou debates. (10%)**
- b. **Rúbrica para a Exposición do Traballo de Investigación. (10%)**
- c. **Rúbrica para a Lectura na aula de *A volta ao mundo...* (10%)**
- d. **Rúbrica para o comentario na aula de *A volta ao mundo...* (10%)**

2. **Comunicación escrita:** comprensión e produción de textos. **(40%)**

- Comprensión das **Guías** dadas para o labor académico semanal para a produción de textos centrados nas técnicas de estudo e aprendizaxe (esquemas, resumos, definicións, informes...).
- Comprensión da **Tipoloxía textual (comentarios e interpretacións)** dos diversos textos sobre os que se traballe académicamente (especialmente novas dos xornais, relatos, poemas, cancións, cómics).
- Utilización práctica nas tarefas académicas cotiás das técnicas de estudo aprendidas.

Os 3 apartados anteriores avaliaranse a través dos seguintes Instrumentos e Procedementos:

- a. **Criterios de Corrección para a Produción de textos de diversa tipoloxía. (10%)**
- b. **Rúbrica para a avaliación do Traballo de Investigación. (10%)**

- c. **Realización das Tarefas e Actividades do Proxecto. (10%)**
- d. **Criterios de Corrección para a Proba escrita. (10%)**

3. Funcionamento da lingua: Aprendizaxe ortográfica, léxica e gramatical, partindo da lectura de ***A volta ao mundo en oitenta días***, Jules Verne.

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos de avaliación sinalados nos dous primeiros apartados.

4. Lingua e sociedade: Proxecto ***A volta ao mundo en 80 linguas***.

- Investigación, servíndose das TICs, arredor do multilingüismo da nosa sociedade, seguindo os pasos polo mundo do protagonista da obra.
- Elaboración, servíndose das TICs, dun **Traballo de Investigación** arredor de: ***O galego no mundo. A Lusofonía***.

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos sinalados nos dous primeiros apartados. Pero, ademais da realización das tarefas e actividades nel incluídas, o proxecto avaliarase a través dunha **Saída Didáctica ao Porto**, que sirva para desenvolver unha situación de aprendizaxe real realizando as actividades e/ou tarefas propostas. **(10%)**

PROXECTO TIL. O traballo de investigación pode xurdir dun proxecto elaborado polo equipo TIL, en lugar do asunto aquí proposto. Nese caso informarase puntualmente ao alumnado e substituirase un traballo polo outro. Para o 2º trimestre podería ser ***A memoria na cociña das avoas*** ou ***Alimentación diver-sá***, no marco do **Día Mundial do Medio Ambiente (5 de xuño)** co obxectivo de educar en igualdade, na procura da inclusión LGTBIQ+ e no respecto polo medio natural.

5. Educación literaria:

- Lectura e comentario na aula da obra de Jules Verne que dá título ao proxecto: ***A volta ao mundo ...***
- Traballo na aula arredor dun autor/a rianxeir@ (**Manuel Antonio**) e dos xéneros literarios (**a poesía e a canción**).

Este apartado avaliarase a través dos instrumentos de avaliación sinalados nos dous primeiros apartados.

TAREFAS VOLUNTARIAS (para subir nota, unha vez acadado o 5)

- Lectura fóra da aula de obras escollidas polo alumno/a.
- Investigación fóra da aula arredor de distintos aspectos da cultura, da lingua, da literatura e da sociedade galega proposta polo alumno/a.
- Colaboración co ENL
- Compromiso coa normalización da lingua galega en situacións de aprendizaxe real. Trátase de realizar un uso habitual, oral e escrito, fóra da

aula, tamén no mundo virtual; coa fin de dar cumprimento ao estándar avaliable que consideramos básico para a nosa materia: **LGB4.3.1. *Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.*** (10%)

As dúas primeiras tarefas poderán avaliarse a través de: **Exposición oral** na aula, **Informe**, **Presentación Informática**, **Creación Artística** ou **Cuestionario na Aula Virtual**. A última tarefa avaliarase por **Observación Directa**.

Estándares mínimos / 3º trimestre

(ADEMAIS DOS XA INDICADOS PARA o 1º e o 2º TRIMESTRE)

1. Coñece (con escasas dúbidas) os fonemas galegos e é quen de utilizalos.
2. Procura (con axuda) información lingüística e é quen de servirse dela para as súas producións textuais (con progresiva autonomía).
3. Recoñece (con escasas dúbidas) as clases de palabras e é quen de diferenciar as variables das non variables (con progresiva autonomía).
4. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e escritos e é quen de respectar a concordancia.
5. Identifica (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) as modalidades oracionais e é quen de producilas.
6. Interpreta (a través do seu contexto familiar e con axuda da persoa docente) a situación sociolingüística de Galiza e é quen de analizala criticamente dun xeito cada vez máis autónomo.
7. Coñece (con axuda da persoa docente) os antropónimos e topónimos galegos e é quen de analizar criticamente a súa desgaleguización e colaborar (por medio do ENDLG) na súa regaleguización sendo consciente dun xeito cada vez máis autónomo da necesidade da normalización da lingua galega.
8. Coñece (case sen dúbidas) as variedades diatópicas do galego e é quen de identificalas en distintos textos, ademais de rexeitar os prexuízos xerados arredor delas dun xeito cada vez máis autónomo.
9. Coñece (de xeito guiado) a Lusofonía e (con axuda) é quen de situar os seus territorios nun mapa.
10. Coñece (a través do ENDLG) recursos en rede de lecer en lingua galega e é quen de achegarse a eles dun xeito cada vez máis autónomo.
11. Coñece (de xeito guiado) os trazos básicos da banda deseñada e da canción e é quen de imitar modelos reproducindo as súas características dun xeito cada vez máis autónomo.
12. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos narrativos, descritivos, argumentativos, expositivos e comentarios e é quen de crear poemas e relatos e elaborar argumentacións e exposicións para as súas tarefas escolares.
13. Coñece (de xeito guiado) as bibliotecas escolares e as virtuais e é quen de procurar información nelas dun xeito cada vez máis autónomo.

b) Grao mínimo de consecución para superar a materia a partir dos acordos TIL.

1. Comprensión de textos orais e escritos utilizados no ámbito académico e dos medios de comunicación.
2. Produción de textos sinxelos; orais e escritos; adecuados, coherentes e cohesionados; propios dos medios de comunicación e do ámbito académico.
3. Participación activa en situacións de aprendizaxe propias do ámbito académico e non académico.
4. Detección do tema e do subtema en distintos tipos de texto. Subliñado das ideas principais.
5. Lectura en voz alta, con dicción, entoación e ritmo correctos, incidindo especialmente na adecuación aos patróns fonéticos de cada lingua e aos signos de puntuación.
6. Planificación, revisión e boa presentación de textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas.
7. Recoñecemento das categorías gramaticais básicas (substantivos, adxectivos, pronomes, verbos, adverbios). Respecto polas normas ortográficas. Adquisición de novo vocabulario.
8. Comprensión e respecto pola realidade plurilingüe na que habitamos, evitando prexuizos.
9. Uso das TIC para obter información.
10. Uso das estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe

OBSERVACIÓNS:

- Cada materia lingüística engadirá a estes criterios os estándares que lle correspondan curricularmente e informará ao alumnado e ás súas familias daquilo que sexa específico desa materia.
- Cada materia incluíra nos seus criterios de avaliación a porcentaxe que corresponda á avaliación da expresión e presentación de traballos e tarefas. **En consecuencia, non se poderá “descontar por faltas”.** No caso das materias lingüísticas esa ponderación será como segue:
 - 1º e 2º ESO: Presentación 20% e Expresión 40%

c) Procedementos e instrumentos de avaliación.

Como xa quedaron recollidos nas Programacións de Aula, estes son os Instrumentos e os Procedementos para avaliar o grao de adquisición de contidos e o grao de desenvolvemento das competencias clave, así como o peso (porcentaxe) que teñen no conxunto da materia:

Instrumentos de Avaliación	Procedementos de Avaliación
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Observación directa das intervencións espontáneas na aula ou das intervencións preparadas para participar en coloquios e/ou debates, recollidas na Libreta de Aula. (10%) ➤ Rúbrica para a Exposición do Traballo de Investigación. (10%) ➤ Rúbrica para a avaliación do Traballo de Investigación. (10%) ➤ Rúbrica para a Lectura na aula de A volta ao mundo... (10%) ➤ Rúbrica para o comentario na aula de A volta ao mundo... (10%) ➤ Criterios de Corrección para a Producción de textos de diversa tipoloxía, recollidos no Cartafol. (10%) ➤ Criterios de Corrección para a Proba escrita. (10%) ➤ Actividades, recollidas no Caderno do Proxecto. (10%) ➤ Tarefas para o desenvolvemento do Proxecto: A volta ao mundo en 80 linguas (10%) ➤ Observación Directa do compromiso coa normalización e dinamización da lingua galega. (10%) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Escoita activa na aula e intervencións adecuadas ➤ Participación en conversas, charlas, diálogos, debates... ➤ Gravacións ➤ Realización dun traballo de investigación ➤ Lectura comprensiva e expresiva de todo tipo de textos ➤ Producción de textos de todo tipo ➤ Investigación e comentarios arredor de cancións, cómics e xornais. ➤ Creación de produtos artísticos ➤ Realización de actividades para adquirir novo léxico, reter a expresión e ortografía correctas e identificar os tipos de palabras ➤ Desenvolvemento do Proxecto: A volta ao mundo en 80 linguas ➤ Uso da lingua galega en situacións de aprendizaxe real, fóra da aula, tamén no mundo virtual.

AVALIACIÓN DEBATE 1º ESO									
1º ESO-B	Trabajo previo (Contidos aula)	Preparación postura A FAVOR ante o dilema (CD)	Expresión oral (CCL)	Autocorrección (CAA)	Escoita activa (CCL)	Argumentos (CC)	Intervenciones (CSC)	Participación (AIP)	FINAL
✓									
○									
○									
○									
○									
○									
○									
○									
○									
	Comprensión	Investigación	Corrección Expresión	Corrección Gramatical	Cohesión	Coherencia	Adecuación	Interese	AUTOAVAL e COAVAL

POSTURA A FAVOR / POSTURA EN CONTRA

Rúbricas para a Avaliación de Exposicións Oraís

ALUMNO/A

CURSO-GRUPO

AVAL.

CRITERIOS		MOI BEN	BEN	REGULAR	MAL
Presentación (Inicio da Exposición)		Saúda a audiencia, preséntase de forma adecuada e indica o tema de exposición de maneira clara e concisa.	Saúda a audiencia, preséntase e indica o tema de exposición con vacilacións.	Saúda a audiencia e/ou preséntase, pero non indica o tema da exposición.	Non saúda nin se presenta ou faino de forma inadecuada e tampouco indica o tema da exposición.
Expresión Oral	Xestualidade e postura	Mantén unha postura adecuada. Mantén o contacto visual para captar o interese do auditorio. Os seus xestos non denotan nerviosismo.	Mantén unha postura adecuada, aínda que non mantén o contacto visual e/ou non é quen de captar o interese do auditorio. Os seus xestos denotan certo grao de nerviosismo.	Mantén unha postura inadecuada (mans nos petos...), só é quen de captar o interese momentaneamente e os seus xestos denotan bastante nerviosismo.	Mantén unha postura inadecuada, non é quen de captar o interese sobre o tema e os seus xestos denotan un alto grao de nerviosismo ou de pasotismo.
	Pronuncia, ritmo e entoación	Pronuncia correctamente todos os fonemas. O ritmo é adecuado pois o seu discurso resulta fluído e natural. A entoación e o volume son adecuados.	Pronuncia incorrectamente de maneira puntual. O seu discurso resulta case sempre fluído e natural, pero o ritmo é acelerado. Ás veces sobe e baixa o lume, pero en xeral a entoación e o volume son adecuados.	Pronuncia incorrectamente. O seu discurso é pouco fluído e natural. Fala demasiado rápido. A entoación e o volume son pouco adecuados e por momentos dificultan a comprensión.	Pronuncia incorrectamente e o seu discurso carece de fluidez e naturalidade. O ritmo, a entoación e o volume son inadecuados e dificultan ou mesmo imposibilitan a comprensión.
	Corrección lca. (Ausencia de interferencias)	Exprésase correctamente sen interferencias lingüísticas.	Comete puntualmente interferencias lingüísticas, que corrixe.	Comete interferencias lingüísticas que non corrixe.	Mestura continuamente castelán e galego.

Exposición de contidos	Nivel e Rexistro. (Riqueza Léxica)	Emprega un vocabulario rico, variado e preciso, adecuado ao tema e ao rexistro formal.	Emprega un vocabulario variado, aínda que con imprecisións. Ás veces sérvese de expresións coloquiais.	Emprega un vocabulario pobre e con bastantes imprecisións. Comete erros conceptuais.	Emprega un vocabulario moi pobre e con moitas imprecisións. Comete moitos erros conceptuais.
	Adecuación	Cumple todos os puntos previstos achegando información pertinente en todos. Non cae en contradicións nin comete repeticións. O seu discurso progresa tematicamente.	Cumple todos os puntos previstos para a exposición aínda que non achega información pertinente nalgún deles. Tende a repetir contidos.	Cumple de maneira suficiente con todos os puntos previstos na exposición, pero con moi pouca información, que ás veces resulta repetitiva ou mesmo contradictoria.	Incumple máis da metade dos puntos previstos na exposición ou non achega información pertinente.
	Coherencia e cohesión	Organiza a exposición de modo que garante plenamente a coherencia e a cohesión textuais.	Organiza a exposición pero non sempre garante a coherencia e a cohesión textuais	Carece de recursos para dotar de coherencia a súa exposición e utiliza algúns rudimentarios de cohesión como marcadores simples.	Carece de recursos para dotar de coherencia e cohesión a súa exposición, que resulta caótica e incoherente por descoñecer aspectos básicos do tema.
	Dominio do tema	Os seus coñecementos sobre o tema son profundos e desenvólvese nel con soltura. Aporta un enfoque orixinal e/ou creativo. Pode contestar a todas as preguntas (en caso de facerllas).	Os seus coñecementos sobre o tema son bos e desenvólvese nel con suficiente soltura. Pode contestar a bastantes preguntas (en caso de facerllas).	Descoñece algúns aspectos básicos do tema e/ou presenta vacilacións na exposición. Non contesta á maioría das preguntas (en caso de facerllas)	Descoñece até os aspectos máis básicos do tema que debe expoñer. Non sabe responder ao que se lle pregunta.

Conclusión (Fin da Exposición)	Conclusión e despedida	Despídese adecuadamente, recollendo o dito nunha conclusión non xenérica, e dá paso á audiencia para que faga preguntas.	Despídese recollendo o dito nunha conclusión xenérica e dá paso á audiencia para que faga preguntas.	Despídese pero sen concluír o tema ou sen dar paso á audiencia para que faga preguntas.	Non se despide ou non conclúe o tema ou non dá paso á audiencia para que faga preguntas.
	Tempo de exposición	Utilizou todo o tempo destinado á presentación e desenvolveu todos os puntos previstos.	A duración da exposición foi superior/ inferior á indicada, aínda que desenvolveu todos os puntos previstos.	A duración foi moi superior/ inferior á indicada ou non desenvolveu algún dos puntos previstos.	A duración da exposición resultou insuficiente para poder avaliar a actividade e/ou deixou dous ou máis puntos sen tratar.
Material de apoio		Usa material de apoio que clarifica a exposición, ao tempo que permite manter o interese da audiencia como fragmentos de vídeo, gráficas, esquemas, presentacións informáticas...	Usa material de apoio para clarificar a exposición, aínda que non sempre o consegue.	Usa material de apoio que non contribúe a clarificar a exposición e só serve de decorado.	Non usa ningún tipo de material de apoio ou o que usa non é pertinente.
AUTOAVALIACIÓN:		OBSERVACIÓNS:			AVALIACIÓN:

Rúbricas para a Avaliación de Traballos ou Tarefas Escritos

ALUMNO/A		CURSO-GRUPO			AVAL.
	CRITERIOS	MOI BEN	BEN	REGULAR	MAL
PRESENTACIÓN (2 ptos.)	Os traballos e/ou tarefas entregaranse escritos unicamente a bolígrafo azul ou negro, nunca en lapis ou en calquera outra cor. O traballo incluírá obrigatoriamente (sexa na portada ou como encabezamento) a seguinte información: Título, nome e curso do alumno/a, materia e avaliación á que pertence o exercicio. As follas que se entreguen deben estar escritas por unha soa cara e obrigatoriamente unidas con grampas.	Os traballos e/ou tarefas foron entregados escritos a bolígrafo azul ou negro. O traballo inclúe na portada ou como encabezamento: Título, nome e curso do alumno/a, materia e avaliación á que pertence o exercicio. O traballo entregouse en folios escritos por unha soa cara e grampados.	Os traballos e/ou tarefas foron entregados escritos a bolígrafo dunha cor semellante á azul ou á negra. O traballo inclúe na portada ou como encabezamento: Título, nome e curso do alumno/a. O traballo entregouse en folios escritos por unha soa pero erroneamente grampados.	Os traballos e/ou tarefas foron entregados a bolígrafo de cores distintas a azul ou negra. O traballo inclúe na portada ou como encabezamento: Título ou nome do alumno/a. O traballo entregouse en folios escritos por unha soa cara ou grampados.	Os traballos e/ou tarefas foron entregados a lapis. O traballo non inclúe na portada ou como encabezamento a información solicitada. O traballo non se entregou en folios escritos por unha soa cara nin grampados.
	Deberán deixarse marxes: inferior (2 cm), superior (3 cm), dereita (2 cm) e esquerda (3 cm) pois dan limpeza ao escrito e permiten facer anotacións ao profesor. Ademais débese garantir a distancia adecuada entre as liñas e que estas estean aliñadas horizontalmente no folio, para o cal é aconsellable o uso de padróns. Os parágrafos deben estar sangrados. Débese coidar a letra e a limpeza na presentación definitiva. Requírese que a letra sexa lexible.	O traballo presenta marxes: inferior (2 cm), superior (3 cm), dereita (2 cm) e esquerda (3 cm) e está realizado con limpeza. Garantindo a distancia adecuada entre as liñas e que estas estean aliñadas horizontalmente no folio. Os parágrafos están sangrados. O traballo preséntase con limpeza e cunha boa caligrafía.	O traballo presenta marxes: inferior, superior, dereita e esquerda e está realizado con limpeza. As liñas están aliñadas horizontalmente no folio. Os parágrafos están sangrados. O traballo preséntase con boa caligrafía pero non totalmente limpo.	O traballo presenta marxes e está realizado con limpeza. As liñas están aliñadas horizontalmente no folio ou Os parágrafos están sangrados. O traballo presenta unha caligrafía e un aspecto pouco coidado.	O traballo só presenta unha ou ningunha das características solicitadas. O traballo presenta unha letra ilexible.

EXPRESIÓN (4 puntos)	Adecuación e estrutura (A estrutura indícase para cada tipo de texto. Nun traballo de investigación será: Portada, índice, introdución, desenvolvemento, conclusión e fontes)	O traballo desenvolve todos os puntos necesarios de xeito adecuado, respectando a estrutura externa do tipo de texto.	O traballo só desenvolve a metade dos puntos de xeito adecuado.	O traballo só desenvolve algúns puntos adecuadamente.	O traballo non se desenvolve adecuadamente.
	Coherencia e Cohesión	Os parágrafos resultan coherentes e empréganse marcadores discursivos apropiados e variados.	Algúns parágrafos non están ben estruturados. Empréganse marcadores simples.	Moitos parágrafos non están ben estruturados e utiliza 1-2 marcadores ao longo do texto.	Os parágrafos están mal estruturados e non emprega marcadores .
	Corrección gramatical	Non presenta erros gramaticais.	Presenta varios erros gramaticais aínda que non de forma reiterados.	Presenta numerosos erros gramaticais que dificultan a comprensión.	Presenta erros gramaticais constantes que afectan á comprensión
	Corrección ortográfica	Non presenta erros ortográficos.	Presenta varios erros ortográficos	Presenta numerosos erros ortográficos.	Presenta erros ortográficos constantes.
CONTIDOS (4 puntos)	Desenvolvemento dos contidos	Desenvolve todos os puntos necesarios con contido relevante e léxico apropiado.	Desenvolve a metade dos puntos necesarios con información relevante e léxico apropiado.	Desenvolve menos da metade dos puntos necesarios ou o seu contido non é relevante. Pobreza léxica.	O traballo carece de información relevante.
	Estrutura interna	Reparte os contidos respectando a estrutura interna deste tipo de textos.	O traballo presenta algún apartado ou subapartado moi breve ou mal dividido.	O traballo presenta varios apartados ou subapartados moi breves e mal divididos.	O traballo non presenta apartados nin subapartados.
	Introdución	O traballo comeza cunha introdución na que se presenta e contextualiza o asunto a tratar.	Acaba o traballo cunha conclusión na que resume a idea principal e expón as consecuencias en 5 liñas.	A conclusión é demasiado extensa / breve e as consecuencias son tópicos.	Acaba cunha conclusión xenérica.
	Conclusión	Acaba o traballo cunha conclusión na que resume a idea principal e expón as consecuencias en 5 liñas.	A conclusión é demasiado extensa / breve e as consecuencias son tópicos.	Acaba cunha conclusión xenérica.	O traballo carece de conclusión.
AVALIACIÓN					

Rúbricas para a Avaliación do Traballo de Investigación

	ALUMNO/A	Reparto tarefas	1º DÍA	2ºDÍA	3ºDÍA	4ºDÍA	5ºDÍA	Labor individual	Labor en equipo	AVALIACIÓN
G 1		COORD.								
		Busca info								
		Escribe								
		Deseña								
G 2		COORD.								
		Busca info								
		Escribe								
		Deseña								

ÍNDICES DE LOGRO: MOI BAIXO (1) / BAIXO (2) / MEDIO (3) / ALTO (4) / MOI ALTO (5)

	ALUM- NO/A	Reparto tarefas	Coordinación	Procura Infor- mación	Selección Infor- mación	Mapas	Borra- dores indivi- duais	Presen- tación	Exposición do resul- tado final	Media do labor realizado na aula cada día	AVALIACIÓN
--	---------------	--------------------	--------------	-----------------------------	-------------------------------	-------	-------------------------------------	-------------------	------------------------------------	---	------------

RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DE TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN CUXO SOPORTE É UNHA PRESENTACIÓN INFORMÁTICA (1º-2ºESO)

ALUMNO/A		CURSO-GRUPO			AVAL.	
OBSERVACIÓNS: En caso de non se respectaren algunha das indicacións dadas a continuación, o traballo será avaliado cun 0.						
<ol style="list-style-type: none"> O traballo debe ser de elaboración propia. O seu contido debe respectar o tema proposto. E a súa forma, a estrutura solicitada. En caso de traballos cunha extensión <i>manifestamente</i> menor á solicitada, ao punto de dificultar a súa avaliación, isto dará lugar a unha diminución proporcionada 						
CRITERIOS	EXCELENTE (4-5)	BEN (3-4)	REGULAR (2-3)	MAL (1-2)	MOI MAL (0-1)	
ELA-BO-RACIÓN (50%)	Portada	Aparece o título, se é necesario tamén un subtítulo, unha imaxe adecuada e o autor/a.	Aparece o título, unha imaxe e autor/a; pero non son adecuados.	Aparece o título, unha imaxe e autor/a; pero está incompleto.	Aparece o título.	Non hai portada.
	Índice	Inclúe un índice con referencia ao número de diapositiva e aos apartados.	Inclúe un índice con todo pero sen referencia ao número de diapositiva.	Inclúe un índice pero sen algún dos apartados.	Inclúe un índice mal elaborado ou confuso.	Non inclúe un índice
	Presentación	A letra é clara e usa unha fonte tipográfica adecuada; o corpo escrito está limpo e favorece a lexibilidade.	A letra é clara. O corpo escrito está bastante limpo e a lexibilidade é boa.	Alterna en exceso entre fontes. O corpo escrito non está limpo mais a lexibilidade é aceptábel.	A letra ou a fonte é parcialmente ilexíbel. O corpo do escrito non está limpo.	A letra ou a fonte é ilexíbel. O corpo do escrito non está limpo e resulta confuso.
	Relación texto - imaxe	Elaborou diapositivas con menos texto que imaxe e con frases curtas.	Elaborou diapositivas con máis texto do debido e enunciados longos.	Elaborou diapositivas con máis texto que imaxe e con frases moi longas.	Elaborou diapositivas só con imaxes. Sen texto.	Elaborou diapositivas só con texto. Sen imaxes.
	Fontes	Utilizou todos os recursos e fontes recomendados e achegou outros adecuados.	Utilizou a maioría dos recursos e fontes e achegou algún outro.	Utilizou bastantes dos recursos e fontes de consulta recomendados.	Utilizou só algúns dos recursos e fontes de consulta recomendados.	Non utilizou os recursos e fontes de consulta recomendados.
	Adecuación	O traballo desenvolve todos os puntos necesarios de xeito adecuado.	O traballo desenvolve a maior parte dos puntos adecuadamente.	O traballo só desenvolve a metade dos puntos de xeito adecuado.	O traballo só desenvolve algúns puntos adecuadamente.	O traballo non se desenvolve adecuadamente.
	Coherencia e Cohesión	Os parágrafos están ben estruturados e empréganse marcadores discursivos apropiados e variados.	Os parágrafos están case ben estruturados e empréganse marcadores variados.	Algúns parágrafos non están ben estruturados. Empréganse escasos marcadores.	Moitos parágrafos non están ben estruturados e utiliza 1-2 marcadores ao longo de todo o texto.	Os parágrafos están mal estruturados e non se empregan marcadores discursivos.
	Gramática	Non presenta erros gramaticais.	Presenta erros gramaticais puntuais ou un único erro.	Presenta varios erros gramaticais aínda que non de forma reiterados.	Presenta numerosos erros gramaticais que dificultan a comprensión.	Presenta erros gramaticais constantes. Afectan á comprensión.

	Ortografía	Non presenta erros ortográficos.	Presenta erros ortográficos puntuais.	Presenta varios erros ortográficos	Presenta numerosos erros ortográficos.	Presenta erros ortográficos constantes.
	Riqueza léxica	Utiliza un vocabulario rico, moi preciso e adecuado.	Utiliza un vocabulario preciso e adecuado.	Utiliza un vocabulario variado e adecuado.	Utiliza un vocabulario inadecuado.	Utiliza un vocabulario pobre e inadecuado.
	CRITERIOS	EXCELENTE (4-5)	BO (3-4)	ACEPTABLE (2-3)	BAIXO (1-2)	NULO (0-1)
INVESTIGACIÓN CONTIDOS (50%)	Contidos	Desenvolve todos os puntos necesarios con contido pertinente.	Desenvolve boa parte dos puntos necesarios con contido pertinente.	Desenvolve a metade dos puntos necesarios con información pertinente.	Desenvolve menos da metade dos puntos necesarios ou o seu contido non é pertinente.	Carece de información pertinente.
	Imaxes	Inclúe ilustracións e gráficas pertinentes.	A maior parte das ilustracións son pertinentes .	Aproximadamente a metade das ilustracións son pertinentes	Inclúe poucas ilustracións Pertinentes ou case ningunha das solicitadas.	Non inclúe as ilustracións solicitadas.
	Estrutura	Respecta a estrutura solicitada.	Presenta unha división en apartados adecuada.	O traballo presenta algún apartado ou subapartado moi breve ou mal dividido.	O traballo presenta varios apartados ou subapartados moi breves e mal divididos.	O traballo non presenta apartados nin subapartados.
	Conclusións	Acaba cunha diapositiva na que resume as ideas principais expostas no traballo e engade unha interpretación propia que vincula eses contidos coa realidade actual.	Acaba cunha diapositiva na que o resumo é demasiado extenso ou non recolle o exposto no traballo ou carece de interpretación.	Acaba cunha diapositiva na que as conclusións constitúen un tópico e carece de interpretación.	Acaba cunha diapositiva na que o resumo é demasiado breve e/ou xenérico e carece de interpretación.	Carece de conclusión.
	Combinación Texto - Imaxes	Utiliza imaxes, gráficas ou efectos que realzan o contido.	Utiliza imaxes e gráficas que realzan o contido.	Utiliza imaxes que realzan o contido.	En escasas diapositivas se serve de imaxes, gráficas ou efectos que realcen o contido.	A combinación de imaxes / gráficas / efectos e texto non é adecuada.

OBSERVACIÓNS:**AUTOAVALIACIÓN:****COAVALIACIÓN:****AVALIACIÓN:**

Rúbrica para as Exposicións orais en grupo

AUTOAVALIACIÓN:		COAVALIACIÓN:			AVALIACIÓN:	
CRITERIOS		MOI BEN (4-5)	BEN (3-4)	REGULAR (2-3)	MAL (1-2)	MOI MAL (0-1)
Presentación (Inicio da Exposición)		O voceiro do grupo saúda á audiencia, preséntase de forma adecuada e indica o tema de exposición de maneira clara e concisa.	O voceiro do grupo saúda á audiencia, preséntase de forma adecuada e indica o tema de exposición con vacilacións.	O voceiro do grupo saúda á audiencia e preséntase de forma adecuada pero non indica o tema da exposición.	O voceiro do grupo saúda á audiencia e/ou preséntase, aínda que non indica o tema da exposición.	O voceiro do grupo non saúda nin se presenta ou faino de forma inadecuada e tampouco indica o tema da exposición.
Expresión Oral	Xestualidade e postura	Todo o grupo mantén unha postura adecuada. Os seus xestos non denotan nerviosismo.	Todo o grupo mantén unha postura adecuada, aínda que os seus xestos denotan certo grao de nerviosismo.	Todo o grupo mantén unha postura adecuada durante case toda a exposición pero os xestos dalgún dos seus membros denotan bastante nerviosismo.	A maior parte do grupo mantén unha postura inadecuada e/ou os seus xestos denotan bastante nerviosismo.	Todo o grupo mantén unha postura inadecuada e os seus xestos denotan un alto grao de nerviosismo.
	Reparto de tarefas	O grupo trae preparada a súa presentación e cada membro do grupo ocúpase de expor o apartado do traballo arredor do cal lle correspondeu investigar.	O grupo non ten ben organizado o reparto de tarefas, pero finalmente cada membro do grupo ocúpase de expor o apartado do traballo arredor do cal lle correspondeu investigar.	O grupo non dá organizado o reparto de tarefas e finalmente acaba por recaer o labor da presentación sobre dous membros do grupo.	O grupo non se organizou ou non se organiza para expor. Só o voceiro se encarga da presentación do traballo.	O grupo non se organizou nin se organiza para expor. Encárganse por anacos e de xeito caótico da presentación do traballo.
	Claridade expositiva	Todas as persoas que interveñen falan amodo e con total claridade durante toda a exposición.	As persoas que interveñen falan a maior parte do tempo con claridade.	As persoas que interveñen exprésanse con bastante dificultade. Falan rápido e/ou case non se lles entende.	Aínda que o fai ben, só interveñ unha persoa.	A persoa que interveñ exprésase con moita dificultade.
	Corrección lca. (Ausencia de interferencias)	Todas as persoas que interveñen exprésanse correctamente sen interferencias lingüísticas.	As persoas que interveñen cometen algunha interferencia lingüística, que tentan corrir.	As persoas que interveñen cometen continuas interferencias lingüísticas, que non corríxen.	Aínda que o fai ben, só interveñ unha persoa.	A persoa que interveñ mestura continuamente castelán e galego.

Exposición de contidos	Adecuación	Compren todos os puntos sinalados para o traballo, achegando información pertinente en todos eles.	Compren de maneira suficiente os puntos previstos para a exposición aínda que achegan pouca información.	Incumpren polo menos a metade dos puntos previstos na exposición ou non achegan información pertinente nin suficiente.	Aínda que cumpre satisfactoriamente cos puntos previstos para o traballo, só intervén unha persoa.	A persoa que intervén incumpe practicamente todos os puntos previstos na exposición ou non achega información pertinente.
	Coherencia e cohesión	Organizan a exposición de modo que garante plenamente a coherencia e a cohesión entre as partes.	Organizan a exposición de modo que a coherencia e a cohesión textuais se ven comprometidas.	Carecen de recursos para dotar de coherencia e cohesión a súa exposición.	Aínda que organiza a exposición garantindo a coherencia e a cohesión, só intervén unha persoa.	A persoa que intervén carece de recursos para dotar de coherencia e cohesión a súa exposición.
	Riqueza léxica	Empregan un vocabulario rico, variado e preciso, adecuado ao tema.	Empregan un vocabulario variado, aínda que con algunhas imprecisións.	Empregan un vocabulario pobre e con bastantes imprecisións. Cometten erros conceptuais.	Aínda que emprega un vocabulario rico e variado, só intervén unha persoa.	A persoa que intervén emprega un vocabulario moi pobre e con moitas imprecisións. Comete moitos erros conceptuais.
	Dominio do tema	Os seus coñecementos sobre o tema son profundos e desenvólvense nel con soltura. Poden contestar a todas as preguntas.	Os seus coñecementos son suficientes pero presentan vacilacións na exposición. Case non contestan ás preguntas.	Descoñecen algúns aspectos básicos sobre o tema e presentan importantes vacilacións na exposición. Non saben responder ao que se lles pregunta.	Aínda que os seus coñecementos son os adecuados e desenvólvense no tema con soltura, só intervén unha persoa.	A persoa que intervén descoñece até os aspectos máis básicos do tema que vai tratar. Non sabe responder ao que se lle pregunta.
Conclusión e despedida	Despedida	Despídense adecuadamente e dan paso á audiencia para que faga preguntas.	Despídense e non dan paso á audiencia para que fagan preguntas.	Non se despiden ou non dan paso á audiencia para que fagan preguntas.	Aínda que se despide adecuadamente e dá paso á audiencia para que faga preguntas, só intervén unha persoa.	A persoa que intervén non se despide nin dá paso á audiencia para que faga preguntas.
	Tempo de exposición	Utilizaron todo o tempo destinado á presentación e desenvolveron todos os puntos previstos.	A duración foi bastante superior/ inferior á prevista ou non desenvolveron algún dos puntos previstos.	A duración da exposición foi moi superior/inferior á prevista e deixaron dous ou máis puntos previstos sen tratar.	Aínda que foi utilizado todo o tempo previsto e foron desenvolto todos os apartados, só intervén unha persoa.	A duración da exposición resulta insuficiente para poder avaliar a actividade e/ou a persoa que intervén deixou tres ou máis puntos sen tratar.
Material de apoio		Sérvense dos documentos elaborados durante a investigación do traballo, mostrando os mapas e mantendo o interese.	Sérvense dos documentos elaborados, mostrando os mapas, pero non manteñen o interese.	Non se serven do material elaborado ou non o mostran axeitadamente.	Aínda que se utiliza o material elaborado e se mantén o interese da audiencia, só intervén unha persoa.	A persoa que intervén non usa ningún tipo de material de apoio ou o que usa non é pertinente.

Rúbrica para a avaliación da lectura na aula

ALUMNO/A	CURSO-GRUPO			AVAL.
CRITERIOS	MOI BEN	BEN	REGULAR	MAL
Velocidade	100 palabras / 10' - 25'	100 palabras / 25' - 40'	100 palabras / 40' - 50'	100 palabras / 50' - 60'
Fluidez	Le sen silabar e sen saltar palabras ou liñas. O seu discurso resulta fluído e natural.	O seu discurso resulta fluído e natural, pero tropeza nalgunha palabra.	O seu discurso é pouco fluído e natural. Tropeza varias veces en determinadas palabras.	O seu discurso carece por completo de fluidez e naturalidade. Tropeza continuamente.
Pronuncia	Pronuncia correctamente todos os fonemas.	Pronuncia incorrectamente algún fonema de maneira puntual.	Pronuncia incorrectamente algunhas palabras repetidas veces.	Pronuncia incorrectamente.
Volume	Volume adecuado ao espazo e ao contido. Le o suficientemente forte, sen chegar a berrar. Sabe proxectar a súa voz.	Volume adecuado, aínda que oscila subindo e baixando a voz.	Volume pouco adecuado porque sobe ou baixa a voz excesivamente, ou ben óese fragmentariamente, dificultando a comprensión.	Volume inadecuado, pois resulta inaudible, até o punto de imposibilitar a comprensión.
Entoación	Le respectando os tempos adecuados para cada signo de puntuación, entoando adecuadamente a exclamación e a interrogación, ademais dos enunciados en xeral.	Le respectando a puntuación, entoando a exclamación e a interrogación, ademais dos enunciados en xeral; se ben non sempre o fai dun xeito adecuado.	Le case sen entoación ou cun ton en exceso monótono.	Le sen entoación ou cunha entoación inadecuada que dificulta ou mesmo imposibilita a comprensión.
Dramatización	Demostra comprender o que está a ler a través da súa dramatización. Modula a voz para marcar o cambio de personaxes ou narradores.	Dramatiza a súa lectura, pero non sempre o logra dun xeito adecuado	Tenta dramatizar o que le, pero non o consegue adecuadamente ou cae na dramatización tópica, sen entender o que está a ler.	Le sen comprender o que le e sen dramatizalo.
Atención	Presta atención e continua a lectura adecuadamente.	Presta atención, pero continúa a lectura de calquera xeito.	Continúa a lectura pero non no mesmo lugar nin dun xeito adecuado ou despístase e pide axuda para seguir.	Non presta atención e non sabe seguir a lectura.
AUTOAVALIACIÓN:	COAVALIACIÓN:			AVALIACIÓN:

Modelo de Exame ou Proba Escrita

TEXTO 1

Polo **ano** 1872, a casa sinalada co número 7 de Saville Row estaba habitada por Phileas Fogg. Un membro **singular** e dos máis relevantes do Reform Club de Londres, por máis que el teimase en non facer cousa que puidese chamar a atención. Dicían que se asemellaba a Byron, mais un Byron con mostacho e patillas, un Byron impasible, home capaz de vivir un milleiro de anos sen avellentar.

Inglés de certo, Phileas Fogg non era o que se di un londinense. Endexamais se vira nin na Bolsa, nin nos bancos, nin en ningún centro **comercial** da City. No **peirao** de Londres xamais se recibira un barco do que fose **armador** Phileas Fogg. Este cabaleiro non figuraba en ningún consello de **administración**. O seu nome non soara nunca nun despacho de avogados. Phileas Fogg era un membro do Reform Club, e velaí está todo. De aí lle viña unha certa “imaxe”, pois os seus cheques aboábanse decontado, debido a que a súa conta corrente tiña saldo acreedor decote.

En resumo, ninguén era menos comunicativo ca este cabaleiro. Falaba o menos que podía, e semellaba máis misterioso conforme era silencioso. Non obstante, a súa vida era transparente; mais o que el facía era tan matematicamente **igual arreo**, que a imaxinación da xente insatisfeita andaba a procurarlle as voltas.

CUESTIÓNS SOBRE O TEXTO (8 puntos)

1. Quen é o autor do texto anterior? A que obra pertence? **(1 punto)**
2. Explica de que tipo de texto se trata? **(0'5 puntos)**
3. Subliña no texto os enunciados que serven para caracterizar o protagonista **(1 pto.)**
4. Elabora unha descrición do protagonista coas túas palabras (10 liñas). **(1 punto)**
5. Selecciona 5 substantivos do texto referidos ao campo semántico do corpo humano. **(0'5 puntos)**
6. Pon en plural as seguintes palabras obtidas do texto anterior: *ano*, *administración*, *singular*, *inglés*, *mil*, *comercial*, *peirao*, *armador*, *igual*, *patillas*. **(1 punto)**
7. A partir do exercicio anterior, deduce as regras de formación do plural, seguindo o modelo que se dá a continuación. **(1 punto)**

Exemplo: As palabras rematadas en.... fan o plural engadindo... Como sucede con...

8. Por que a palabra “imaxe” (liña 9) aparece entre comiñas? Que recurso literario se agocha detrás? Explica coas túas palabras. **(1 punto)**

9. Define adecuadamente os seguintes termos, que aparecen subliñados no texto: *habitada*, *semellaba*, *avellentar*, *arreo*, *endexamais*. (1 punto)

TEXTO 2

As linguas non restan. As linguas suman. As linguas non pesan. Son elas as que levan o peso da historia enriba da cabeza. As linguas pertencen á natureza. Mesmo son o enxerto máis logrado e actúan como o pole para a semente. Na lingua galega os seres máis nomeados son dous cativos coleópteros. O vagalume é chamado de máis de cen maneiras diferentes e algo semellante ocorre coa xoaniña. O vagalume e a xoaniña escasean agora por mor dos herbicidas. A vida das linguas é unha metáfora das nosas vidas.

CUESTIÓNS SOBRE O TEXTO (2 puntos)

1. Por que di o texto que *as linguas levan o peso da Historia enriba delas*?
2. Por que no Sahara teñen moitos nomes para a cor da area, mentres que na lingua esquimó téñenos para a neve e aquí témolos para a chuvia?
3. Se o *vagalume* e a *xoaniña* desaparecen, na lingua tamén desaparecen os seus nomes? Podería, entón, desaparecer o galego?
4. Existiría Galicia sen o galego?

Criterios de Corrección para a Proba Escrita

1. **Autor e obra (0'5).** Sumarase +0'25 por cada resposta correcta.
2. **TIPO DE TEXTO (1).**
 - a. Por que o texto é literario (até 3 razóns): sumará +0'1 cada razón.
 - b. Exemplo de recurso literario: sumará +0'2
 - c. Que se indique o nome dese xénero literario suporá sumar +0'2
 - d. Que se xustifique a través do texto o xénero (até 3 razóns) sumará +0'1 por cada razón.
 - e. Cada erro na expresión descontará até -0'1, até un máximo de **-0'5**
3. **Selección dun fragmento narrativo e un descritivo indicando as diferenzas (1'5)**
 - a. Que estea ben seleccionado o fragmento narrativo sumará +0'5
 - b. Que estea ben seleccionado o fragmento descritivo sumará +0'5
 - c. Que estean ben seleccionadas e explicadas as diferenzas entre ambos sumará +0'5
 - d. Cada erro na expresión descontará até -0'1, até un máximo de **-1**

- 4. IDENTIFICACIÓN DE TIPOS DE PALABRAS (2'5).** Cada palabra ben identificada suporá un +0'1.
- 5. Selección de palabras en singular e transformación en plural (0'5).** Cada palabra ben seleccionada sumará +0'1 e cada palabra ben transformada en plural sumará +0'1.
- 6. Selección de palabras en plural e transformación en singular (0'5).** Cada palabra ben seleccionada sumará +0'1 e cada palabra ben transformada en singular sumará +0'1.
- 7. Selección de palabras polo acento (1).** Cada palabra ben seleccionada sumará +0'1
- 8. Selección de palabras que conteñan ditongos ou hiatos (0'5).** Cada palabra ben seleccionada sumará +0'1
- 9. DESCRICIÓN E INTERPRETACIÓN DUN MAPA**
 - a. A descrición (expresión) adecuada do mapa sumará +0'5
 - b. A interpretación (comprensión) do que se ve e le no mapa sumará +0'5
 - c. Cada erro na expresión descontará até -0'1, até un máximo de **-0'5**
- 10. ELABORACIÓN DUN TEXTO EXPOSITIVO (1).**
 - a. Que respecte a estrutura e a forma dos textos expositivos (até 0'5).
 - b. Que desenvolva as ideas principais vistas na aula arredor do tema escollido (até 0'5).
 - c. Cada erro na expresión descontará até -0'1, até un máximo de **-0'5**
 - Erros ortográficos
 - Erros gramaticais
 - Erros de adecuación
 - Erros de coherencia
 - Erros de cohesión

5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

A actividade construtiva da alumna/o é o factor decisivo na realización das aprendizaxes escolares. É o alumno/a quen modifica e reelabora os seus esquemas de coñecemento, construíndo a súa propia aprendizaxe. A aprendizaxe dunha lingua progresa en espiral, o que significa que a adquisición de novas habilidades debe ir paralela ao mantemento e á activación das dos cursos anteriores, pois sobre elas se asenta. Neste proceso o profesorado actuará como guía e mediador para facilitar a construción desa aprendizaxe. O profesorado ha de proporcionar oportunidades para poñer en práctica eses novos coñecementos.

O proceso de ensino ha de estar presidido pola necesidade de garantir a funcionalidade desas aprendizaxes, que non só son construción de coñecementos senón tamén desenvolvemento de habilidades e estratexias de planificación da propia actividade de aprendizaxe. Será preciso integrar na práctica da aula tanto procedementos, conceptos e actitudes como o traballo das capacidades básicas (escoitar, falar, ler e escribir) así como todos os bloques de contidos sempre en articulación cos demais.

Pretendemos, desde esta programación reforzar os aspectos prácticos. Cómpre, polo tanto, poñer especial atención na oralidade e nas competencias activas: aproveitar os recursos que ofrece a biblioteca, así como fomentar as tecnoloxías da información e da comunicación, e fomentar a investigación en grupo e o traballo colaborativo do alumnado.

Trátase polo tanto dunha didáctica en que o alumnado pasou (hai xa tempo) de ser mero receptor de contidos teóricos a ser actor e protagonista. Neste sentido guíannos sobre todo catro consideracións fundamentais:

- Desde o sistema educativo os alumnos/as teñen que ter acceso aos elementos e instrumentos básicos da cultura galega e, desde ela, á cultura universal.
- O sistema educativo ha de lles proporcionar as ferramentas e estratexias

que lles permitan desenvólvense na vida adulta e exercer os seus dereitos como cidadáns e cidadás.

- O alumno/a ten que ser o protagonista fundamental dentro da aula e non un mero receptor. En consecuencia, debemos procurar prescindir ao máximo do hábito da explicación teórica e intentar que a figura do profesor/a sexa a de dinamizador das actividades que propomos.
- O alumno/a debe romper coa dinámica da aprendizaxe indutiva, entrando noutra máis orixinal, reflexiva e lúdica, a aprendizaxe interactiva, que lle permita alcanzar a madureza lingüística propia da súa etapa.

LIÑAS METODOLÓXICAS

Como conclusión a todo o dito anteriormente respecto á metodoloxía didáctica sérvennos as liñas metodolóxicas enumeradas no [Decreto 133/2007](#), que son as seguintes:

- *Fomentar a participación, a reflexión, tanto individual como grupal.*
- *Operar non só sobre o concreto, senón tamén sobre conceptos, ideas.*
- *Fomentar a formulación de hipóteses.*
- *Buscar, seleccionar e tratar a información.*
- *Fomentar a confrontación clara e respectuosa.*
- *Insistir na ordenación, comparación e xerarquización das ideas.*
- *Elaborar percorridos ordenados desde a formulación da hipótese até a comprobación dos resultados.*
- *Expresar correcta, clara e ordenadamente os resultados.*
- *Comprobar a aprendizaxe noutros contextos diferentes ao utilizado.*
- *Relacionar os saberes aprendidos nas distintas materias.*

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

- ***A volta ao mundo en oitenta días.* Jules Verne. Ed. Xerais**
- **Caderno do Proxecto *A volta ao mundo en 80 linguas***
- **Lecturas Literarias.**

Creemos que a lectura, tanto na súa función informativa-formativa como na súa dimensión lúdica, debe ocupar un lugar privilexiado nas clases de Lingua e Literatura. Se ben, cremos que non debe converterse nunha obriga. En consecuencia, as lecturas de obras literarias que se realicen fóra da aula serán avaliadas como Tarefas Voluntarias. Se ben, a lectura da obra que dá nome ao proxecto, ***A volta ao mundo en oitenta días***, deberá realizarse dentro e fóra da aula e agárdase do alumnado que lle dedique á mesma unha hora diaria, coa finalidade de crear hábitos de traballo e hábitos lectores.

As reflexións en torno ás lecturas realizadas voluntariamente, os informes das mesmas, as exposicións orais, as presentacións informáticas ou os textos de produción propia nacidos arredor delas, faranse chegar ao professor/a dun xeito tradicional ou, se a persoa docente así o indicase, a través do *Blogue de aula* ou mediante o uso do correo electrónico. Tamén poderán ser avaliadas mediante un Cuestionario na Aula Virtual.

No [Proxecto Lector do Departamento](#) atópase a listaxe de Lecturas - 1º ESO

LECTURA OBRIGATORIA 1º ESO

Lectura na aula e fóra da aula ao longo de todo o curso	<i>A volta ao mundo en 80 días.</i> Jules Verne. Ed. Xerais
--	--

LECTURAS VOLUNTARIAS 1º ESO

- Neira Vilas Memorias dun neno galego
- Agustín Fdez Paz Lúa de Senegal / As flores radioactivas

- Manuel Lourenzo Tanis I “O Mocos”
- Agustín Agra Trampa de luz / O tesouro da lagoa de Reid’ls
- Fina Casalderrey Mutacións xenéticas
- Xosé Antonio Perozo Camiño de fantasía
- Concha Blanco Quero que veñan meus pais
- Antón Cortizas O ladrón de ar
- An Alfaya O caderno azul / Sireno, Sireno
- María Raimóndez Usha
- Pepe Carballude De como o santo dos Croques se fai peregrino
- Xabier Docampo A casa da Luz / O misterio das badaladas
- Pepe Carreiro Hª da Lingua Galega
- Anton Caride Ameaza na Antartida
- Marilar Alexandre Expedición do Pacífico
- Jaureguizar Un corazón de Chocolate
- Xosé Miranda Amancio Amigo e o Demo da Botella
- Conchi Regueiro A herdanza do Marqués / Un marciano neste mundo
- Andrea Maceiras O segredo do largarto arnal / Nubes de evolución

➤ **Xornais.**

Cada semana distribuíranse, entre o alumnado, artigos tirados dos distintos xornais en calquera soporte, referidos á sociedade galega actual (especialmente ao mundo da cultura e da lingua). Con eles os alumnos e as alumnas deberán elaborar novos artigos ou realizaren comentarios sobre os mesmos.

Eses artigos / comentarios dos alumnos/as incorporaranse ao *Blogue de aula* ou, se a súa calidade o aconsella, publicaranse na revista do ENL, **[Bico da ría](#)**.

➤ **Audiovisuais.**

Proxectaranse documentais relacionados coa Historia de Galicia, da Lingua e da Literatura Galegas, así como Curtas arredor do Teatro e do Cinema Galegos, como complemento ás explicacións da aula, e cunha actividade posterior para realizar polo alumnado sobre o material observado.

Nos cursos ordinarios levarase isto a cabo sempre que a distribución e aproveitamento temporal da materia o permita.

➤ **Novas Tecnoloxías.**

No comezo de curso actualizaranse as contas de correo electrónico de todo o alumnado da ESO para poderen comunicarse a través da Aula Virtual ou do correo electrónico docente e alumno/a.

Ademais contamos con diversos espazos web sostidos desde o noso Departamento Didáctico:

- Blog do Proxecto de 1º ESO: [**A volta ao mundo en 80 linguas**](#)
- Blog para as producións do alumnado de 1º ESO : [**LGL 1ºESO**](#)
- Páxina de 1º e 2º ESO: [**Gorinho**](#)
- Correo electrónico para 1º e 2º ESO: [**eso1lgl@gmail.com**](mailto:eso1lgl@gmail.com)
- [**Aula Virtual de 1ºESO**](#)
- [**Marlou \(web\)**](#)

A persoa docente procurará servirse do canón, da pantalla e do portátil para proxectar na aula imaxes que auxilién as súas exposicións teóricas en torno a calquera das unidades temáticas. Deste xeito axudará a formar o seu alumnado no uso das TIC, pois potenciará que os Traballos de investigación que eles realicen veñan acompañados de imaxes proxectadas a través do uso das novas tecnoloxías.

➤ **Sala do Equipo de Normalización Lingüística.**

Consideramos fundamental este espazo ao servizo do alumnado e do

profesorado do centro, con todo tipo de materiais e recursos á súa disposición, para fomentar entre o alumnado o traballo en equipo, a súa iniciativa persoal e o espírito emprendedor, ao tempo que dinamizan a normalización lingüística no centro e derruban os prexuízos que segue a sufrir a nosa lingua. O Equipo sostén ademais estes espazos na rede:

- [**Bico da Ría**](#)
- [**O Castelo da Lúa**](#)
- [**Rianxo Fala**](#)

7. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN

Xa foron indicados máis arriba, recollidos no cadro para a concreción dos estándares de aprendizaxe avaliábeis. Ademais tamén foron concretados nos criterios acordados polo equipo TIL como mínimos para promocionar ao curso seguinte.

CRITERIOS SOBRE CUALIFICACIÓN

1. Cada trimestre o alumno/a será avaliado polo seu **labor cotián na aula e a súa actitude cara ao mesmo**. Isto supón que o alumnado debe saber estar na aula, saber facer o que se lle indica e utilizar sempre a lingua galega en calquera das súas comunicacións orais e/ou escritas. Este apartado avaliarase a través de:
 - a. Participación adecuada na aula (**Observación Directa, 10%**)
 - b. Produción de textos (**Cartafol, 10%**)
 - c. Realización das tarefas de aula (**Caderno do Proxecto, 10%**)
 - d. Lectura na aula (**Rúbrica, 10%**)
 - e. Comentario da Lectura na aula (**Rúbrica, 10%**)

2. Cada trimestre o alumnado realizará un **traballo de investigación** en relación ao Proxecto que se desenvolva en cada momento, para o cal deberá servirse das TIC. Este apartado será avaliado a través de:
 - a. Elaboración dunha presentación informática (**Rúbrica, 10%**)
 - b. Exposición oral con apoio da presentación informática (**Rúbrica, 10%**)

3. Ao finalizar cada trimestre o **Proxecto** será avaliado a través de:
 - a. Mural dun mapamundi (**Produto, 10%**) (**1º trimestre**)
 - b. Guía para unha saída didáctica (**Produto, 10%**) (**2º trimestre**)
 - c. Saída didáctica (tarefas) (**Produto, 10%**) (**3º trimestre**)

4. Cada trimestre o alumnado realizará unha **proba escrita** sobre os contidos traballados na aula. Este apartado suporá **un 10%** no cómputo global da materia ao finalizar a avaliación.
5. Cada trimestre o alumnado poderá realizar Tarefas Voluntarias, que subirán a nota final até 3 puntos, unha vez acadado o 5 na materia. Estas tarefas poderán xirar arredor destes aspectos:
 - a. Lectura fóra da aula de obras escollidas polo alumno/a.
 - b. Investigación fóra da aula arredor de distintos aspectos da cultura, da lingua, da literatura e da sociedade galega proposta polo alumno/a.
 - c. Colaboración co ENL
 - d. Compromiso coa normalización da lingua galega. O estándar avaliábel que consideramos transversal a todos os demais: **LGB4. 3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega** é fundamental e ten que avaliarse en situacións de aprendizaxe real. Moitos alumnos e alumnas participan nas actividades do ENL, pero cambian de lingua ao saír dos espazos destinados ás aulas de lingua galega ou da sala do equipo; polo que cremos necesario dinamizar o uso do galego en todos os ámbitos e espazos, en situacións de aprendizaxe real. O alumnado deberá demostrar un uso habitual da lingua galega, oral e escrito, fóra da aula, tamén no mundo virtual na súa relación co profesorado de Lingua Galega e Literatura e nas actividades do EDLG.

Esta última tarefa avaliarase por **Observación Directa** e suporá un **10% da nota da materia**, pois trataríase de desenvolver as competencias clave (especialmente a CCL) en lingua galega en situacións de aprendizaxe real. Ningún alumno/a está obrigado/a a realizala e calquera alumno/a que non a realice poderá obter

igualmente un Sobresaliente na materia, se ben non poderá obter un 10, pois non cumpriría o estándar avaliable antes sinalado.

CRITERIOS SOBRE PROMOCIÓN

Ao finalizar o curso, acadados os estándares mínimos avaliables sinalados máis arriba para cada trimestre e acadados os mínimos TIL para promocionar ao curso seguinte, o alumnado obterá unha **nota final que será igual ou superior á nota do 3º trimestre** e que se obterá da **media dos tres trimestres, sempre e cando esta non resulte inferior á da 3ª avaliación.**

Dado que se trata dunha materia de contidos progresivos, os progresos de cada trimestre servirán para recuperar as insuficiencias de trimestres anteriores ou para acadar os obxectivos non acadados previamente. Deste xeito, un aprobado no 3º trimestre suporá a recuperación dos trimestres suspensos anteriormente. En caso de un alumno/a ter superado os dous primeiros trimestres, se suspendese o terceiro a súa avaliación resultaría negativa e debería recuperar a materia a través dunha convocatoria extraordinaria.

Para poder superar a materia nunha convocatoria extraordinaria de Setembro, aplicaranse os mesmos criterios de avaliación que ao longo do curso ordinario, pero centraranse nun único instrumento de avaliación: unha proba escrita, que seguirá o modelo das realizadas ao longo dos tres trimestres do curso e irá acompañada dos criterios de corrección correspondentes.

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5
Planificación	1. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos na normativa legal vixente.					
	2. Programa a materia tendo en conta os plans e proxectos educativos do centro.					
	3. Programa a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o desenvolvemento desta.					
	4. Formula os obxectivos didácticos de forma que expresen as competencias a acadar polo alumnado.					
	6. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe e das necesidades do alumnado.					
	7. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación da aula e ás necesidades e aos intereses do alumnado.					
	8. Establece, de xeito explícito, os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación.					
	9. Coordínase co resto do profesorado do departamento e do centro que poidan ter contidos afíns (Tratamento Integrado de Linguas).					
	DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4
	1. Organiza os contidos dando unha visión xeral de cada tema (índices, esquemas...)					
	2. Relaciona os conceptos novos cos xa coñecidos.					
	3. Amona predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.					
	4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento					

Desenvolvemento	do Proxecto.						
	5. Utiliza as TICs para apoiar os contidos na aula.						
	6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída co alumnado.						
	7. Desenvolve os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.						
	8. Elabora actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe.						
	9. Presenta actividades de grupo e individuais.						
	10. Facilita estratexias de aprendizaxe (como buscar información, como resolver problemas,...)						
DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5	
Seguimento e Avaliación	1. Realiza a avaliación inicial ao principio do curso para axustar a programación ao nivel do alumnado.						
	2. Detecta os coñecementos previos a cada tarefa de aprendizaxe.						
	3. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela.						
	4. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.						
	5. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades do alumnado e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.						
	6. Utiliza sistematicamente procedementos e instrumentos variados de recollida de información.						
	7. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado á avaliación dos diferentes contidos e das competencias clave.						
	8. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.						

	9. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.					
	10. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.					
	10. Emprega diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e aos pais e nais.					
DIMENSIÓNS	INDICADORES	1	2	3	4	5
Motivación do alumnado	1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada tarefa.					
	2. Utiliza distintos recursos para introducir a unidade (lecturas, cancións, vídeos, debates, diálogos...).					
	3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.					
	4. Informa sobre os progresos acadados e as dificultades atopadas.					
	5. Relaciona os contidos e actividades cos intereses do alumnado.					
	6. Estimula a participación activa dos estudantes na clase.					
	7. Promove a reflexión sobre os temas tratados.					

Os **INDICADORES DE LOGRO** mediranse do 1 ao 5 do seguinte xeito:

- Nunca (1)
- Poucas veces (2)
- A miúdo (3)
- Case sempre (4)
- Sempre (5)

Estes Indicadores de Logro cubriranse cos resultados da enquisa para a **Avaliación do Labor Docente** realizada polo alumnado de xeito anónimo, a través dun formulario virtual, como [este](#).

9. ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Neste nivel non hai alumnado con materias pendentes.

10. PROCEDIMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS (BACHARELATO)

Non corresponde a esta etapa educativa nin á nosa materia.

11. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL. MEDIDAS.

Nesta etapa do proceso educativo, convén facer unha análise inicial dos coñecementos que posúen, centrándonos sobre todo na comprensión de textos, na ortografía e na expresión, para poder avaliar adecuadamente o grao de desenvolvemento da súa competencia comunicativa, pero tamén debemos atender á realización de tarefas que nos indiquen o grao de desenvolvemento das restantes competencias clave.

Así, nos primeiros días do curso, tras as presentacións, realizarase unha Avaliación Inicial. O que pretende esa avaliación non é lembrar os contidos traballados no curso anterior senón as habilidades para poñer en práctica eses contidos, o seu “saber facer” para o presente curso. O modelo desa avaliación inicial será semellante en todos os cursos, cambiarán só os procedementos de avaliación, é dicir, os filmes, os textos literarios e os xornais dixitais sobre os que traballará o alumnado, pois serán elixidos segundo o seu grao de dificultade en relación ao nivel de aprendizaxe no que se atopa cada alumno/a.

a) Modelo de Avaliación Inicial

NOME

CURSO

CCL

COMUNICACIÓN (Comprensión e expresión escrita)

(1ª sesión)

1. Le o seguinte texto e responde ás cuestións.

Desvelado o «misterio da fosa atlántica»

Flores mutantes para a paz mundial

Santiago de Compostela

Valter Simmos

Correspondente en España

Dende a tarde de onte o «misterio da fosa atlántica» xa non é tal e moitas explicacións vai ter que dar o Alto Mando da OTAN para convencernos da bondade da súa versión dos feitos, recollida anteriormente nestas mesmas páxinas. Dúas organizacións ecoloxistas, a galega ADEGA e a internacional «Greenpeace», ofreceron onte unha conferencia de prensa na que informaron da arriscada viaxe que, camuflados nun pequeno barco pesqueiro, fixeron ata a fosa atlántica. Unhas fermosas flores dun branco nacarado e un amplo dossier excelentemente documentado, dan proba de todo o que os ecoloxistas afirmaron na roda de prensa que, en resumo, é o seguinte: a misteriosa mancha brillante, que a OTAN atribuíu a residuos de po radioactivo, estaba formada por flores. Flores dunha nova raza, xerada por mutación como consecuencia dos efectos dos verquidos nucleares. Flores que, e isto é o importante, teñen a extraordinaria calidade de transformar en afervoadada pacifista a toda aquela persoa que cheire o seu penetrante arrecendo. Isto, de seguro, ha provocar nos vindeiros días serias consecuencias no panorama político mundial.

Así que, á vista destes feitos, que unha nova da OTAN veu de cualificar como «fantasías propias dun grupo de extremistas iluminados», xa se pode afirmar categoricamente que o que a OTAN destruíu onte, nun espectacular bombardeo, non foi «un po radioactivo que ameazaba á vida mariña e a longo prazo á vida das persoas», senón o xerme do que pode ser unha nova época de paz mundial. E entón cabe preguntarse, de quen nos defende a OTAN? Traballan para a paz, como din, ou necesitan un mundo cheo de conflitos para poder subsistir?

Non resulta doado vaticinar o que pode pasar a partir de agora, aínda que a ninguén se lle escapa que as cousas non van quedar como estaban. Polo de pronto, ADEGA e «Greenpeace» xa se responsabilizaron da distribución masiva de flores, que

se reproducen con abraiante facilidade, a tódolos lugares do mundo. O flower's power; o vello soño dos hippies daquela década prodixiosa que foron os anos sesenta está a piques de se cumprir: flores para a paz mundial.

A. Fernández Paz: *As flores radioactivas*

- Cal é “o misterio da fosa atlántica”? (0'5)
- Que fixeron os ecoloxistas para descubrir a verdade dos feitos? (0'5)
- Que propiedades posúen as flores? (0'5)
- Está de acordo a OTAN coa versión dada polos ecoloxistas? (0'5)
- Que é o que van facer as organizacións ecoloxistas? (0'5)
- Divide o texto en partes (fai un esquema). (0'5)
- Elabora un resumo do texto. (1)
- Indica cal é o tema que se trata no texto. (0'5)
- Que opinas ao respecto? (0'5)

COMUNICACIÓN (Comprensión e expresión oral)

(2ª e 3ª sesións)

1. Le expresivamente o seguinte texto (1)

*A virxe de Guadalupe
cando vai pola ribeira,
descalciña pola area
parece unha rianxeira. (bis)*

refrán

*Ondiñas veñen
ondiñas veñen e van
non te embarques rianxeira
que te vas a marear. (bis)*

*A virxe de Guadalupe
cando veu para Rianxo,
a barquiña que a trouxo
era de pau de laranxo. (bis)*

*A virxe de Guadalupe
quen a fixo moreniña,
foi un raíño de sol
que entrou pola ventaiña. (bis)*

- Explica oralmente o contido do texto, xustificando a que xénero pertence e de que texto se trata. (2)
- Atende á proxección da curtametraxe: *O circo da bolboreta* . Posteriormente participa no debate ou diálogo que se desenvolva na aula arredor do filme. (2)

(COAVALIACIÓN)

FUNCIONAMENTO DA LINGUA**(4ª sesión)**

1. Completa os seguintes enunciados escollendo as palabras que mellor se axeiten: toro, garfo, restra, xerra, vitela. (0'5)
 1. Non me botes ese _____ que é moi grande e non teño tanta fame.
 2. Esa _____ non se pode meter no microondas porque está feita de aluminio.
 3. Disque colgar unha _____ de allos na porta da casa protexe das meigas.
 4. O meu prato favorito é a _____ con patacas.
 5. Non sei que vou facer para que meu fillo aprenda a comer co _____.

2. Clasifica as seguintes palabras segundo pertencen a un rexistro coloquial ou a un rexistro culto: (1)

cabrearse	cabeza	enfadarse	flegma	cachola,
esgarro	cabelos	guedellas	condonar	perdoar

3. Mete nun círculo a palabra correcta. (1)

antigüidade – antiguidade	berza – verza	hombro - ombro
irmán – hirmán	avoa – aboa	silla –cadeira
coello – conezo	saia – saya	ajua – auga
Rianxo – Rianjo		

4. Indica a palabra que sobra en cada unha das seguintes series. (0'5)

triciclo - ciclomotor - telesquí - velomotor – moto

tranvía - teleférico - telderete - aerotrén - ferrocarril

xirar - guiar - manobrar - cear - conducir

pensión - residencia - hotel- cámping - furgón

comer – engullir- tragar - consumir – trousar

5. Sinala a que tipo de palabra pertence cada unha das que aparece no seguinte enunciado: (1)

Dende a tarde de onte o «misterio da fosa atlántica» xa non é tal.

(AUTOCORRECCIÓN)

CSC

LINGUA E SOCIEDADE

(5ª e 6ª sesións)

CMCCT

1. Explica a seguinte gráfica (0'5)

CMCCT

2. Segundo a gráfica anterior poderíamos dicir que o galego é unha das línguas máis faladas do mundo? Por que? (1)

CMCCT

3. A través do seguinte mapa, explica por que en América falan línguas da mesma cor que en España, Portugal e Reino Unido. (1)

CSC

4. Con cal dos seguintes conceptos relacionarías o seguinte cartaz? (0'5)
Bilingüismo, diglosia, plurilingüismo, monolingüismo.

5. Que linguas serías quen de ler no cartaz anterior? Por que? (1)
6. Busca información en internet arredor das linguas máis faladas hoxe en día. (1)

CD

CD

LITERATURA (5) (7ª e 8ª sesións)

CCEC

CSIEE

1. Investiga:

- ♣ a que autor/a se lle adica este ano o Día das Letras Galegas.(0'5)
- ♣ por que se celebra o Día das Letras Galegas o 17 de maio? (0'5)
- ♣ para que se celebra ese día? (0'5)
- ♣ desde cando se celebra ese día? (0'5)

2. Busca un texto d@ autor/a homenaxead@ e crea a partir del un novo produto artístico (1 / 2)

Nunha última sesión (9ª) realizarase a AUTOAVALIACIÓN.

Posteriormente, realizada a AVALIACIÓN pola persoa docente, recolleranse todos os datos nun INFORME DE AVALIACIÓN INICIAL, do que se dará conta a nais-pais a través da persoa titora ou durante a 1ª reunión coas familias que se celebrará a mediados de Outubro.

Finalmente, arquivaranse as tarefas realizadas por cada alumno/a no PORTFOLIO.

b) Concreción dos estándares para a Avaliación Inicial

ESTÁNDARES VINCULADOS	ÍNDICES DE LOGRO
<p>CCL</p> <p>17. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda o contido de textos académicos e é quen de servirse deles para a realización de tarefas escolares. (TIL)</p> <p>13. Utiliza (con escasos erros) técnicas de análise e síntese do contido e é quen de seleccionar as ideas fundamentais dun texto, xerarquizarlas e elaborar un resumo. (TIL)</p> <p>21. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos escritos que cumpren coas propiedades textuais e é quen de servirse de esquemas, de adecuar o texto á situación comunicativa e de cometer escasos erros ortográficos ou de puntuación. Aplicando a autocorrección antes e despois de entregar a súa tarefa. (TIL)</p> <p>1. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais e é quen de elaborar un resumo respectando a coherencia e a corrección gramatical.</p> <p>2. Comprende (con escasos erros) e interpreta con axuda a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (instrucións, charlas, exposicións, explicacións...) e é quen de seguir as indicacións para realizar as tarefas.</p> <p>3. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as normas de cortesía (escoita activa, interese e respecto) e é quen de aplicarlas nas súas intervencións planificadas e/ou espontáneas.</p> <p>10. Coñece (con escasas dúbidas) estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as os prexuízos nos usos das variedades do galego e é quen de rexeitalos e usar a variante dialectal da súa contorna nas súas intervencións espontáneas.</p> <p>11. Produce (con escasos erros) textos orais e é quen de realizar intervencións planificadas e/ou espontáneas, adecuadas ao contexto, respectando as regras de interacción, cinxíndose ao tema e empregando expresións propias do galego, dun xeito cada vez máis rico e variado no uso do léxico. (TIL)</p> <p>20. Realiza en voz alta (con escasos erros) unha lectura con dicción,</p>	

<p>entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto. (TIL)</p>	
<p>CAA</p> <p>27. Coñece (con escasas dúbidas) un léxico adecuado e é quen de servirse del para as súas producións textuais (con progresiva autonomía) en distintos contextos e rexistros.</p> <p>30. Coñece e aplica (con axuda) as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega e é quen de servirse delas para as súas producións textuais (con progresiva autonomía). (TIL)</p> <p>31. Recoñece (con escasas dúbidas) as clases de palabras e é quen de diferenciar as variables das non variables (con progresiva autonomía). (TIL)</p> <p>34. Recoñece (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) erros nas producións textuais orais e escritas e é quen de autocorrixirse e autoavaliarse. (TIL)</p>	
<p>CMCCT</p> <p>38. Coñece (de xeito guiado) a Lusofonía e (con axuda) é quen de situar os seus territorios nun mapa. (Sabe ler mapas e gráficas)</p>	
<p>CSC</p> <p>35. Participa (de xeito guiado) en proxectos para o desenvolvemento TIL e é quen de utilizar varias linguas e relacionalas lingüística e culturalmente, desenvolvendo a súa competencia plurilingüe para aproveitar os coñecementos nunha desas linguas na produción de textos de calquera outra. (TIL)</p> <p>37. Coñece as linguas que se falan en Galicia e é quen de utilizalas indistintamente.</p>	
<p>CD</p> <p>18. Coñece (con escasas dúbidas) e aprecia estimulado pola persoa docente ou polos compañeiros/as as indicacións para a realización de tarefas e é quen de realizalas dun xeito progresivamente máis autónomo servíndose especialmente das TIC. (TIL)</p>	
<p>CCEC</p> <p>36. Valora a propia lingua como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo a través da literatura de tradición oral e é quen de interpretar manifestacións do xénero humorístico para</p>	

desenvolver esta actitude e loitar contra os prexuízos.	
40. Interpreta (a través do seu contexto familiar e con axuda da persoa docente) a situación sociolingüística de Galiza e é quen de analizala criticamente dun xeito cada vez máis autónomo .	
CSIEE 12. Produce (con escasas dúbidas e autonomía progresiva) textos orais e é quen de desenvolverse en situacións da vida cotiá, adecuando a prosodia, a pronuncia e o léxico á situación concreta de comunicación, diferenciando o rexistro formal do coloquial e autocorrixíndose.(TIL)	
LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	

Os **INDICADORES DE LOGRO** mediranse do 1 ao 5 do seguinte xeito:

Moi baixo (0-1) Baixo (1-2) Medio (2-3) Bo (3-4) Excelente (4-5)

c) Cadro para a Avaliación Inicial

AVALIACIÓN INICIAL 1ºESO												
ALUMNO/A	CCL					CAA	CSC	CD	CCEC	CSIEE	CMCT	CONTIDOS
	CO	EO	EE	CE	final CCL							
1												
2												
3												
Auto Avaliación												
Co Avaliación												

d) Medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos resultados da Avaliación Inicial

No marco dunha educación inclusiva, que responda á atención á diversidade, é preciso favorecer unha visión interdisciplinar que posibilite unha maior autonomía docente para satisfacer as demandas dunha educación máis personalizada e coas vías de comunicación entre a familia do alumnado e o centro de ensino sempre abertas.

Neste sentido, o alumnado deberá poder lograr os obxectivos da etapa e alcanzar un desenvolvemento adecuado das súas competencias clave. Cando se detecten necesidades educativas específicas, o centro establecerá as medidas curriculares e organizativas necesarias coa fin de que o alumno/a poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais. Pero, cando se detecten outro tipo de carencias ou problemas no proceso de aprendizaxe, o/a docente deberá adecuar a metodoloxía, os instrumentos de avaliación e os criterios de cualificación ás necesidades do alumnado que non acaden os resultados agardados na Avaliación Inicial.

Tras a realización desta Avaliación Inicial, segundo os resultados acadados polo alumnado, proporanse na Xunta de Avaliación as estratexias a seguir. Estas deberán pasar polos seguintes pasos:

1. Reunión co resto do profesorado do alumno/a para acordar medidas de reforzo conxuntas, especialmente co profesorado das Linguas, na procura dun tratamento integrado das mesmas.
2. Información á familia do alumnado, procurando a súa participación na evolución do proceso educativo do seu fillo/a, buscando a súa colaboración

nas medidas de reforzo que poidan posibilitar o seu progreso educativo.

3. Entrevista co alumno/a ou co grupo de alumnos/as que deban recibir de forma individual ou conxunta medidas de apoio e/ou reforzo, buscando a implicación e colaboración dos mesmos e procurando espertar a súa curiosidade e o seu interese cara o seu propio proceso de aprendizaxe.

4. Proposta de tarefas de reforzo que incidan de xeito individual na resolución dos problemas de aprendizaxe que cada un presente ou proposta dunha tarefa conxunta se for o caso.

5. Adecuación da metodoloxía desenvolvida na aula á diversidade do alumnado presente nela, procurando adecuar os proxectos, tarefas ou traballos de investigación programados ás necesidades deste alumnado, centrando a atención neles e pedíndolles a realización de tarefas de reforzo coa colaboración das súas familias.

6. Adecuación dos Instrumentos de Avaliación á diversidade do alumnado con necesidade de reforzo educativo, convertendo as tarefas de reforzo en instrumentos de avaliación. Estas tarefas deberán incidir na comprensión e produción de todo tipo de textos.

7. Adecuación dos Criterios de Cualificación á situación do alumnado con medidas de reforzo, **tendo en conta nun 20% do cómputo global da materia o labor proposto e realizado fóra da aula como medida de reforzo** para mellorar o rendemento da súa aprendizaxe.

8. Centrar o proceso de aprendizaxe deste alumnado nas súas fortalezas, integrando os contidos mínimos para acadar unha avaliación positiva no desenvolvemento das competencias que mellor teña adquiridas o alumno/a.

9. Incidir na Lectura como un instrumento básico de aprendizaxe, procurando a través dela o desenvolvemento de todas as competencias clave.

10. Exixir uns hábitos de traballo adecuados para acadar un mellor rendemento académico, coa colaboración das familias do alumnado implicado.

As Tarefas de Reforzo e ou Apoio, así como as de Ampliación, se for o caso, serán deseñadas e elaboradas polo profesorado en cada momento, segundo as necesidades que descubra no proceso de aprendizaxe do seu alumnado.

12.MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

As medidas de atención á diversidade estarán orientadas, como se sinala no [Decreto 133/2007](#), a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado e á consecución das competencias básicas e dos obxectivos da educación secundaria obrigatoria e non poderán, en ningún caso, supoñer unha discriminación que lles impida alcanzar os devanditos obxectivos e a titulación correspondente.

Partindo do proxecto curricular, haberá que realizar as adaptacións necesarias para atender á diversidade do alumnado. Cremos que hai que ter en conta que as diferenzas que hai entre o alumnado impiden conseguir obxectivos idénticos. Trátase de avaliar o camiño transcorrido desde a Avaliación Inicial e individual, até a Avaliación Final. O importante é o que percorra cada un, non que todos/as cheguen ao mesmo destino. Non debemos esquecer que as persoas non actuamos, sentimos, nin pensamos da mesma forma. E, por suposto, non temos todas as mesmas capacidades.

Finalmente, non debemos esquecer que a atención á diversidade non reside unicamente en programas concretos, senón que está tamén na base de determinados tipos de actividades, como son os **Traballos de investigación**, que favorecen as técnicas de traballo autónomo e permiten a cada alumno/a aplicar o ritmo e a forma de traballo máis axeitada ás súas características individuais. Igualmente os **Comentarios** de distintos tipos de textos permite formar persoas críticas, mellorar a comprensión e a expresión e, ademais, aumentar as lecturas en función dos gustos ou intereses de cada alumno/a. Por último, a Listaxe de **Lecturas Voluntarias** tamén está ao servizo da diversidade de alumnos/as que poden confluír nunha aula.

13. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

Ademais dos contidos específicos da materia de LGL, o noso Departamento contribuirá á formación integral do alumnado mediante actividades que desenvolvan aspectos transversais fundamentais para a aprendizaxe en valores esenciais como a igualdade, a responsabilidade, a solidariedade e a tolerancia.

Os temas transversais serán tratados en textos de natureza diversa que serán analizados ao longo do curso e que, facultativamente, poderán tamén servir de punto de partida para reflexións persoais expostas por escrito ou ben diálogos e debates orais durante a clase. Tamén se poderá partir doutros materiais audiovisuais que, referíndose ao currículo da nosa materia, teñan relación con algún dos temas da transversalidade.

O profesorado será sempre claro referente na dirección ética axeitada que se deba adoptar en cada caso, sen menosprezo da liberdade de pensamento que, dentro dos límites do razoábel, poidan presentar os/as alumnos/as e corraxirá aquelas actitudes e opinións que considere lesivas para os valores expostos no primeiro parágrafo deste apartado. Intentaremos lograr, entre outros, os seguintes obxectivos:

- Tomar conciencia das situacións de desigualdade económica, cultural, relixiosa, lingüística e de xénero, entendendo que, máis que un mal inevitábel, son realidades que se poden cambiar.
- Analizar as causas dos conflitos no mundo, tanto a nivel de relacións interpersoais como a nivel de Estados. Aprender a importancia de resolver as discrepancias a través do diálogo, o respecto e a tolerancia.
- Valorar as linguas como medios de comunicación en pé de igualdade e insistir na importancia de que todas elas, así como os seus falantes, disfruten dos mesmos dereitos

- Fomentar o interese por coñecer outras culturas diferentes da nosa. Aprender a respectalas e a valoralas.
- Fomentar o respecto polo medio ambiente e adquirir hábitos que contribúan á súa conservación.
- Identificar e corrixir as actitudes que resulten discriminatorias ou ofensivas coas mulleres. Eliminar os compoñentes sexistas no uso da lingua
- Aprender a vivir a propia sexualidade con responsabilidade e madurez, respectando as opcións e comportamentos sexuais dos demais
- Desfrutar dos períodos de lecer con actividades que enriquezan a persoa (lectura, música, deporte, contacto coa natureza...), usando a diversión procedente da tecnoloxía (televisión, internet, consolas de videoxogos...) de maneira responsábel e moderada
- Entender a importancia de estar ben informados dos aspectos máis relevantes da sociedade e mostrar unha actitude crítica ante as mensaxes procedentes dos medios de comunicación

Un dos obxectivos da nosa área é o desenvolvemento do pensamento crítico do alumno/a. Este pensamento crítico debe contextualizarse na realidade da sociedade galega, neste sentido a técnica do **comentario crítico**, a elaboración de **artigos** e **informes** tras a **investigación** dun determinado asunto na prensa, ponse ao servizo do tratamento dos temas transversais.

Segundo o dito anteriormente, sinalamos a continuación as actividades da nosa programación que servirán para abordar os distintos temas transversais na ESO, así como os obxectivos que perseguimos con elas.

TEMAS TRANSVERSAIS	ACTIVIDADES	OBXECTIVOS
Educación para erradicar a	Deseño e realización dunha tarefa arredor do 25N e do 8M	Procurar a igualdade real entre homes e mulleres

violencia machista e para o uso non sexista da lingua		<p>Detectar os micromachismos para poder loitar contra eles</p> <p>Detectar trazos sexistas na lingua e corrixilos.</p>
Educación para a igualdade e a paz.	Deseño e realización dunha tarefa arredor do 30 de Xaneiro, vinculando a paz e Castelao .	Tomar conciencia de que as situacións de desigualdade económica, cultural, relixiosa, lingüística, provocan conflitos bélicos. Para evitar o absurdo e o horror das guerras é preciso aprender a resolver as discrepancias a través do diálogo, de forma pacífica.
Educación na sexualidade e na saúde	Proxección de documentos audiovisuais que xeren o debate e a reflexión arredor de prexuízos sexistas e de actitudes homófobas cara a orientación sexual dos individuos.	Entender a saúde como benestar físico e psíquico. Aprender a vivir a propia sexualidade respectando a dos demais e procurando a inclusión LGTBIQ+
Educación ambiental	Proxección de documentos audiovisuais arredor do cambio climático.	Fomentar o amor á terra e o respecto polo medio ambiente.
Educación viaria	Comentario crítico de calquera texto xornalístico en torno ás mortes nas estradas.	Tomar conciencia de que o tránsito constitúe unha situación de relación de convivencia regulada por unhas normas a través duns sinais.
Educación multicultural	Proxeccións e debates en torno a documentais sobre distintos lugares e pobos do mundo (Pilot).	Fomentar o interese por coñecer outras culturas diferentes da nosa. Aprender a respectalas para poder pedir respecto.

14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

a. Actividades Complementarias

Cada curso, este Departamento realiza actividades complementarias, dentro do centro e en horario lectivo, centradas na investigación arredor da lingua, cultura, historia e tradicións do medio ao que pertence o alumnado. No primeiro ciclo de ESO céntranse na Historia, na Cultura e na Literatura. No segundo ciclo de ESO céntranse por riba de todo na Lingua, na súa dinamización e normalización. O resultado das mesmas pódese ollar nos seguintes sitios web:

- O labor do alumnado do primeiro ciclo de ESO é recollido polas persoas que imparten docencia en 1º ESO no seguinte blogue: [LGL 1ºESO](#)

Ademais unha porcentaxe moi elevada do alumnado do centro (procedente de todos os cursos e niveis académicos) participa moi activamente nas actividades do Equipo de Dinamización e Normalización da Lingua Galega (EDNLG), das que se nutre o noso Departamento Didáctico. Este labor pode ollarse a través da revista e do blogue do EDNLG do IES Félix Muriel:

- [Bico da Ría](#)
- [O castelo da lúa](#)
- [Rianxo fala](#)

Cada curso, este Departamento xunto co EDNLG, e en ocasións en colaboración coa Biblioteca, desenvolve as seguintes actividades complementarias (recollidas na páxina web [Marlou](#)):

- Lectura de textos de temática acaída co Samaín

- Día da Ciencia en Galego
- Actividade 25N
- Semana Castelao
- Día de Rosalía
- Día da lingua nai
- Días de Entroido
- Actividade 8M
- Día da poesía
- Día do Libro
- Actividade 25Abril
- Recitado, dramatización ou narración de textos do autor/a a quen se lle adique o día das Letras Galegas.
- *Libro Forum*, para 1º e 2º ESO
- *Literalúdica*, para 3º - 4º ESO e 1º Bacharelato

Cada curso, os membros dos Departamentos Lingüísticos integrantes do equipo TIL, diseña un proxecto para poñer en práctica o tratamento integrado das linguas e a normalización da lingua galega, desenvolvendo algún dos contidos transversais (recollidas na páxina web [Marlou](#)):

- **[Proxecto Rianxo](#)** (Educación cultural, ambiental e viaria)
- **[Alimentación diver-sá](#)** (Educación ambiental e para a saúde)
- **[Finais novos para contos vellos](#)** (Educación para erradicar a violencia machista e para o uso non sexista da lingua)
- **[Un mundo de Entroidos](#)** (Educación multicultural)

b. Actividades Extraescolares

Cada curso, o noso Departamento colabora cos outros Departamentos do centro na realización de saídas didácticas. Cabe destacar para 1ºESO as seguintes actividades extraescolares:

- ***Roteiro por Rianxo***, para dar cumprimento a actividade final do **[Proxecto Rianxo 2016](#)**.

- o **Saída ao Porto**, cunha visita ao aeroporto e un roteiro pola cidade; coa finalidade de crear unha situación de aprendizaxe real que sirva para concretar todas as aprendizaxes desenvolvidas ao longo do Proxecto **A volta ao mundo en 80 linguas**, así como as propostas polo equipo TIL. ([Caderno de viaxe ao Porto](#))

15. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

O proceso de avaliación servirá para constatar o nivel de éxito á hora de acadar os obxectivos propostos. Será continuo e aberto e será esencial no proceso de autocorrección dunha programación que é susceptible de ser modificada a partir da experiencia real nas aulas, o que redundará no seu valor formativo. Analizará as deficiencias e logros en todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe e aportará instrumentos útiles para a mellora da dinámica educativa en todos os seus aspectos.

O proceso de avaliación deberá ser abordado en dous niveis complementarios:

a) A avaliación da programación en si, en tanto que instrumento pedagóxico. Trátase de verificar se o dispositivo pedagóxico empregado é adecuado e cales son os aspectos en que se poderían presentar maiores conflitos: no nivel de profundidade dos contidos expostos en cada nivel educativo, na idoneidade da secuenciación dos mesmos, no nivel de complexidade dos mecanismos empregados no proceso de ensinanza-aprendizaxe (sobre todo no emprego das TIC nos cursos máis baixos, nos que o nivel de competencia dixital dos/das alumnos/as é moi desigual), na

efectividade das actividades e lecturas propostas, na idoneidade dos materiais curriculares empregados...

A través das **reunións semanais de departamento**, iranse analizando estas cuestións e realizaranse as modificacións puntuais que se considere oportunas, neste mesmo curso sempre que for posíbel, ou tomarase nota delas para reformalas de cara a próximos cursos.

b) A avaliación da interacción do alumnado coa programación. Trátase de avaliar o nivel de resposta do alumnado coa acción pedagóxica e a capacitación deste á hora de avanzar nas diferentes competencias educativas que poida integrar.

- Competencia en comunicación lingüística: a observación das habilidades do alumnado para empregar correctamente a linguaxe, tanto na comunicación oral como na escrita, saber interpretar mensaxes dunha certa complexidade e estar capacitado para emitir xuízos críticos, xerando ideas propias e adoptando decisións persoais.

- Tratamento da información e competencia dixital: as actividades realizadas con axuda das TICs contribuirán notablemente a desenvolver a capacidade do alumnado para obter e procesar información dos novos soportes informáticos, transmitila e trans-formala en coñecemento. A avaliación desta competencia será fundamental para a analizar eficacia pedagóxica destas estratexias.

- Competencia social e cidadá: a participación activa do alumnado na aula, fisicamente ou a través da aula virtual, favorecerá a intercomunicación entre o alumnado en tarefas comúns, a capacidade para valorar tanto as opinións propias como as alleas e integralas de maneira coparticipativa nunha única dinámica de ensinanza-aprendizaxe.

- Competencia cultural e artística: En boa parte, os contidos do currículo, fundamentalmente de literatura, abórdanse desde unha perspectiva interdisciplinar, vinculándose a outras expresións artísticas e culturais coas que mantén unha relación directa. Será importante avaliar a capacidade do

alumnado para entender, a partir desta visión, o fenómeno da literatura como unha mostra artística integrada no conxunto das manifestacións culturais dunha sociedade determinada. Por outro lado, avaliarase a súa competencia para empregar os recursos propios da expresión literaria en traballos de creación que se irán propoñendo ao longo do curso.

- Autonomía e iniciativa persoal: a procura individual de información, a responsabilidade persoal á hora de discriminala, a capacidade para aportar iniciativas ao grupo, servirán para avaliar esta competencia, para analizar até que punto cada alumno/a é capaz de responder aos retos que se lle presentan á hora de tomar decisións que teñan repercusións na súa contorna pedagóxica (e por extensión, na súa vida).

Finalmente, a elaboración das **Memorias Trimestrais**, así como da **Memoria Final** servirá para concretar a avaliación desta programación didáctica.

FINAL.- INTEGRANTES DO DEPARTAMENTO, CARGOS, DISTRIBUCIÓN DE CURSOS E CONFORMIDADE CON ESTA PROGRAMACIÓN

MEMBROS	MATERIAS	CARGOS	HORAS	TOTAL
Paz Plaza	1ºESO 2ºESO	Xefa Depto Titora en 1ºESO	12h 3h 2h 1h	18h
Francisco Carro	3ºESO 1ºBACH 2ªLE, Portugués 2ºBACH 2ªLE, Portugués 1ºESO	Titor de 1ºBACH	6h 6h 3h 3h	18h
Amparo Cereixo	2ºESO 2ªLE, Portugués 2ºESO 2ªLE, Portugués 3ºESO	Xefa de Estudos	3h 2h 2h 14h	21h
Sofía Rama	2ºBACH LGSA 3ºESO	Delegada Sindical	6h 2h 6h 5h	19h
Carme Fernández	4ºESO 1ºESO 2ªLE, Portugués 4ºESO XeH 1ºESO	Titora	6h 4h 3h 3h	16h
Selena	4ºESO 2ºESO 2ªLE, Portugués 1ºBACH Cultura Clásica 3ºESO	Titora	6h 6h 2h 3h	17h

Os membros deste Departamento Didáctico, reunidos en sesión ordinaria o Luns 23 de Setembro de 2019, para asinar a Programación Didáctica do Departamento de LGL para o curso 2019-20, acordan entregar unha copia da mesma á xefatura de estudos para que se anexe ao Proxecto Curricular do Centro, do que dan fe as actas recollidas para a ocasión.

Asdo.: Paz Plaza, xefa do Departamento
En Rianxo, 23 de setembro de 2019

ANEXO

Acordos para o Tratamento Integrado de Linguas (TIL)

ANEXO TIL

Programación Didáctica 1ºESO

ÍNDICE

1. O Tratamento Integrado de Linguas.....	páx. 2
2. Acordos acadados no IES Félix Muriel.....	páx. 4
2.1. Acordos metodolóxicos.....	páx. 4
2.2. Acordos terminolóxicos.....	páx. 5
2.3. Acordos sobre os Contidos.....	páx. 7
2.4. Acordos sobre os Instrumentos de Avaliación.....	páx.10
2.5. Acordos sobre as recuperacións.....	páx.11

2.6. Acordos arredor das lecturas.....páx. 12

1. O TRATAMENTO INTEGRADO DE LINGUAS (TIL)

1.1. Cambios metodolóxicos

- ❖ *Tanto na educación secundaria obrigatoria como no bacharelato é especialmente salientable **que a aprendizaxe das distintas linguas establecidas no currículo destas etapas se trate de xeito integrado.***
- ❖ *Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de **todas as linguas da súa oferta educativa**, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe. No proxecto lingüístico do centro concretaranse as medidas tomadas para a impartir o currículo integrado das linguas. Estas medidas incluírán:*
 - *acordos sobre **criterios metodolóxicos** básicos de actuación en todas as linguas,*
 - *acordos sobre a **terminoloxía** que se vaia empregar,*
 - *acordos sobre o tratamento que se lles dará aos **contidos**,*
 - *acordos sobre os **criterios de avaliación** e aos **estándares de aprendizaxe** similares en cada materia lingüística,*
 - *acordos **para evitar a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.***
- ❖ *Os métodos docentes deberán favorecer a **motivación** por aprender nos alumnos/as, polo que os docentes deberán ser quen de xerar neles **curiosidade** e a necesidade de adquirir coñecementos, habilidades e valores. Recoméndase:*
 - ***A aprendizaxe por proxectos** (proposta dun plan de acción co que se busca conseguir un resultado práctico). Esta metodoloxía favorece a investigación, a reflexión e a crítica.*

- **O uso do portfolio** (*carpeta de aula virtual ou material, que aporta información sobre o alumnado e permite mostrar os resultados da súa aprendizaxe, reforzando o proceso de avaliación continua.*
- ❖ O profesorado debe procurar:
 - **que o alumnado comprenda o que aprende**
 - **que o alumnado saiba para que aprende**
 - **que o alumnado sexa capaz de usar / aplicar o aprendido en distintos contextos dentro e fóra da aula.**

1.2. Cambios nos recursos didácticos:

- ❖ O papel do docente como xerador dos seus propios recursos xunto ao enfoque interdisciplinar e integrador que a lei demanda impide o uso tradicional do libro de texto como referente máximo no proceso de ensino – aprendizaxe, polo que este converterase nun **Libro de Apoio** para o alumnado, pero será só un recurso máis, nunca o único.
- ❖ A innovación metodolóxica ao servizo do desenvolvemento das competencias clave trae consigo novos recursos que a propia lei sinala como necesarios: ***Promoverase a integración e o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula, como recurso metodolóxico eficaz para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.***

2. ACORDOS ACADADOS NO IES FÉLIX MURIEL

2.1. Acordos metodolóxicos

Pretendemos reforzar os aspectos prácticos. Cómpre, polo tanto, poñer especial atención na oralidade e nas competencias activas: aproveitar os recursos que ofrece a biblioteca, así como fomentar as tecnoloxías da información e da comunicación, e fomentar a investigación en grupo e o traballo colaborativo do alumnado. Neste sentido guíannos sobre todo tres consideracións fundamentais:

- Desde o sistema educativo os alumnos/as teñen que ter acceso aos elementos e instrumentos básicos da cultura galega e, desde ela, á cultura universal.
- O alumno/a ten que ser o protagonista fundamental dentro da aula e non un mero receptor. En consecuencia, debemos procurar prescindir ao máximo do hábito da explicación teórica e intentar que a figura do profesor/a sexa a de dinamizador das actividades que propomos.
- O alumno/a debe romper coa dinámica da aprendizaxe indutiva, entrando noutra máis orixinal, reflexiva e lúdica, a aprendizaxe interactiva, que lle permita alcanzar a madurez lingüística propia da súa etapa.

Seguiremos as liñas metodolóxicas enumeradas no [Decreto 133/2007](#), que son as seguintes:

- ✓ Fomentar a participación, a reflexión, tanto individual como grupal.
- ✓ Operar non só sobre o concreto, senón tamén sobre conceptos, ideas.
- ✓ Fomentar a formulación de hipóteses.
- ✓ Buscar, seleccionar e tratar a información.
- ✓ Fomentar a confrontación clara e respectuosa.
- ✓ Insistir na ordenación, comparación e xerarquización das ideas.

- ✓ Elaborar percorridos ordenados desde a formulación da hipótese até os resultados.
- ✓ Expresar correcta, clara e ordenadamente os resultados.
- ✓ Comprobar a aprendizaxe noutros contextos diferentes ao utilizado.
- ✓ Relacionar os saberes aprendidos nas distintas materias.

MATERIAIS

O alumnado deberá asistir a clase cos seguintes recursos materiais sempre á súa disposición:

- **Carpeta de linguas** (unha carpeta para todas as materias lingüísticas: LGL, LCL, LE (inglés, francés ou portugués) e LC (latín e/ou grego)
- **Caderno TIL de Comunicación**
- **Folios en branco** (entregaráselles un folio “patrón”)
- **Bolígrafo** (un azul ou negro e un vermello)
- **Correo electrónico** (con autorización da nai, pai ou persoa titora)

2. 2. Acordos terminolóxicos

En Morfoloxía

- I. Empregaremos a denominación "clases de palabras" en 1º, 2º e 3º ESO, podendo introducir "categorías gramaticais" en 4º e Bacharelato.
- II. As clases de palabras:
 1. Substantivo
 2. Adxectivo (a secas, sen engadir "cualificativo"),
 3. Verbo.
 1. Os tempos verbais :
 - ♣ simples: presente, pretérito imperfecto, pretérito perfecto , futuro, condicional
 - ♣ compostos: pretérito perfecto composto, pretérito

pluscuamperfecto, futuro perfecto, condicional perfecto, pretérito anterior.

- ♣ non persoais: infinitivo, xerundio e participio.
- ♣ voces: activa, pasiva (voz media só en bacharelato)

- Adverbio (adverbio relativo empregárase a partir de 4º ESO)
- Preposición
- Conxunción
- Interxección
- Pronome: O que está en lugar do nome. Tipos: Persoal
 - Demostrativo
 - Posesivo
 - Numeral (cardinal, ordinal)
 - Indefinidos
 - Interrogativos
 - Exclamativos
 - Relativos

3. A segmentación en morfemas:

- Morfema: Parte máis pequena da palabra con significado. Ten significado léxico ou gramatical
- Clasificación: Prefixo + raíz + interfixo+ sufixo (derivativo, alterativo e flexivo).

En Sintaxe (LGL e LCL)

1. En 1º-2º-3º ESO utilizaremos a terminoloxía propia da Gramática Funcional. Pero no resto dos cursos manteremos a terminoloxía da Gramática Tradicional até que o TIL se vaia incorporando en cada curso progresivamente (en 2016-17 incorporouse en 1ºESO, en 2017-18 incorporouse en 2ºESO, en 2018-19 incorporouse en 3ºESO, en 2019-20 incorporouse en 4ºESO, en 2020-21 incorporouse en Bacharelato)
2. Eliminamos dos mínimos os Estándares Avaliables referidos á Análise Sintáctica. (1º e 2º ESO)
3. O punto de partida en 1º ESO xirará arredor dos problemas de

concordancia e das oracións inacabadas, sempre procurando o respecto polas propiedades textuais e buscando a reflexión metalingüística a partir do uso lingüístico.

4. En 1º e 2º ESO empregamos frase (se non ten verbo) e oración (se ten verbo).

2.3. Acordos sobre os Contidos

Nas linguas, en toda a etapa da ESO, centrarémonos nos cinco ámbitos propostos por [Oriol Guash](#):

1. O desenvolvemento de habilidades de comprensión e expresión, oral e escrita
2. O coñecemento das situacións discursivas e os xéneros de texto
3. A interdependencia entre o uso lingüístico e a reflexión metalingüística
4. O coñecemento da diversidade lingüística
5. As actitudes lingüísticas [deben ser positivas deica a variedade]

2.3.1. Organización dos contidos en 1ºESO

a. Contidos. 1º trimestre

1. Instrucións e normas. (Todas as materias lingüísticas)
2. Uso do correo electrónico. (LGL)
3. O plurilingüismo. *Un mundo de linguas*. (LGL)
4. O abecedario (AFI). (LEI, LEF e LEP)
5. Números e datas. (LEI, LEF e LEP)
6. As propiedades textuais: adecuación, coherencia e cohesión (LGL e LCL)
7. Elaboración de esquemas, resumos e definicións (LGL. Prácticas en LCL)
8. Discriminación da información. (LEI, LEF e LEP)
9. A tipoloxía textual. Textos literarios e non literarios (LCL. Prácticas en LGL)
10. A tipoloxía textual. O texto expositivo (LGL. Prácticas en LCL)
11. A tipoloxía textual. Os textos narrativos. Substantivos e verbos (LCL).

Prácticas en LGL)

12. Preguntas e rexistros. (LEI, LEF e LEP)

b. Contidos. 2º trimestre

1. Coloquios e debates (LGL e LCL) e conversas espontáneas (LEI, LEF e LEP).
2. Procura a manexo de información en Bibliotecas e Páxinas *Web*. (En todas as materias lingüísticas)
3. Uso da Aula Virtual. (LGL)
4. As propiedades textuais. Corrección ortográfica e gramatical. (LGL e LCL)
5. O plurilingüismo. *As linguas do Estado Español*. (LGL)
6. Tratamento de respecto. (LEI, LEF e LEP)
7. A tipoloxía textual. O texto expositivo. (LGL. Prácticas en LCL)
8. A tipoloxía textual. Os xéneros literarios. (LCL. Prácticas en LGL)
9. Os textos descritivos. Adxectivos e adverbios. (LCL. Prácticas en LGL)
10. Descricións e dramatizacións de escenas da vida cotiá. (LEI, LEF e LEP)

c. Contidos. 3º trimestre

1. Lingua e Sociedade. Plurilingüismo, multilingüismo e diversidade lingüística.
2. Coloquios, debates e conversas espontáneas.
3. Procura e manexo de información en bibliotecas e páxinas web. Uso da Aula Virtual
4. Produción textual con corrección ortográfica e gramatical, respectando as propiedades textuais (adecuación, coherencia e cohesión).
5. Recoñecemento comprensivo e explicación adecuada das clases de palabras en textos.
6. Identificación e produción de textos de diferente tipoloxía.
7. Interpretación de textos literarios e xornalísticos.
8. O cómic

Cada un dos contidos sinalados será adaptado ao nivel curricular requerido ao alumnado para cada lingua.

OBSERVACIÓNS:

- Todas as materias lingüísticas iniciaremos cada trimestre partindo da avaliación inicial ou da avaliación dos resultados do trimestre anterior.
- Continuaremos incidindo no necesario seguimento por parte do alumnado das indicacións dadas pola persoa docente, das instrucións e das normas no contexto do labor de aula, pero tamén fóra da aula, no centro ou nas saídas didácticas.
- Posteriormente, iniciaremos os contidos de cada trimestre nas materias lingüísticas a partir do tema do plurilingüismo, contexto común do que todas as linguas partiremos en cada trimestre do seguinte xeito:
 - 1º trimestre: ***O mundo, unha realidade plurilingüe.***
 - 2º trimestre: ***O plurilingüismo en Europa. As linguas do Estado español.***
 - 3º trimestre: ***A situación do galego no mundo. A lusofonía.***

Contidos mínimos para 1ºESO

1. Comprensión de textos orais e escritos utilizados no ámbito académico e dos medios de comunicación.
2. Produción de textos sinxelos; orais e escritos; adecuados, coherentes e cohesionados; propios dos medios de comunicación e do ámbito académico.
3. Participación activa en situacións de aprendizaxe propias do ámbito académico e non académico.
4. Detección do tema e do subtema en distintos tipos de texto. Subliñado das ideas principais.
5. Lectura en voz alta, con dicción, entoación e ritmo correctos, incidindo especialmente na adecuación aos patróns fonéticos de cada lingua e aos signos de puntuación.
6. Planificación, revisión e boa presentación de textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas.
7. Recoñecemento das categorías gramaticais básicas (substantivos, adxectivos, pronomes, verbos, adverbios). Respecto polas normas

- ortográficas. Adquisición de novo vocabulario.
8. Comprensión e respecto pola realidade plurilingüe na que habitamos, evitando prexuízos.
 9. Uso das TIC para obter información.
 10. Uso das estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.

2.4. Acordos sobre os Instrumentos de Avaliación

Servirémonos de diversos procedementos e instrumentos de avaliación, elaborados polo grupo TIL:

Observación directa do labor do alumnado	Libreta ou Diario de Aula
Producións escritas do alumnado	Rúbricas e/ou Criterios de Corrección
Producións orais do alumnado	Rúbricas
Probas escritas	Rúbricas e/ou Criterios de Corrección
Probas de comprensión e/ou expresión oral	Rúbricas e/ou Criterios de Corrección
Proxectos de Investigación	Rúbricas

Procuraremos **avaliar por competencias**, pois calquera actividade, tarefa ou traballo proposto baixo o enfoque comunicativo implica:

- Aprender a aprender, pois é preciso que o alumnado siga as indicacións dadas para a realización da tarefa e avalíe o labor realizado ao longo da mesma. **(CAA)**
- Escoita activa para asegurar a comprensión e a produción textual solicitada, ben oralmente ben por escrito. **(CCL)**

- Socialización, respecto pol@ compañeir@ e colaboración para que o grupo de traballo obteña un bo resultado que redunde nunha boa nota para cada individuo do grupo. **(CSC)**
- Respecto por todas as linguas que se deben utilizar no desenvolvemento da tarefa, o que leva ao respecto polos seus falantes e polas culturas que representan esas linguas. **(CCEC)**
- Autonomía e iniciativa persoal para desenvolver o traballo sen depender constantemente das indicacións da persoa docente e para corrixir os erros ou solucionar problemas que poidan xurdir ao longo do proceso.**(CSIEE)**
- Comprensión de gráficas, mapas e porcentaxes para utilizar certas fontes documentais ou para a autoavaliación (poñer unha nota) o traballo realizado. **(CMCCT)**
- Manexo das novas tecnoloxías para buscar información, para comunicarse c@s compañeir@s, para enviar as tarefas adecuadamente, para presentar o resultado final do seu traballo... **(CD)**

OBSERVACIÓN: As **Rúbricas** e as **Avaliacións Iniciais por Competencias para 1º e 2º ESO**, poden descargarse da [Aula Virtual TIL](#). Alí atópanse a disposición do profesorado todos os documentos xerados desde o grupo de traballo e que forman parte deste Caderno, dos Anexos para as Programacións e do **Caderno TIL de Comunicación (alumnado)**.

2.5. Acordos sobre as recuperacións

1. Consideramos unha organización dos dous niveis educativos en tres ciclos de dous cursos cada un. Polo que as consideracións para 1º-2ºESO, 3º-4ºESO e 1º-2ºBach serán distintas.

2. Consideramos que na ESO todo o rexe o principio de avaliación continua e o desenvolvemento das competencias clave, máis alá da aprendizaxe e avaliación de contidos conceptuais. Pola contra, en Bacharelato, aínda que

estean presentes eses dous aspectos, as probas externas de ABAU condicionan a docencia.

Para 1º e 2º ESO consideramos:

- a. Que só cabe unha avaliación continua, centrada na competencia en comunicación lingüística, para a que nos serviremos de variados instrumentos de avaliación: observación directa na aula, lecturas, proxectos de investigación, probas escritas, exposicións orais...
- b. Que non é pertinente ningunha referencia ao concepto de “recuperación”.

2.6. Acordos arredor das lecturas

LECTURAS	NIVEL EDUCATIVO	TIPO DE LECTURA (froita ou gominola)	OBXECTIVOS	INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN
Textos de distintos tipos: expositivos, argumentativos, narrativos, descritivos... cartas, reclamacións...	Todos os niveis educativos	Froita	Desenvolver os contidos de Comunicación Oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Producción textual • Rúbricas
Textos xornalísticos	Todos os niveis educativos	Froita	Desenvolver os contidos de Comunicación Oral e escrita	
Textos literarios:	Todos os niveis	Froita	Desenvolver os contidos de	

poemas e relatos		educativos		Comunicación Oral e escrita	
Lecturas obrigatorias	Lectura na aula	1º-2ºESO	Froita	Aprender a Ler comprensiva e expresivamente	<ul style="list-style-type: none"> • Proba escrita • Proba oral
	Lectura fóra da aula	A partir de 3ºESO	Froita	Fomentar a lectura dos clásicos e Crear hábito lector	
Lecturas voluntarias: novelas, libros de poemas, cómics...		Todos os niveis educativos	Gominola ou escollen@s alumn@s	Crear hábito lector	<ul style="list-style-type: none"> • Charla informal fóra da aula • Convencer a un compañeir@ que lea a obra • Produto artístico

OBSERVACIÓNS:

- Nas materias de LGL , LCL e Inglés a metodoloxía é moi semellante á hora de abordar as lecturas.
- Na materia de Francés non haberá lecturas fóra da aula.
- As **lecturas “froita”** son aquelas que consideramos necesarias abordar na aula como docentes de Literatura, para abririlles as portas dos clásicos ao noso alumnado.
- As **lecturas “gominola”** están ao servizo do fomento de hábitos lectores, con elas pretendemos que o noso alumnado se entreteña e non fuxa dos libros.

